

ДРЖАВНА
РЕВИЗОРСКА
ИНСТИТУЦИЈА

**ИЗВЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И
ПРАВИЛНОСТИ ПОСЛОВАЊА ПРЕДУЗЕЋА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНУ
РЕХАБИЛИТАЦИЈУ И ЗАПОШЉАВАЊЕ ОСОБА СА
ИНВАЛИДИТЕТОМ „ДЕС“ ДОО НОВИ САД
ЗА 2023. ГОДИНУ**

**Број: 400-1158/2024-06/11
Београд, 21. новембар 2024. године**

САДРЖАЈ

ИЗВЕШТАЈ ДРЖАВНЕ РЕВИЗОРСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ.....	3
1. Извештај о ревизији финансијских извештаја Предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом „ДЕС“ д. о. о. Нови Сад за 2023. годину.....	3
2. Извештај о ревизији правилности пословања Предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом „ДЕС“ д. о. о. Нови Сад за 2023. годину.....	6
ПРИЛОГ I – РЕЗИМЕ ОТКРИВЕНИХ НЕПРАВИЛНОСТИ, ПРЕПОРУКА И МЕРА ПРЕДУЗЕТИХ У ПОСТУПКУ РЕВИЗИЈЕ.....	8
ПРИЛОГ II – НАПОМЕНЕ УЗ ИЗВЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И ПРАВИЛНОСТИ ПОСЛОВАЊА ПРЕДУЗЕЋА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНУ РЕХАБИЛИТАЦИЈУ И ЗАПОШЉАВАЊЕ ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ „ДЕС“ ДОО НОВИ САД ЗА 2023. ГОДИНУ.....	16
ПРИЛОГ III – ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ ПРЕДУЗЕЋА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНУ РЕХАБИЛИТАЦИЈУ И ЗАПОШЉАВАЊЕ ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ „ДЕС“ ДОО НОВИ САД ЗА 2023. ГОДИНУ.....	64

ИЗВЕШТАЈ ДРЖАВНЕ РЕВИЗОРСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ

1. Извештај о ревизији финансијских извештаја Предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом „ДЕС“ д. о. о. Нови Сад за 2023. годину

Мишљење са резервом о финансијским извештајима

Извршили смо ревизију приложених финансијских извештаја Предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом „ДЕС“ д. о. о. Нови Сад (у даљем тексту: Предузеће) за 2023. годину који обухватају: 1) Биланс стања, 2) Биланс успеха и 3) Напомене уз финансијске извештаје.

По нашем мишљењу, осим за ефекте питања описаних у делу *Основ за мишљење са резервом о финансијским извештајима*, финансијски извештаји за 2023. годину, по свим материјално значајним питањима, дају истинит и објективан приказ финансијског положаја Предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом „ДЕС“ д. о. о. Нови Сад, на дан 31. децембар 2023. године, као и резултата његовог пословања, за пословну годину завршену на тај дан и припремљени су у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије.

Основ за мишљење са резервом о финансијским извештајима

1) Предузеће је у пословним књигама и финансијским извештајима за 2023. годину: више исказало нематеријалну имовину, а мање расходе у износу од 149 хиљада динара, више исказало остале приходе и више исказало губитак ранијег периода у износу од 2.850 хиљада динара, више исказало остале расходе и мање исказало губитак ранијег периода у износу од 540 хиљада динара и мање исказало одложене пореске обавезе и одложене пореске расходе периода у износу од 31.481 хиљаду динара.

2) Предузеће је приходе од префактурисаних трошкова, у износу од 1.564 хиљаде динара, евидентирало на рачуну Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту уместо на рачуну Остали пословни приходи.

3) Приликом састављања финансијских извештаја за 2023. годину, Предузеће није извршило прописане рачуноводствене процене исказаних билансних позиција, и то:

- залиха у износу од 10.216 хиљада динара;
- плаћених аванса у износу од 399 хиљада динара;
- потраживања од купаца у износу од 4.704 хиљаде динара;
- дугорочних резервисања у износу од 100.957 хиљада динара;
- трошкова амортизације у износу од 6.276 хиљада динара.

Због наведеног изражавамо резерву на исказане вредности наведених билансних позиција.

Ревизију смо извршили у складу са Законом о Државној ревизорској институцији,¹ Пословником Државне ревизорске институције² и Међународним стандардима врховних ревизорских институција (ISSAI). Наша одговорност, у складу са овим стандардима, детаљније је описана у делу извештаја *Одговорност ревизора за ревизију финансијских извештаја*. Независни смо у односу на субјекта ревизије у складу са ISSAI 130 – Етички кодекс врховних ревизорских институција и Етичким кодексом за државне ревизоре и друге запослене у Државној ревизорској институцији и испунили смо наше остале етичке одговорности у складу са

¹ „Службени гласник РС“, бр. 101/05, 54/07, 36/10 и 44/18 - др. закон.

² „Службени гласник РС“, број 9/09

овим кодексима. Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и адекватни да нам пруже основ за наше мишљење са резервом.

Скретање пажње

1) Предузеће у периоду 2019–2023. година има неповољне финансијске показатеље: просечан годишњи нето губитак у износу од 22.676 хиљада динара, изразито негативна нето обртна средства (разлика између обртне имовине и краткорочних обавеза), просечна стопа покривености краткорочних обавеза обртном имовином од 9,8% (количник између обртне имовине и краткорочних обавеза) и просечну стопу раста кумулативног губитка од 35,7%, што ће у ближој будућности (под претпоставком наставка овог неповољног тренда) довести до кумулирања губитка у висини изнад висине капитала. У 2023. години краткорочне обавезе износе 271.934 хиљаде динара, нето обртна средства су негативна и износе 251.369 хиљада динара, стопа покривености краткорочних обавеза обртном имовином износи 7,6% и остварен је нето губитак у износу од 16.994 хиљаде динара.

2) Према евиденцији Принудне наплате Народне банке Србије, сви динарски и девизни рачуни Предузећа отворени у пословним банкама, осим наменских рачуна за уплату средстава од РФЗО-а, налазе се у блокади почев од 5. септембра 2019. године, у укупном износу блокаде од преко 66 милиона динара.

3) Предузеће целокупне приходе од продаје производа и услуга, исказане у износу од 14.189 хиљада динара у 2023. години (78% пословних прихода) остварује по основу пословне сарадње са једним купцем – „Агенција Рент Логистик“ д. о. о. Нови Сад.

4) Привредни суд у Новом Саду је 25. априла 2016. године, 25. октобра 2016. године и 14. новембра 2017. године покретао претходне стечајне поступке током којих је Предузеће подносило Унапред припремљене планове реорганизације. Решењем Агенције за привредне регистре од 11. јуна 2021. године брисано је из Регистра привредних субјеката решење о покретању претходног стечајног поступка над Предузећем.

Наше мишљење не садржи резерву по овим питањима.

Одговорност руководства за финансијске извештаје

Руководство субјекта ревизије је одговорно за припрему и истинит и објективан приказ ових финансијских извештаја у складу са међународним стандардима финансијског извештавања и законом којим је уређено рачуноводство и за оне интерне контроле за које одреди да су потребне за припрему финансијских извештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале услед криминалне радње или грешке.

При састављању финансијских извештаја, руководство је одговорно за процену способности субјекта ревизије да настави са пословањем у складу са начелом сталности, обелодањујући, по потреби, питања која се односе на сталност пословања и примену начела сталности пословања као рачуноводствене основе, осим ако оснивач намерава да субјект ревизије престане са пословањем, или нема другу реалну могућност осим да то уради.

Руководство је одговорно за надгледање процеса финансијског извештавања субјекта ревизије.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извештаја

Наш циљ је стицање уверавања у разумној мери о томе да финансијски извештаји, узети у целини, не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале услед криминалне радње или грешке и издавање извештаја о ревизији који садржи наше мишљење. Уверавање у разумној мери означава висок ниво уверавања, али не представља гаранцију да ће ревизија спроведена у складу са ISSAI увек открити материјално погрешне исказе ако такви искази постоје. Погрешни искази могу настати услед криминалне радње или грешке и сматрају се

материјално значајним ако је разумно очекивати да ће, појединачно или збирно, утицати на економске одлуке корисника донете на основу ових финансијских извештаја.

Као део ревизије у складу са ISSAI, примењујемо професионално просуђивање и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Такође:

- Идентификујемо и процењујемо ризике од материјално значајних погрешних исказа у финансијским извештајима, насталих услед криминалне радње или грешке; осмишљавамо и обављамо ревизијске поступке као одговор на те ризике и прибављамо довољно адекватних ревизијских доказа да обезбеде основ за мишљење ревизора. Ризик да неће бити идентификовани материјално значајни погрешни искази који су резултат криминалне радње већи је него за погрешне исказе настале услед грешке, зато што криминална радња може да укључи удруживање, фалсификовање, намерне пропусте, лажно представљање или заобилажење интерне контроле.
- Стичемо разумевање о интерним контролама које су релевантне за ревизију ради осмишљавања ревизијских поступака који су прикладни у датим околностима, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерне контроле субјекта ревизије.
- Процењујемо примењене рачуноводствене политике и у којој мери су разумне рачуноводствене процене које је извршило руководство.
- Доносимо закључак о прикладности примене начела сталности као рачуноводствене основе од стране руководства и, на основу прикупљених ревизијских доказа, да ли постоји материјална неизвесност у вези са догађајима или условима који могу да изазову значајну сумњу у погледу способности ентитета да настави са пословањем у складу са начелом сталности. Ако закључимо да постоји материјална неизвесност, дужни смо да у свом извештају скренемо пажњу на повезана обелодањивања у финансијским извештајима или, ако таква обелодањивања нису адекватна, да модификујемо своје мишљење. Наши закључци се заснивају на ревизијским доказима прикупљеним до датума извештаја ревизора. Међутим, будући догађаји или услови могу за последицу да имају да ентитет престане да послује у складу са начелом сталности.
- Процењујемо укупну презентацију, структуру и садржај финансијских извештаја, укључујући обелодањивања и да ли су у финансијским извештајима приказане трансакције и догађаји на такав начин да се постигне истинит и објективан приказ.

Саопштавамо лицима овлашћеним за управљање, између осталог, планирани обим и време ревизије и значајне ревизијске налазе, укључујући све значајне недостатке интерне контроле које смо идентификовали током ревизије.

Генерални државни ревизор

Др Душко Пејовић
Државна ревизорска институција
Макензијева 41
11000 Београд, Србија
21. новембар 2024. године

2. Извештај о ревизији правилности пословања Предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом „ДЕС“ д. о. о. Нови Сад за 2023. годину

Мишљење са резервом о правилности пословања

Уз ревизију финансијских извештаја Предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом „ДЕС“ д. о. о. Нови Сад за 2023. годину, извршили смо ревизију правилности пословања из области зарада, накнада зарада, накнада трошкова и осталих личних расхода, усклађености новог запошљавања са Законом о буџетском систему, начина измиривања новчаних обавеза у условима спровођења поступка принудне наплате и усклађености пословања са интерним актима Предузећа за 2023. годину.

По нашем мишљењу, осим за питања наведена у делу извештаја *Основ за мишљење са резервом о правилности пословања*, финансијске трансакције, информације и одлуке у вези са расходима и издацима Предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом „ДЕС“ д. о. о. Нови Сад за 2023. годину из области зарада, накнада зарада, накнада трошкова и осталих личних расхода, усклађености новог запошљавања са Законом о буџетском систему, начина измиривања новчаних обавеза у условима спровођења поступка принудне наплате и усклађености пословања са интерним актима Предузећа за 2023. годину, по свим материјално значајним питањима, извршене су у складу са законом, другим прописима, датим овлашћењима и за планиране сврхе.

Основ за мишљење са резервом о правилности пословања

1) Предузеће је измирило новчане обавезе, у укупном износу од 5.824 хиљаде динара, уговарањем промене повериоца, односно дужника у облигационом односу преузимања дуга и пребијањем (компензацијом), у тренутку када су им рачуни блокирани због извршења принудне наплате.

2) Правилник о раду Предузећа није донет уз претходну сагласност оснивача.

3) Предузеће обрачунава основну зарату запослених на основу цене рада по сату и броја радних сати у месецу како није уређено Правилником о раду Предузећа.

Ревизију правилности пословања смо извршили у складу са Законом о Државној ревизорској институцији и ISSAI 4000 – Стандард за ревизију правилности пословања. Сматрамо да су ревизијски докази које смо прикупили довољни и одговарајући да пруже основ за наше мишљење.

Одговорност руководства за правилност пословања

Поред одговорности за припрему и истинит и објективан приказ финансијских извештаја, руководство субјекта ревизије је такође дужно да обезбеди да активности, финансијске трансакције, информације и одлуке исказане у финансијским извештајима буду у складу са прописима који их уређују. Ова одговорност обухвата и успостављање финансијског управљања и контроле ради обезбеђивања разумног уверавања да ће се циљеви остварити кроз пословање у складу са прописима, унутрашњим актима и уговорима.

Одговорност ревизора за ревизију правилности пословања

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извештајима, наша одговорност је и да изразимо мишљење о томе да ли је пословање субјекта ревизије, обухваћено према дефинисаним критеријумима, по свим материјално значајним питањима, усклађено са законом и другим прописима. У тачки 2 Напомена уз Извештај о ревизији наведени су прописи који су коришћени као извори критеријума. Одговорност ревизора укључује обављање процедура како би прибавили ревизијске доказе о томе да ли је пословање субјекта ревизије, обухваћено према дефинисаним критеријумима, усклађено са законским и другим прописима.

Ова одговорност подразумева спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа да би се добило уверавање у разумној мери да ли су активности, финансијске трансакције, информације и одлуке у вези са расходима и издацима, извршене у складу са законом, другим прописима, датим овлашћењима, и за планиране сврхе. Ови поступци укључују и процену ризика од материјално значајне неусклађености са прописима.

Генерални државни ревизор

Др Душко Пејовић
Државна ревизорска институција
Макензијева 41
11000 Београд, Србија
21. новембар 2024. године

ПРИЛОГ I

РЕЗИМЕ ОТКРИВЕНИХ НЕПРАВИЛНОСТИ, ПРЕПОРУКА И МЕРА ПРЕДУЗЕТИХ У ПОСТУПКУ РЕВИЗИЈЕ

Садржај

1. Резиме откривених неправилности у ревизији финансијских извештаја.....	10
2. Резиме датих препорука у ревизији финансијских извештаја	12
3. Резиме откривених неправилности у ревизији правилности пословања	13
4. Резиме датих препорука у ревизији правилности пословања	14
5. Мере предузете у поступку ревизије	14
6. Захтев за достављање одазивног извештаја	14

1. Резиме откритених неправилности у ревизији финансијских извештаја

ПРИОРИТЕТ 1³

У поступку ревизије нису откритене неправилности првог приоритета.

ПРИОРИТЕТ 2⁴

- 1) Предузеће је више исказало имовину, а мање расходе у износу од 149 хиљада динара, због тога што није престало да признаје нематеријалну имовину (лиценцу за антивирусни програм) којој је истекао користан век, која се више не користи и од које се не очекују будуће економске користи, што није у складу са захтевима параграфа 18.19 и 18.26 Одељка 18 – Нематеријална имовина осим гудвила, МСФИ за МСП, а у вези са чланом 25 став 1 Закона о рачуноводству. (Напомена 3.2.1.1)
- 2) Предузеће на крају извештајног периода није оценило да ли је дошло до умањења вредности залиха, односно није проверило да ли је књиговодствена вредност залиха од 10.216 хиљада динара у потпуности повратива и на основу резултата процене одмерило залихе по нижем износу између набавне вредности / цене коштања и процењене продајне цене умањене за трошкове довршења и продаје, што није у складу са захтевима параграфа 13.4 и 13.19 Одељка 13 Залихе, МСФИ за МСП, а у вези са чланом 25 став 1 Закона о рачуноводству, због чега изражавамо резерву на исказану вредност залиха. (Напомена 3.2.1.4)
- 3) Предузеће није на крају извештајног периода процењивало да ли је дошло до умањења вредности плаћених аванса из ранијег периода, што није у складу са захтевима параграфа 27.5 Одељка 27 Умањење вредности имовине, МСФИ за МСП, чланом 23 став 1 тачка 3) подтачка (3) и чланом 25 став 1 Закона о рачуноводству, као и чланом 15 став 8 Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике, због чега изражавамо резерву на исказану вредност плаћених аванса за материјал, резервне делове и ситан инвентар у земљи у износу од 399 хиљада динара. (Напомена 3.2.1.4)
- 4) Предузеће није на крају извештајног периода вршило процену да ли је дошло до умањења вредности потраживања која нису наплаћена у временском периоду значајно дужем од годину дана, што није у складу са чланом 23 став 1 тачка 3) подтачка (3) Закона о рачуноводству и захтевима параграфа 11.21 и 11.22 Одељка 11 – Основни финансијски инструменти, МСФИ за МСП, а у вези са чланом 25 став 1 Закона о рачуноводству, због чега изражавамо резерву на исказану вредност потраживања по основу продаје у износу од 4.704 хиљаде динара. (Напомена 3.2.1.5)
- 5) Предузеће није на крају извештајног периода, као ни на раније датуме финансијског извештавања, проверило и кориговало извршена дугорочна резервисања како би одражавала најбољу процену износа захтеваног за измирење обавезе, што није у складу са захтевима параграфа 21.11 Одељка 21 – Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина, МСФИ за МСП, чланом 19 Правилника о рачуноводственим политикама у складу са међународним стандардом финансијског извештавања за мала и средња правна лица, који се примењује у Предузећу и захтевима параграфа 10.21 и 10.22 Одељка 10 – Рачуноводствене политике, процене и грешке, МСФИ за МСП, а у вези са чланом 25 став 1 Закона о рачуноводству, због чега изражавамо резерву на исказану вредност дугорочних резервисања у износу од 100.957 хиљада динара. (Напомена 3.2.1.11)

³ ПРИОРИТЕТ 1 – грешке, неправилности и погрешна исказивања које је могуће отклонити у року од 90 дана.

⁴ ПРИОРИТЕТ 2 – грешке, неправилности и погрешна исказивања које је могуће отклонити пре припремања наредног сета финансијских извештаја а не дуже од годину дана.

- 6) Предузеће није, у финансијским извештајима за 2023. годину, правилно обрачунало и приказало износ одложених пореских обавеза и одложених пореских расхода периода, због чега су мање исказане обавезе и мање исказани расходи у износу од 31.481 хиљаде динара, што није у складу са захтевима параграфа 29.14 и 29.38 Одељка 29 – Порез на добитак, МСФИ за МСП, а у вези са чланом 25 став 1 Закона о рачуноводству. (Напомена 3.2.1.12)
- 7) Предузеће је приходе од префактурисаних трошкова, у износу од 1.564 хиљаде динара, евидентирало на рачуну 614 – Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту уместо на рачуну 659 – Остали пословни приходи, што није у складу са чланом 50 став 6 и чланом 54 ст. 1 и 8 Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике, а у вези са чланом 14 став 1 и чланом 23 став 1 тачка 8) Закона о рачуноводству. (Напомена 3.2.2.1)
- 8) Предузеће није користило разумне процене и није размотрило све предвиђене факторе приликом утврђивања корисног века трајања средстава, због чега су стопе амортизације, по којима се вршио обрачун трошкова амортизације у 2023. години, за све групе некретнина, постројења и опреме одређене да износе 1%, што није у складу са захтевима параграфа 17.18 и 17.21 Одељка 17 – Некретнине, постројења и опрема и захтевима параграфа 2.27 (б) и 2.30 Одељка 2 – Концепти и свеобухватни принципи, МСФИ за МСП, а у вези са чланом 25 став 1 Закона о рачуноводству, због чега изражавамо резерву на исказани износ трошкова амортизације од 6.276 хиљада динара. (Напомена 3.2.2.5)
- 9) Предузеће је по основу смањења Обавеза за порезе и доприносе из обједињене наплате због исправке грешке настале приликом евидентирања ових обавеза у ранијем периоду, исказало приход текућег периода у износу од 2.850 хиљада динара, уместо да је материјално значајну грешку из ранијег периода исправило преко рачуна нераспоређене добити, односно губитка ранијих година, због чега су више исказани остали приходи и више исказан губитак ранијег периода у наведеном износу, што није у складу са чланом 19 Правилника о рачуноводственим политикама у складу са међународним стандардом финансијског извештавања за мала и средња правна лица, који се примењује у Предузећу и захтевима параграфа 10.21 и 10.22 Одељка 10 – Рачуноводствене политике, процене и грешке, МСФИ за МСП, а у вези са чланом 25 став 1 Закона о рачуноводству. (Напомена 3.2.2.9)
- 10) Предузеће је по основу искњижавања основног средства – механичке маказе за сечење лима, које је извршено у 2023. години уместо у 2022. години, исказало расход текућег периода у износу од 540 хиљада динара, уместо да је материјално значајну грешку из ранијег периода исправило преко рачуна нераспоређене добити, односно губитка ранијих година, због чега су више исказани остали расходи и мање исказан губитак ранијег периода у наведеном износу, што није у складу са чланом 19 Правилника о рачуноводственим политикама у складу са међународним стандардом финансијског извештавања за мала и средња правна лица, који се примењује у Предузећу и захтевима параграфа 10.21 и 10.22 Одељка 10 – Рачуноводствене политике, процене и грешке, МСФИ за МСП, а у вези са чланом 25 став 1 Закона о рачуноводству. (Напомена 3.2.2.10)

ПРИОРИТЕТ 3⁵

У поступку ревизије нису откривене неправилности трећег приоритета.

⁵ ПРИОРИТЕТ 3 – грешке, неправилности и погрешна исказивања која је могуће отклонити у року од датума припреме наредног сета финансијских извештаја до три године.

2. Резиме датих препорука у ревизији финансијских извештаја

ПРИОРИТЕТ 1

У поступку ревизије нису дате препоруке првог приоритета.

ПРИОРИТЕТ 2

- 1) Препоручујемо Предузећу да престане да признаје нематеријалну имовину у складу са захтевима рачуноводствених стандарда. (Напомена 3.2.1.1 – Препорука број 4)
- 2) Препоручујемо Предузећу да на крају сваког извештајног периода одмерава залихе у складу са захтевима Одељка 13 Залихе МСФИ за МСП. (Напомена 3.2.1.4 – Препорука број 5)
- 3) Препоручујемо Предузећу да вредновање позиције Плаћени аванси за залихе и услуге у земљи, која се исказује у редовним финансијским извештајима, врши уз примену принципа опрезности, узимајући у обзир све факторе обезвређења. (Напомена 3.2.1.4 – Препорука број 6)
- 4) Препоручујемо Предузећу да вредновање позиције Потраживања по основу продаје врши уз примену принципа опрезности, а посебно да се у обзир узимају сва обезвређења, без обзира на то да ли је резултат пословне године добитак или губитак. (Напомена 3.2.1.5 – Препорука број 7)
- 5) Препоручујемо Предузећу да провери и коригује извршена дугорочна резервисања у складу са захтевима рачуноводствених стандарда, тако да изврши исправку материјално значајне грешке настале у ранијем периоду. (Напомена 3.2.1.11 – Препорука број 9)
- 6) Препоручујемо Предузећу да признавање одложених пореских обавеза врши увек када постоје опорезиве привремене разлике у складу са захтевима рачуноводствених стандарда. (Напомена 3.2.1.12 – Препорука број 10)
- 7) Препоручујемо Предузећу да евидентирање прихода од префактурисаних трошкова врши на прописаном рачуну. (Напомена 3.2.2.1 – Препорука број 11)
- 8) Препоручујемо Предузећу да изврши разумне процене корисног века трајања средстава у складу са захтевима рачуноводствених стандарда и да сходно томе коригује рачуноводствене процене и изврши обрачун трошкова амортизације. (Напомена 3.2.2.5 – Препорука број 13)
- 9) Препоручујемо Предузећу да евидентирање прихода из претходног периода, који прелазе праг материјалности, врши применом интерног акта о рачуноводству, односно у складу са рачуноводственим стандардима. (Напомена 3.2.2.9 – Препорука број 14)
- 10) Препоручујемо Предузећу да евидентирање расхода из претходног периода, који прелазе праг материјалности, врши применом интерног акта о рачуноводству, односно у складу са рачуноводственим стандардима. (Напомена 3.2.2.10 – Препорука број 15)

ПРИОРИТЕТ 3

У поступку ревизије нису дате препоруке трећег приоритета.

3. Резиме откривених неправилности у ревизији правилности пословања

ПРИОРИТЕТ 1

- 1) Предузеће је измирило новчане обавезе, које нису изузете по члану 95 став 9 Закона о пореском поступку и пореској администрацији, у укупном износу од 5.824 хиљаде динара, уговарањем промене повериоца, односно дужника у облигационом односу преузимања дуга и пребијањем (компензацијом), у тренутку када су им рачуни блокирани због извршења принудне наплате, што није у складу са чланом 5 ст. 1 и 2 Закона о обављању плаћања правних лица, предузетника и физичких лица која не обављају делатност, чиме је умањило потраживања и обавезе у наведеном износу. (Напомена 3.2.1.5)
- 2) На картонима депонованих потписа лица овлашћених за располагање средствима, на четири динарска и једном девизном рачуну отвореним код пословних банака, наведена су лица која више нису у радном односу у Предузећу. (Напомена 3.1.1)
- 3) Правилник о раду Предузећа није донет уз претходну сагласност оснивача, што није у складу са одредбом члана 3 став 7 Закона о раду. (Напомена 3.2.2.4)

ПРИОРИТЕТ 2

- 4) Предузеће обрачунава основну зарату запослених на основу цене рада по сату и броја радних сати у месецу како није уређено Правилником о раду Предузећа, што није у складу са одредбама члана 3 став 2 Закона о раду. (Напомена 3.2.2.4)

ПРИОРИТЕТ 3

- 5) Предузеће није успоставило адекватан и ефикасан систем финансијског управљања и контроле према захтевима Закона о буџетском систему и Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору и то:
 - није усвојило стратегију управљања ризиком у складу са чланом 7 став 2 Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору;
 - није донело писане политике и процедуре које би пружиле разумно уверавање да су ризици који утичу на постизање циљева ограничени на прихватљив ниво у складу са чланом 8 став 1 Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору;
 - нема донет интерни акт (процедуру) значајну са аспекта заштите, економичног, ефикасног и ефективног коришћења и приступа средствима на рачунима које Предузеће има отворене у банкама и код Управе за трезор у складу са чланом 81 став 1 Закона о буџетском систему. (Напомена 3.1.1)
- 6) Предузеће није организовало и успоставило интерну ревизију, што није у складу са одредбама члана 82 став 1 Закона о буџетском систему и Правилником о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору. (Напомена 3.1.2)

4. Резиме датих препорука у ревизији правилности пословања

ПРИОРИТЕТ 1

- 1) Препоручујемо Предузећу да измиривање новчаних обавеза у одређеним облигационим односима и пребијањем (компензацијом) врши у складу са ограничењима прописаним законским одредбама. (Напомена 3.2.1.5 – Препорука број 8)
- 2) Препоручујемо Предузећу да ажурира имена лица наведених на картонима депонованих потписа за све рачуне отворене код пословних банака. (Напомена 3.1.1 – Препорука број 1)

ПРИОРИТЕТ 2

- 3) Препоручујемо Предузећу да, након добијања сагласности на Правилник о раду који је упутило надлежном министарству, усклади прописани, уговорени и начин на који се заиста у Предузећу врши обрачун основне зараде запослених. (Напомена 3.2.2.4 – Препорука број 12)

ПРИОРИТЕТ 3

- 4) Препоручујемо Предузећу да успостави адекватан и ефикасан систем финансијског управљања и контроле у складу са Законом о буџетском систему и Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору, с акцентом на следећим мерама:
 - Усвајање стратегије управљања ризиком (у циљу идентификовања, процене и контроле над потенцијалним догађајима и ситуацијама које могу утицати на остварење циљева корисника јавних средстава, обезбеђујући разумно уверавање да ће ти циљеви бити остварени);
 - Усвајање писаних политика и процедура и њихова примена, ради пружања разумног уверавања да су ризици који утичу на постизање циљева ограничени на прихватљив ниво;
 - Доношење интерног акта (процедуре) којим ће се уредити заштита, економично, ефикасно и ефективно коришћење и приступ средствима на рачунима које Предузеће има отворене у банкама и код Управе за трезор. (Напомена 3.1.1 – Препорука број 2)
- 5) Препоручујемо Предузећу да успостави интерну ревизију у складу са Правилником о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору. (Напомена 3.1.2 – Препорука број 3)

5. Мере предузете у поступку ревизије

- 1) Одговорно лице Предузећа је 12. августа 2024. године упутило Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Захтев за сагласност, којим се надлежном министарству доставља и захтева давање сагласности на Правилник о раду Предузећа. (Напомена 3.2.2.4)

6. Захтев за достављање одазивног извештаја

Предузеће за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом „ДЕС“ д. о. о. Нови Сад је, на основу члана 40 став 1 Закона о Државној ревизорској институцији, дужно да поднесе Државној ревизорској институцији писани извештај о

отклањању откривених неправилности (одазивни извештај) у року од 90 дана почев од наредног дана од дана уручења овог извештаја.

Одазивни извештај мора да садржи:

- 1) навођење ревизије, на коју се он односи;
- 2) кратак опис неправилности у пословању, које су откривене ревизијом;
- 3) приказивање мера исправљања.

Мере исправљања су мере које субјект ревизије предузима да би отклонио неправилности у свом пословању или мере умањења ризика од појављивања одређене неправилности у свом будућем пословању за чије предузимање субјект ревизије мора поднети уз одазивни извештај одговарајуће доказе.

Предузеће за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом „ДЕС“ д. о. о. Нови Сад је у обавези да у одазивном извештају искаже мере исправљања по основу откривених неправилности, односно свих налаза датих у Извештају о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања, као и да поступи по датим препорукама. За мере исправљања је дужно да уз одазивни извештај достави доказе према следећем:

1. За неправилности првог приоритета, односно које је могуће отклонити у року од 90 дана, Предузеће за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом „ДЕС“ д. о. о. Нови Сад обавезно је да достави доказе о отклањању неправилности односно предузимању мера исправљања;

2. За неправилности другог приоритета, односно које је могуће отклонити у року до састављања годишњег финансијског извештаја, односно до годину дана, и трећег приоритета, односно које је могуће отклонити у року до три године, Предузеће за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом „ДЕС“ д. о. о. Нови Сад обавезно је да достави акциони план у којем ће описати мере и активности које ће бити предузете ради отклањања неправилности или смањења ризика од појављивања неправилности у будућем пословању као и планирани период предузимања мера и одговорно лице.

На основу члана 40 став 2 Закона о Државној ревизорској институцији одазивни извештај је јавна исправа која је потписана и оверена печатом од стране одговорног лица субјекта ревизије.

Државна ревизорска институција ће оценити веродостојност одазивног извештаја, тј. провериће истинитост навода о мерама исправљања, предузетим од стране субјекта ревизије, подносиоца одазивног извештаја. У случају потребе извршиће се и ревизија одазивног извештаја. Такође, извршиће се и оцена да ли су мере исправљања исказане у одазивном извештају задовољавајуће.

Сагласно члану 57 став 1 тачка 3) Закона о Државној ревизорској институцији, ако субјект ревизије у чијем су пословању откривене неправилности, не поднесе у прописаном року Институцији одазивни извештај, против одговорног лица субјекта ревизије поднеће се захтев за покретање прекршајног поступка.

Ако се оцени да одазивни извештај не указује да су откривене неправилности отклоњене на задовољавајући начин, сматра се да субјект ревизије крши обавезу доброг пословања. Ако се ради о незадовољавајућем отклањању значајне неправилности, сматра се да постоји тежи облик кршења обавезе доброг пословања. У овим случајевима Државна ревизорска институција је овлашћена да предузима мере сагласно члану 40 ст 7 до 13 Закона о Државној ревизорској институцији.

ПРИЛОГ II

НАПОМЕНЕ УЗ ИЗВЕШТАЈ

О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И ПРАВИЛНОСТИ ПОСЛОВАЊА ПРЕДУЗЕЋА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНУ РЕХАБИЛИТАЦИЈУ И ЗАПОШЉАВАЊЕ ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ „ДЕС“ Д. О. О. НОВИ САД ЗА 2023. ГОДИНУ

Садржај

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О СУБЈЕКТУ РЕВИЗИЈЕ.....	18
2. КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ ПРАВИЛНОСТИ ПОСЛОВАЊА	20
3. НАЛАЗИ У ПОСТУПКУ РЕВИЗИЈЕ	21
3.1. ИНТЕРНА ФИНАНСИЈСКА КОНТРОЛА.....	21
3.1.1. Финансијско управљање и контрола	21
3.1.2. Интерна ревизија.....	25
3.1.3. Основе за састављање и приказивање финансијских извештаја и рачуноводствене политике.....	26
3.2. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ.....	33
3.2.1. Биланс стања	33
3.2.1.1. Нематеријална имовина	33
3.2.1.2. Некретнине, постројења и опрема	34
3.2.1.3. Дугорочни финансијски пласмани и дугорочна потраживања	35
3.2.1.4. Залихе	35
3.2.1.5. Потраживања по основу продаје.....	38
3.2.1.6. Остала краткорочна потраживања	41
3.2.1.7. Готовина и готовински еквиваленти	41
3.2.1.8. Краткорочна активна временска разграничења.....	42
3.2.1.9. Ванбилансне евиденције	42
3.2.1.10. Капитал.....	42
3.2.1.11. Дугорочна резервисања	44
3.2.1.12. Одложене пореске обавезе.....	45
3.2.1.13. Краткорочне финансијске обавезе	46
3.2.1.14. Примљени аванси, депозити и кауције.....	47
3.2.1.15. Обавезе из пословања	47
3.2.1.16. Остале краткорочне обавезе	48
3.2.1.17. Краткорочна пасивна временска разграничења	49
3.2.2. Биланс успеха	49
3.2.2.1. Приходи од продаје производа и услуга	49
3.2.2.2. Остали пословни приходи	51
3.2.2.3. Трошкови материјала, горива и енергије	51
3.2.2.4. Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	52
3.2.2.5. Трошкови амортизације	56
3.2.2.6. Трошкови производних услуга	57
3.2.2.7. Нематеријални трошкови.....	58
3.2.2.8. Финансијски расходи	58
3.2.2.9. Остали приходи	59
3.2.2.10. Остали расходи	60
3.2.2.11. Нето добитак/губитак.....	62
3.2.3. Напомене уз финансијске извештаје.....	62
3.2.4. Потенцијалне обавезе	62
3.3. НАКНАДНИ ДОГАЂАЈИ НАСТАЛИ ИЗМЕЂУ ДАТУМА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И ДАТУМА ИЗВЕШТАЈА РЕВИЗОРА.....	63

1. Основни подаци о субјекту ревизије

Предузеће за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом „ДЕС“ д. о. о. Нови Сад основао је Савез глувих Југославије Одлуком главног одбора Србије број: 04-1570/1 од 30. децембра 1961. године као Друштвено предузеће „ДЕС“ за професионалну рехабилитацију, оспособљавање за рад и запошљавање инвалида Нови Сад.

На основу закључка Владе 05 Број: 46-4168/2011 од 2. јуна 2011. године, утврђен је удео државног капитала од 100% у Предузећу, након чега су Републичка дирекција за имовину, у име Републике Србије, и Предузеће закључили Споразум о уделу државне својине у средствима која користи Предузеће, којим је Република Србија преузела оснивачка и управљачка права сразмерно уделу државног капитала. Одлуком о изменама и допунама Оснивачког акта Друштвеног предузећа „ДЕС“ за професионалну рехабилитацију, оспособљавање за рад и запошљавање инвалида Нови Сад⁶ 05 број: 023-1585/2012 од 9. марта 2012. године, Предузеће је организовано као једночлано друштво с ограниченом одговорношћу са једнодомним управљањем. Наведене промене регистроване су код Агенције за привредне регистре Решењем број: БД 35796/2012 од 23. марта 2012. године.

Предузеће послује под пословним именом Предузеће са професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом „ДЕС“ друштво са ограниченом одговорношћу Нови Сад.

Скраћено пословно име Предузећа је „ДЕС“ д. о. о. Нови Сад.

Седиште Предузећа је у Новом Саду, улица Богдана Гарабантина број 3.

Матични број: 08066205

ПИБ: 101642135

Предузеће има статус осталих корисника јавних средстава (тип КЈС 7) који нису укључени у систем консолидованог рачуна трезора, коме је надлежно Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Јединствени број КЈС: 82004

Предузеће послује средствима у државној својини (100%).

Пословање и рад Предузећа врши се на начин прописан законом којим се уређује правни положај привредних друштава, као и Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом⁷, Законом о рачуноводству⁸, Законом о раду⁹ и другим релевантним прописима.

Предузеће је на дан 31. децембра 2023. године имало 12 запослених, а такође, на дан 31. децембра 2022. године имало је исти број запослених (годишњи просек на основу стања крајем сваког месеца).

Делатност

Регистрована претежна делатност Предузећа је остала непоменута социјална заштита без смештаја (шифра делатности 8899).

Поред претежне делатности Предузеће је регистровано за обављање и следећих делатности: производња одевних предмета, производња коже и предмета од коже, прерада дрвета и производа од дрвета, плуте, сламе и прућа, осим намештаја, производња папира и производа од папира, штампање и умножавање аудио и видео записа, производња производа

⁶ „Службени гласник РС“, број 20/12

⁷ „Службени гласник РС“, бр. 36/09, 32/13 и 14/22 - др. закон

⁸ „Службени гласник РС“, бр. 73/19 и 44/21 - др. закон

⁹ „Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 - одлука УС, 113/17 и 95/18 – аутентично тумачење

од гуме и пластике, производња металних производа, осим машина и уређаја, трговина на велико и мало, осим трговине моторним возилима и мотоциклима и др.

Општа акта Предузећа

Чланом 20 Одлуке о изменама и допунама Оснивачког акта Предузећа уређено је да су акти Предузећа правилници и одлуке којима се у складу са законом уређују одређена питања.

Финансијски и пословни ризици

Предузеће у периоду 2019–2023. година има неповољне финансијске показатеље: просечан годишњи нето губитак у износу од 22.676 хиљада динара, изразито негативна нето обртна средства (разлика између обртне имовине и краткорочних обавеза), просечна стопа покривености краткорочних обавеза обртном имовином од 9,8% (количник између обртне имовине и краткорочних обавеза) и просечну стопу раста кумулативног губитка од 35,7%, што ће у ближој будућности (под претпоставком наставка овог неповољног тренда) довести до кумулирања губитка у висини изнад висине капитала. У 2023. години краткорочне обавезе износе 271.934 хиљаде динара, нето обртна средства су негативна и износе 251.369 хиљада динара, стопа покривености краткорочних обавеза обртном имовином износи 7,6% и остварен је нето губитак у износу од 16.994 хиљаде динара.

Према евиденцији Принудне наплате Народне банке Србије, сви динарски и девизни рачуни Предузећа отворени у пословним банкама, осим наменских рачуна за уплату средстава од РФЗО-а, налазе се у блокади почев од 5. септембра 2019. године, у укупном износу блокаде од преко 66 милиона динара.

Предузеће целокупне приходе од продаје производа и услуга, исказане у износу од 14.189 хиљада динара у 2023. години (78% пословних прихода) остварује по основу пословне сарадње са једним купцем – „Агенција Рент Логистик“ д. о. о. Нови Сад, која је успостављена закључивањем Уговора о пословно техничкој сарадњи број: 46 од 3. фебруара 2022. године (као и закљученим анексима овог уговора). (Веза, *Напомена 3.2.2.1*)

Покретање претходних стечајних поступака у ранијем периоду и текући ризик од отварања стечајног поступка

У претходном периоду, Предузеће је имало покренута три претходна стечајна поступка и поднета три Унапред припремљена плана реорганизације (УППР):

- Решењем посл. бр. 2. Рео.4/2016 од 25. априла 2016. године, које је донео Привредни суд у Новом Саду, покреће се претходни стечајни поступак над Предузећем ради испитивања испуњености услова за отварање поступка стечаја у складу са Унапред припремљеним планом реорганизације;
- Решењем посл. бр. 2. Ст.77/2016 од 25. октобра 2016. године, које је донео Привредни суд у Новом Саду, покреће се претходни стечајни поступак над Предузећем ради испитивања испуњености услова за отварање поступка стечаја над дужником. Решењем посл. бр. 2. Рео.4/2016 од 25. маја 2017. године, које је донео Привредни суд у Новом Саду, отвара се стечајни поступак над Предузећем, потврђује се усвајање Унапред припремљеног плана реорганизације у пречишћеном тексту од 31. марта 2017. године, са исправком техничке грешке од 4. априла 2017. године и обуставља се стечајни поступак над дужником;
- Решењем посл. бр. 2. Ст.81/2017 од 14. новембра 2017. године, које је донео Привредни суд у Новом Саду, покреће се претходни стечајни поступак над Предузећем ради испитивања испуњености услова за отварање поступка стечаја. Решењем Агенције за привредне регистре број: БД 99864/2017 од 24. новембра 2017. године уписано је у Регистар привредних субјеката решење о покретању претходног стечајног поступка.

Решењем Агенције за привредне регистре број: БД 5958/2021 од 11. јуна 2021. године брисано је из Регистра привредних субјеката решење о покретању претходног стечајног поступка, јер је Привредни суд у Новом Саду доставио Регистру привредних субјеката Решење о одбијању предлога повериоца за покретање стечаја над дужником 2.Ст.137/2020 од 23. новембра 2020. године, које је постало правоснажно 28. маја 2021. године и Закључак Привредног суда у Новом Саду посл. бр. 2. Ст.137/2020 од 28. маја 2021. године.

СЗР „Архитект Б“ из Футога је, 18. јула 2024. године, упутио опомену Предузећу за измирење дуга по основу Пресуде Привредног апелационог суда у Београду посл. бр. 5 Пж 11/24 од 17. априла 2024. године или ће у супротном покренути отварање стечајног поступка ради наплате свог потраживања.

2. Критеријуми за ревизију правилности пословања

Ревизија правилности пословања према Закону о Државној ревизорској институцији је испитивање финансијских трансакција и одлука у вези са примањима и издацима, ради утврђивања да ли су односне трансакције извршене у складу са законом, другим прописима, датим овлашћењима и за планиране сврхе.

У овој ревизији испитивали смо усклађеност пословања са прописима из следећих области:

- зарада, накнада зарада и других примања запослених;
- усклађеност новог запошљавања са Законом о буџетском систему;
- начин измиривања новчаних обавеза у условима спровођења поступка принудне наплате; и
- усклађеност пословања са интерним актима Предузећа.

Прописи који су коришћени, у ревизији правилности пословања, као извори критеријума су:

- Закон о раду (чл. 3, 53, 104–121);
- Закон о порезу на доходак грађана¹⁰ (чл. 9, 14, 14а, 14б, 18, 18а, 85 и други релевантни чланови);
- Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање¹¹ (чл. 13, 28, 36–44 и други релевантни чланови);
- Закон о утврђивању максималне зараде у јавном сектору¹² (чл. 1, 2, 4, 5 и 8);
- Закон о буџетском систему¹³ (27к, 80–82);
- Закон о обављању плаћања правних лица, предузетника и физичких лица која не обављају делатност¹⁴ (члан 5);
- Интерна акта субјекта ревизије.

¹⁰ „Службени гласник РС“, бр. 24/01, 80/02, 80/02 - др. закон, 135/04, 62/06, 65/06 - испр., 31/09, 44/09, 18/10, 50/11, 91/11 – одлука УС, 7/12 - усклађени дин. изн., 93/12, 114/12 - одлука УС, 8/13 - усклађени дин. изн., 47/13, 48/13 - испр., 108/13, 6/14 - усклађени дин. изн., 57/14, 68/14 - др. закон, 5/15 - усклађени дин. изн., 112/15, 5/16 - усклађени дин. изн., 7/17 - усклађени дин. изн., 113/17, 7/18 - усклађени дин. изн., 95/18, 4/19 - усклађени дин. изн., 86/19, 5/20 - усклађени дин. изн., 153/20, 156/20 - усклађени дин. изн., 6/21 - усклађени дин. изн., 44/21, 118/21, 132/21 - усклађени дин. изн., 10/22 - усклађени дин. изн., 138/22, 144/22 - усклађени дин. изн., 6/23 - усклађени дин. изн., 92/23 и 116/23 - усклађени дин. изн.

¹¹ „Службени гласник РС“, бр. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 7/12 - усклађени дин. изн., 8/13 - усклађени дин. изн., 47/13, 108/13, 6/14 - усклађени дин. изн., 57/14, 68/14 - др. закон, 5/15 - усклађени дин. изн., 112/15, 5/16 - усклађени дин. изн., 7/17 - усклађени дин. изн., 113/17, 7/18 - усклађени дин. изн., 95/18, 4/19 - усклађени дин. изн., 86/19, 5/20 - усклађени дин. изн., 153/20, 6/21 - усклађени дин. изн., 44/21, 118/21, 10/22 - усклађени дин. изн., 138/22, 6/23 - усклађени дин. изн. и 92/23

¹² „Службени гласник РС“, број 93/12

¹³ „Службени гласник РС“, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 - испр., 108/13, 142/14, 68/15 - др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20, 118/21, 138/22, 118/21 - др. закон и 92/23

¹⁴ „Службени гласник РС“, број 68/15

3. Налази у поступку ревизије

3.1. Интерна финансијска контрола

Према одредбама члана 80 Закона о буџетском систему, интерна финансијска контрола у јавном сектору обухвата:

- 1) финансијско управљање и контролу код корисника јавних средстава,
- 2) интерну ревизију код корисника јавних средстава и
- 3) хармонизацију и координацију финансијског управљања и контроле и интерне ревизије коју обавља Министарство финансија – Централна јединица за хармонизацију.

3.1.1. Финансијско управљање и контрола

Финансијско управљање и контрола се организују као систем процедура и одговорности свих лица у организацији.

Руководство Предузећа одговорно је за успостављање организационе структуре која јасно додељује одговорности и овлашћења, одређује одговарајуће контроле и надзире њихову адекватност и ефективност. Укључивање највишег руководства у питања интерне контроле је од кључне важности за постизање њене ефективности, чиме се даје тон који одређује да ли контролно окружење доприноси ефикасном функционисању интерне контроле. Осим руководства, у обезбеђивању постојања и функционисања интерне контроле своју значајну улогу имају и сви запослени.

Финансијско управљање и контрола обухваћени су кроз: контролно окружење, управљање ризицима, контролне активности, информисање и комуникацију и праћење и процену система.

Одредбама члана 81 ст. 1 и 4 Закона о буџетском систему прописано је да корисници јавних средстава успостављају финансијско управљање и контролу и да је за успостављање, одржавање и редовно ажурирање система финансијског управљања и контроле, одговоран руководилац корисника јавних средстава, који може пренети надлежност за успостављање, одржавање и редовно ажурирање система финансијског управљања и контроле на лице које он овласти.

У поступку ревизије је утврђено да Предузеће није успоставило систем финансијског управљања и контроле у складу са законском обавезом.

1) Контролно окружење

Одредбама члана 81 Закона о буџетском систему прописано је да корисници јавних средстава успостављају финансијско управљање и контролу, која се спроводи политикама, процедурама и активностима са задатком да се обезбеди разумно уверавање да ће своје циљеве остварити кроз: пословање у складу са прописима, унутрашњим актима и уговорима, реалност и интегритет финансијских и пословних извештаја, економично, ефикасно и ефективно коришћење средстава и заштиту средстава и података (информација). Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору¹⁵ ближе је уређен начин успостављања финансијског управљања и контроле.

Систем интерне контроле у Предузећу у 2023. години је уређен интерним општим и појединачним актима који се односе на пословање Предузећа, међу којима су: Одлука о изменама и допунама Оснивачког акта Предузећа 05 број: 023-1585/2012 од 9. марта 2012. године, Правилник о организацији и систематизацији послова Предузећа број: 1326 од 28. јуна 2021. године (Правилник о изменама и допунама број: 199 од 5. маја 2022. године, број: 199/1

¹⁵ „Службени гласник РС“, број 89/19

од 5. маја 2022. године и број: 117 од 18. априла 2023. године), Правилник о раду Предузећа број: 21 од 19. јануара 2022. године, Правилник о рачуноводству за мала и средња правна лица која примењују међународни стандард финансијског извештавања за мала и средња правна лица број: 01-6717 од 15. децембра 2014. године, Правилник о рачуноводственим политикама у складу са међународним стандардом финансијског извештавања за мала и средња правна лица број: 01-6718 од 15. децембра 2014. године (измена од 6. фебруара 2018. године), Правилник о организацији и спровођењу пописа имовине и обавеза и усклађивању књиговодственог стања са стварним стањем број: 01-6716 од 15. децембра 2014. године, Акт о процени ризика на радном месту и у радној околини број: 01-415 од 3. фебруара 2017. године и др.

У складу са Правилником о организацији и систематизацији послова Предузећа, организациони делови Предузећа су: Радна заједница, која свој рад организује путем Сектора финансија и књиговодства и Службе општих и правних послова и Производни сектор „Метал“, који свој рад организује путем одељења.

Органи Предузећа

Управљање Предузећем је организовано као једнодомно. Органи Предузећа су: Скупштина и Директор. Њихова надлежност је уређена одредбама Одлуке о изменама и допунама Оснивачког акта Предузећа 05 број: 023-1585/2012 од 9. марта 2012. године.

Скупштина Предузећа одлучује о изменама оснивачког акта, усвајању финансијских извештаја, надзору над радом директора и о усвајању извештаја директора, повећању и смањењу основног капитала, расподели добити и начину покрића губитака, именовању и разрешењу директора и утврђивању накнаде за његов рад односно о начелима за утврђивање те накнаде покретању поступка ликвидације, као и подношењу предлога за покретање стечајног поступка, статусним променама и променама правне форме и др.

Директор Предузећа заступа Предузеће, организује и води пословање, стара се о законитости рада и одговара за законитост рада, стара се о испуњености услова и обављању послова професионалне рехабилитације и запошљавања особа са инвалидитетом, стара се о испуњавању услова за одржање статуса Предузећа у складу са прописима о запошљавању особа са инвалидитетом, предлаже доношење и спроводи одлуке из делокруга Скупштине, одлучује о правима, обавезама и одговорностима запослених, доноси акт о организацији и систематизацији послова и друге опште акте Предузећа и др.

Закључком Владе Републике Србије 24 Број: 119-13071/2017 од 28. децембра 2017. године одређено је пет представника Републике Србије (као оснивача) у Скупштину Предузећа, од којих три представника тренутно обављају ову функцију, што је у складу са одредбом члана 13 став 1 Одлуке о изменама и допунама Оснивачког акта Предузећа којом је уређено да овлашћења Скупштине Предузећа врши Оснивач преко овлашћених представника, с тим да број овлашћених представника Оснивача не може бити мањи од три.

Уговор о раду са в. д. директором број: 01-2370 закључен је 3. августа 2017. године. Скупштина Предузећа је донела Одлуку о именовању директора Предузећа број: 383/1-2 од 5. октобра 2022. године којом је извршено именовање Директора Предузећа.

2) Управљање ризицима

У складу са одредбама чл. 7 и 11 Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору, прописано је да управљање ризицима обухвата идентификовање, процену и контролу над потенцијалним догађајима и ситуацијама које могу утицати на остварење циљева корисника јавних средстава, обезбеђујући разумно уверавање да ће ти циљеви бити остварени, као и да је руководилац корисника јавних средстава

одговоран за успостављање, одржавање и редовно ажурирање система финансијског управљања и контроле.

У поступку ревизије је утврђено да Предузеће није интерним актима утврдило ризике којима је изложено у свом пословању, а поред тога, Предузеће нема усвојену стратегију управљања ризиком, која представља основ за идентификовање ризика, као и њихову процену и контролу у складу са одредбама члана 7 Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору.

3) Контролне активности

Контролне активности представљају политике и процедуре које успоставља руководство у писаном облику, а које му помажу у спровођењу мера и предузимању одговарајућих радњи ради смањења могућих ризика који могу настати и угрозити предвиђене циљеве у вези са извршењем донетог финансијског плана и планираних активности, задатака и програма. Политиком се дефинише шта треба радити, док поступци служе за спровођење дефинисане политике. Контролним поступцима имплементирају се контролне политике путем специфичних и рутинских задатака којима се обухватају основне функције контролних активности које треба да буду одвојене и адекватно надгледане, а то су: сегрегација дужности, ауторизација, овлашћење и одобравање, систем дуплог потписа, адекватно документовање, правила за приступ средствима и информацијама и интерна верификација и поуздано извештавање.

У поступку ревизије је утврђено да Предузеће нема успостављене писане политике и процедуре ради пружања разумног уверавања да су ризици који утичу на постизање циљева ограничени на прихватљив ниво, у складу са одредбама члана 8 Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору.

Уочене слабости код интерних контрола у вези са заштитом средстава

Анализом појединих сегмената система интерних контрола – контролних активности, утврђене су слабости у функционисању система које се односе на непостојање интерног акта (процедуре) значајног са аспекта заштите, економичног, ефикасног и ефективног коришћења и приступа средствима на рачунима које Предузеће има отворене у банкама и код Управе за трезор.

У поступку ревизије је утврђено да се на картонима депонованих потписа лица овлашћених за располагање средствима на једном динарском подрачуну отвореном код Управе за трезор и на шест динарских и једном девизном рачуну отвореним код пословних банака налазе наведена лица која више нису у радном односу у Предузећу. Предузеће је, у току ревизије, извршило ажурирање лица овлашћених за располагање средствима на динарском подрачуну отвореном код Управе за трезор и на два динарска рачуна отворена код пословних банака, па је преостало да се изврши ажурирање лица овлашћених за располагање средствима на четири динарска и једном девизном рачуну отвореним код пословних банака, како би на њима била наведена само лица која се налазе у радном односу у Предузећу.

Откривена неправилност: На картонима депонованих потписа лица овлашћених за располагање средствима, на четири динарска и једном девизном рачуну отвореним код пословних банака, наведена су лица која више нису у радном односу у Предузећу.

Ризик: Неажурирањем картона депонованих потписа настаје ризик од омогућавања приступа рачунима Предузећа лицима којима је престао радни однос.

Препорука број 1: Препоручујемо Предузећу да ажурира имена лица наведених на картонима депонованих потписа за све рачуне отворене код пословних банака.

Попис имовине и обавеза

Годишњи попис имовине и обавеза представља важну контролну активност од утицаја на утврђивање истинитог финансијског стања имовине и обавеза Предузећа на одређени дан.

Нисмо присуствовали попису имовине и обавеза, али смо прикупили адекватне и довољне доказе да изразимо мишљење о истинитости и објективности свих материјално значајних позиција биланса стања.

Директор Предузећа је донео Одлуку о попису и образовању комисија за попис са стањем на дан 31. децембар 2023. године број: 352 од 7. децембра 2023. године, којом се налаже вршење редовног потпуног пописа имовине и обавеза и именују пописне комисије, као и Упутство за рад комисија за годишњи попис број: 353 од 7. децембра 2023. године.

У поступку ревизије, у вези са резултатима извршеног пописа достављен је Извештај о попису на дан 31. децембар 2023. године број: 19/1 од 30. јануара 2024. године, у прилогу којег су достављени: Извештај комисије за попис нематеријалних улагања и основних средстава о попису на дан 31. децембар 2023. године, Извештај комисије за попис залиха репроматеријала, потрошног материјала, резервних делова и ситног инвентара, недовршене производње, готових производа и робе о попису на дан 31. децембар 2023. године и Извештај комисије за попис потраживања и обавеза, готовог новца, хартија од вредности, новчаних, девизних средстава на рачунима банака и сумњивих и спорних потраживања о попису на дан 31. децембар 2023. године. Поред тога, достављени су и: Пописна листа основних средстава са стањем на дан 31. децембар 2023. године, Пописна листа алата и ситног инвентара са стањем на дан 31. децембар 2023. године, Пописна листа потрошног материјала са стањем на дан 31. децембар 2023. године, Пописна листа материјала за израду (репроматеријал) са стањем на дан 31. децембар 2023. године, Пописна листа резервних делова са стањем на дан 31. децембар 2023. године и Табела пописаних сумњивих и спорних потраживања.

Директор Предузећа је донео Одлуку број: 19 од 30. јануара 2024. године којом се усваја извештај о попису имовине и обавеза са стањем на дан 31. децембар 2023. године.

4) Информисање и комуникација

За успешно функционисање система финансијског управљања и контроле од битног значаја је успостављање адекватног информационог система и ефективно комуницирање на свим хијерархијским нивоима корисника јавних средстава.

Информације и комуникација обухватају принципе: прибављања, креирања и употребе релевантних и квалитетних информација, размену информација, укључујући циљеве и одговорности за интерну контролу и комуникацију са екстерним странама о питањима која утичу на функционисање компоненти интерне контроле, а све са циљем подстицања функционисања интерне контроле.

Предузеће нема запослених на ИТ пословима и нема ангажовано екстерно друштво у сврху одржавања информационог система.

5) Праћење и процена система

Праћење и процена система подразумева континуирани процес надгледања финансијског управљања и контроле, његове адекватности, функционалности, као и одговарајуће дизајнирање, са циљем побољшања његове ефикасности. Праћење и процена система се обавља на неколико начина: текућим увидом од стране запослених, самопроцењивањем које спроводе руководиоци и активностима интерне ревизије.

Откривена неправилност: Предузеће није успоставило адекватан и ефикасан систем финансијског управљања и контроле према захтевима Закона о буџетском систему и Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору и то:

– није усвојило стратегију управљања ризиком у складу са чланом 7 став 2 Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору;

– није донело писане политике и процедуре које би пружиле разумно уверавање да су ризици који утичу на постизање циљева ограничени на прихватљив ниво у складу са чланом 8 став 1 Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору;

– нема донет интерни акт (процедуру) значајну са аспекта заштите, економичног, ефикасног и ефективног коришћења и приступа средствима на рачунима које Предузеће има отворене у банкама и код Управе за трезор у складу са чланом 81 став 1 Закона о буџетском систему.

Ризик: Неуспостављање адекватног и ефикасног система финансијског управљања и контроле може угрозити ефикасност пословања и остваривање постављених циљева Предузећа.

Препорука број 2: Препоручујемо Предузећу да успостави адекватан и ефикасан систем финансијског управљања и контроле у складу са Законом о буџетском систему и Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору, с акцентом на следећим мерама:

– Усвајање стратегије управљања ризиком (у циљу идентификовања, процене и контроле над потенцијалним догађајима и ситуацијама које могу утицати на остварење циљева корисника јавних средстава, обезбеђујући разумно уверавање да ће ти циљеви бити остварени);

– Усвајање писаних политика и процедура и њихова примена, ради пружања разумног уверавања да су ризици који утичу на постизање циљева ограничени на прихватљив ниво;

– Доношење интерног акта (процедуре) којим ће се уредити заштита, економично, ефикасно и ефективно коришћење и приступ средствима на рачунима које Предузеће има отворене у банкама и код Управе за трезор.

3.1.2. Интерна ревизија

Одредбама члана 82 Закона о буџетском систему прописано је да корисници јавних средстава успостављају интерну ревизију. За успостављање и обезбеђење услова за адекватно функционисање интерне ревизије одговоран је руководилац корисника јавних средстава.

Правилником о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору,¹⁶ прописани су начини на који корисници јавних средстава успостављају интерну ревизију.

У поступку ревизије је утврђено да Предузеће нема успостављену интерну ревизију у складу са Правилником о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору.

¹⁶ „Службени гласник РС“, бр. 99/11, 106/13 и 84/23

Откривена неправилност: Предузеће није организовало и успоставило интерну ревизију, што није у складу са одредбама члана 82 став 1 Закона о буџетском систему и Правилником о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору.

Ризик: Неуспостављањем интерне ревизије, повећава се ризик од неефикасности система интерних контрола, ризик од непридржавања утврђене политике руководства, неочувања интегритета средстава, неспречавања и откривања криминалних радњи и грешака, непримене законских прописа, нетачности и непотпуности рачуноводствених евиденција, као и неблаговременог састављања поузданих финансијских информација.

Препорука број 3: Препоручујемо Предузећу да успостави интерну ревизију у складу са Правилником о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору.

3.1.3. Основе за састављање и приказивање финансијских извештаја и рачуноводствене политике

Предузеће води пословне књиге и саставља финансијске извештаје у складу са Законом о рачуноводству и подзаконским актима донетим на основу тог закона, и то: Правилником о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике¹⁷ и Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике¹⁸, Међународним стандардом финансијског извештавања (IFRS) за мале и средње ентитете,¹⁹ као и својим интерним општим актима – Правилником о рачуноводству за мала и средња правна лица која примењују међународни стандард финансијског извештавања за мала и средња правна лица број: 01-6717 и Правилником о рачуноводственим политикама у складу са међународним стандардом финансијског извештавања за мала и средња правна лица број: 01-6718, које је донела Скупштина Предузећа дана 15. децембра 2014. године.

Наведеним правилницима о рачуноводству и рачуноводственим политикама, Предузеће је уредило организацију рачуноводства, интерне рачуноводствене контролне поступке, рачуноводствене политике за признавање и процењивање имовине, обавеза, прихода и расхода и др.

За истинито и поштено приказивање финансијског положаја и успешности пословања Предузећа одговоран је законски заступник, орган управљања и надзорни орган правног лица у складу са законом, као и лице које је одговорно за вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја. Финансијске извештаје потписује законски заступник Предузећа.

Вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја Предузеће је поверило друштву „Time Agency 021“ д. о. о. Нови Сад по основу Уговора о пружању рачуноводствених услуга број: 425 закљученог 25. октобра 2022. године.

Редован годишњи финансијски извештај Предузећа за 2023. годину, који се састоји од Биланса стања на дан 31. децембар 2023. године, Биланса успеха за период од 1. јануара до 31. децембра 2023. године и Напомена уз финансијске извештаје за 2023. годину, као и Статистичког извештаја за 2023. годину, достављен је Агенцији за привредне регистре – Регистру финансијских извештаја, дана 28. марта 2024. године, у складу са одредбама члана 29 став 6 и чл. 44 и 45 Закона о рачуноводству. Потврдом о јавном објављивању редовног годишњег финансијског извештаја за пословну годину од 1. јануара 2023. године до 31. децембра 2023. године број: ФИН 202590/2024 од 24. априла 2024. године, Агенција за

¹⁷ „Службени гласник РС“, број 89/20

¹⁸ „Службени гласник РС“, број 89/20

¹⁹ „Службени гласник РС“, број 83/18

привредне регистре је утврдила да је предметни финансијски извештај потпун и рачунски тачан, па је исти дана 24. априла 2024. године уписан у Регистар финансијских извештаја и јавно објављен на интернет страници Агенције, у оквиру Регистра финансијских извештаја, у обиму и садржају у којем је достављен.

Одредбом члана 18 став 1 Правилника о рачуноводству за мала и средња правна лица која примењују међународни стандард финансијског извештавања за мала и средња правна лица, који се примењује у Предузећу, уређено је да финансијске извештаје усваја Скупштина Предузећа или други надлежни орган. Одредбама члана 43 став 1 Закона о рачуноводству прописано је да финансијске извештаје усваја скупштина или други надлежни орган правног лица, односно предузетник.

Скупштина Предузећа је донела Одлуку број: 86 од 27. марта 2024. године којом се усваја финансијски извештај Предузећа за пословну 2023. годину.

Финансијски извештаји су исказани у хиљадама динара (РСД). Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

Упоредне податке чине финансијски извештаји Предузећа за 2022. годину који нису били предмет ревизије Државне ревизорске институције.

На основу података из редовног годишњег финансијског извештаја и Статистичког извештаја за период од 1. јануара 2022. до 31. децембра 2022. године, Предузеће је разврстано као мало правно лице, што је примењено на финансијско извештавање за 2023. годину, у складу са одредбама члана 6 Закона о рачуноводству.

У наставку се даје преглед најважнијих рачуноводствених политика уређених Правилником о рачуноводственим политикама у складу са међународним стандардом финансијског извештавања за мала и средња правна лица број: 01-6718 од 15. децембра 2014. године који је донела Скупштина Предузећа и Одлуком Скупштине од 6. фебруара 2018. године којом се врши измена наведеног Правилника.

Нематеријална имовина

Нематеријална имовина се признаје као имовина ако, и само ако су задовољени следећи услови: ако је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са том имовином приливати у правно лице, ако се набавна вредност/цена коштања може поуздано одмерити и ако имовина није резултат интерно насталих издатака који се односе на нематеријално средство. Нематеријална имовина се иницијално признаје по набавној вредности, а ако се нематеријална имовина стиче у пословној комбинацији, набавна вредност нематеријалне имовине је њена фер вредност на датум стицања, као и ако се нематеријална имовина стиче помоћу државног давања, набавна вредност нематеријалне имовине је њена фер вредност на датум када је давање добијено. Накнадно мерење нематеријалне имовине врши се по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и све акумулиране губитке због умањења вредности. Корисни век трајања нематеријалне имовине је десет година, осим за нематеријалну имовину која настаје из уговорних или других законских права када корисни век не може да буде дужи од периода тих уговорних или других законских права, али може да буде краћи у зависности од процене руководства у вези са периодом коришћења те имовине. На крају сваког извештајног периода процењује се да ли постоје било какве назнаке да је вредност нематеријалне имовине умањена. Ако постоје такве назнаке процењује се надокнадиви износ и у случају када је он мањи од књиговодствене вредности, Предузеће треба да смањи књиговодствену вредност на надокнадиви износ уз признавање губитка због умањења вредности. Ако не постоје назнаке умањења вредности, није неопходно процењивати надокнадиви износ нематеријалне имовине на дан извештајног периода.

Некретнине постројења и опрема

Некретнине, постројења и опрема су материјална средства која се држе за коришћење у производњи производа или испоруци добара или услуга, за изнајмљивање другима или за административне сврхе и за које се очекује да ће се користити дуже од једног обрачунског периода. Ставке некретнина, постројења и опреме, које испуњавају услове да буду признате као средство, одмеравају се приликом почетног признавања по својој набавној вредности, односно цени коштања. Након почетног признавања, некретнине, постројења и опрема се исказују по набавној вредности умањеној за акумулирану исправку вредности и евентуалне акумулиране губитке за умањење вредности. Накнадни издатак који се односи па некретнине, постројења и опрему након његове набавке или завршетка, увећава вредност средства ако испуњава услове да се призна као стално средство. Накнадни издатак који не задовољава претходне услове исказује се као трошак пословања у периоду у којем је настао. Отписивање некретнина, постројења и опреме врши се применом пропорционалне методе којом се вредност средстава у потпуности отписује током процењеног века употребе. Отписивање се врши по стопама које су засноване на преосталом корисном веку употребе средстава, процењеном од стране руководства Предузећа. Стопе амортизације за групе некретнина, постројења и опреме су:

Опис	Корисни век трајања (у годинама)	Стопа амортизације
Софтвер, лиценце и остала права	100	1%
Дугорочни закуп нематеријалне имовине	100	1%
Остала нематеријална имовина која нема одредив корисни век	100	1%
НЕКРЕТНИНЕ		
Грађевински објекти	100	1%
ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА		
Опрема (производна и преносна опрема и постројења)	100	1%
Транспортна–теретна средства	100	1%
Транспортна–путничка средства	100	1%
Рачунарска опрема	100	1%
Намештај	100	
Остала непоменута средства	100	1%

Обрачун амортизације некретнина, постројења и опреме почиње од првог наредног месеца када се ова средства ставе у употребу. Земљиште, дела ликовне, вајарске, филмске и друге уметности, музејске вредности, књиге у библиотекама и некретнине, постројења и опрема у припреми не подлежу обрачуну амортизације. На крају сваког извештајног периода Предузеће процењује да ли постоје било какве назнаке да је вредност некретнина, постројења и опреме умањена. Ако постоје такве назнаке процењује се надокнадиви износ и у случају када је он мањи од књиговодствене вредности, Предузеће треба да смањи књиговодствену вредност на надокнадиви износ, уз признавање губитка због умањења вредности.

Залихе

Залихе су средства која се држе ради продаје у уобичајеном току пословања, у процесу производње за такву продају или у облику основног и помоћног материјала који се троши у производном процесу или приликом пружања услуга. Почетно признавање залиха врши се по набавној вредности, а накнадно се вреднују по набавној вредности/цени коштања, односно нето продајној вредности умањеној за трошкове довршења и продаје ако је нижа. Вредност

утрошених залиха се утврђује методом просечне пондерисане цене (алтернатива: вредност утрошених залиха се утврђује ФИФО методом).

Залихе ситног инвентара

Ситан инвентар има користан век трајања мањи од годину дана. Залихе ситног инвентара које се набављају од добављача мере се по набавној вредности или по нето продајној вредности ако је нижа. Набавну вредност или цену коштања залиха чине сви трошкови набавке и други трошкови настали довођењем залиха на њихово садашње место и стање. Стављањем у употребу ситног инвентара отписује се 100% његове вредности.

Залихе материјала и робе

Залихе материјала и робе мере се по набавној вредности или по нето продајној вредности ако је нижа. Залихе робе у малопродаји исказују се по продајној цени у току године. На крају обрачунског периода врши се свођење вредности залиха на набавну вредност путем алокације реализоване разлике у цени и пореза па додату вредност, обрачунатих на просечној основи, на вредност залиха у стању на крају обрачунског периода и набавну вредност продате робе. Обрачун излаза (продаје) залиха материјала и робе врши се по методи пондерисане просечне цене. Утврђивање пондерисане просечне цене робе врши се после сваког улаза залиха. Вредност залиха може постати ненадокнадива ако су те залихе оштећене, ако су постале делимично или у потпуности застареле или ако су им продајне цене опале. Материјал и други облици залиха који се троше у циљу производње, не своде се испод набавне цене ако се очекује да ће производи у циљу чије производње се они троше бити продати по цени која ће бити једнака или већа у односу на њихову набавну вредност. У супротном, вредност таквих залиха се своди на њихову нето оствариву вредност која представља трошак замене материјала.

Залихе недовршене производње и готових производа

Залихе недовршене производње и готових производа мере се по цени коштања или по нето продајној вредности ако је нижа. Нето продајна вредност је процењена продајна цена у току редовног пословања, умањена за процењене трошкове довршавања производње и трошкове продаје. Цена коштања готових производа и недовршене производње обухвата утрошене сировине, директну радну снагу и остале директне трошкове. Индиректни трошкови се распоређују уз помоћ одређених кључева.

Финансијски инструменти

Финансијски инструмент је уговор на основу кога настаје финансијско средство једног друштва и финансијска обавеза или инструмент капитала другог друштва. Предузеће је одабрало примену Одељка 11 - Финансијски инструменти уместо алтернативне могућности примене Међународног рачуноводственог стандарда – МРС 39 – Финансијски инструменти: признавање и одмеравање у вредновању својих финансијских инструмената.

Финансијска средства

Предузеће признаје финансијска средства у свом Билансу стања само онда када оно постане једна од уговорних страна у финансијском инструменту. Финансијска средства престају да се признају када је дошло до истека уговорног права или преноса права на приливе готовине по основу тог средства и када је Предузеће извршило пренос свих ризика и користи који проистичу из власништва над финансијским средством. Финансијска средства се иницијално признају по цени трансакције увећаној и за директно приписиве трансакционе трошкове. Финансијска средства укључују: готовину, краткорочне депозите, хартије од вредности којима се тргује, потраживања од купаца и остала потраживања из пословања, дате кредите и позајмице, као и учешћа у капиталу, осим учешћа у капиталу зависних и

придружених друштава и заједничких подухвата. Накнадно одмеравање финансијских средстава зависи од њихове класификације. Финансијска средства се класификују у следеће категорије: финансијска средства која се вреднују по фер вредности чији се ефекти промена у фер вредностима исказују у Билансу успеха, зајмови и потраживања и средства која се држе до рока доспећа, готовина и готовински еквиваленти. Класификација зависи од сврхе за коју су финансијска средства прибављена. Руководство врши класификацију својих финансијских пласмана у моменту иницијалног признавања. Зајмови и потраживања у Билансу стања обухватају: потраживања од купаца и друга потраживања из пословања, дате краткорочне позајмице правним лицима евидентираним у оквиру краткорочних финансијских пласмана и дате стамбене кредите запосленима евидентираним у оквиру дугорочних финансијских пласмана. Потраживања од купаца се признају по недисконтованом износу готовинског потраживања, односно по фактурној вредности умањеној за исправку вредности обезвређених потраживања. Дужнички инструменти (потраживања по основу меница и зајмова) класификовани као краткорочна средства треба да се одмеравају по недисконтованом износу готовине или друге накнаде за коју се очекује да буде плаћена или примљена умањено за евентуално обезвређење.

Исправка вредности потраживања се утврђује када постоји објективан доказ да Предузеће неће бити у стању да наплати све износе које потражује на основу првобитних услова потраживања. Индикаторима да је вредност потраживања умањена се сматрају значајне финансијске потешкоће купца, вероватноћа да ће купац бити ликвидан или финансијски реорганизован, пропуст или кашњење у извршењу плаћања више од 180 дана од датума доспећа. Процена исправке вредности потраживања врши се на основу старосне анализе историјског искуства и када наплата целог или дела потраживања више није вероватна.

Остали дугорочни финансијски пласмани обухватају дугорочне кредите у земљи и иностранству дате матичним, зависним, осталим повезаним, трећим лицима као и бескаматна и каматносна потраживања од запослених по основу одобрених стамбених зајмова. Стамбени зајмови запосленима се вреднују по амортизованој вредности коришћењем каматне стопе по којој би Предузеће могло да прибави дугорочне позајмице, а која одговара ефективној каматној стопи. Исправка вредности потраживања од запослених се утврђује када постоји објективан доказ да Предузеће неће бити у стању да наплати све износе које потражује на основу првобитних услова потраживања.

Финансијске обавезе

Предузеће признаје финансијске обавезе у свом Билансу стања само онда када оно постане једна од уговорних страна у финансијском инструменту. Финансијска обавеза престаје да се признаје када Предузеће испуни обавезу или када је обавеза плаћања предвиђена уговором укинута или истекла. Финансијске обавезе се иницијално признају по фер вредности увећаној за директно приписиве трошкове трансакција. Изузетно од општег правила почетног признавања финансијских обавеза, краткорочне бескаматне обавезе код којих је ефекат дисконтовања нематеријалан, иницијално се признају по оригиналној фактурној вредности. Финансијске обавезе Предузећа укључују обавезе према добављачима, остале обавезе из пословања, као и примљене кредите од банака. Обавезе према добављачима и остале краткорочне обавезе из пословања накнадно се вреднују по номиналној (фактурној) вредности. Дужнички инструменти (обавезе по основу меница и зајмова) класификовани као краткорочне обавезе треба да се одмеравају по недисконтованом износу готовине или друге накнаде за које се очекује да буде плаћена или примљена умањено за евентуално обезвређење. Примљени кредити од банака се првобитно признају у износима примљених средстава, а након тога се исказују по амортизованој вредности уз примену уговорене каматне стопе. Финансијска средства и финансијске обавезе се пребијају, а разлика између њихових сума се

признаје у Билансу стања, ако и само ако, постоји законом омогућено право да се изврши пребијање признатих износа и постоји намера да се исплата изврши по нето основу, или да се истовремено прода средство и измири обавеза.

Умањење вредности финансијских инструмената одмерених по набавној или амортизованој вредности

На крају сваког извештајног периода Предузеће треба да оцени да ли постоји неки објективан доказ о умањењу вредности финансијског средства које се одмерава по набавној или књиговодственој вредности. Ако постоји објективан доказ о умањењу Предузеће треба одмах да призна губитак због умањења вредности у добитак или губитак. Објективан доказ да је дошло до умањења вредности финансијског средства или групе финансијских средстава обухвата уочљиве податке које власник средства може да примети о настанку губитка: значајна финансијска тешкоћа емитента или дужника, кршење уговора, као што је неиспуњење обавезе или кашњење отплате камате или главнице, поверилац из економских или правних разлога повезаних са финансијским потешкоћама дужника даје дужнику одређени уступак који поверилац иначе не би разматрао, висока вероватноћа банкрота или друге финансијске реорганизације дужника.

Резервисања

Резервисања се признају у износима који представљају најбољу процену издатака захтеваних да се измири садашња обавеза на датум Биланса стања. Трошак резервисања се признаје у расходима периода. Резервисања се признају и врше када друштво има законску или уговорену обавезу као резултат прошлих догађаја и када је вероватно да ће доћи до одлива ресурса како би се измирила обавеза и када се може поуздано проценити износ обавезе. Тамо где је учинак временске вредности новца значајан, износ резервисања представља садашњу вредност издатака за које се очекује да ће бити потребни за измирење обавезе у будућности. Због временске вредности новца, резервисања у вези са одливима готовине који настају одмах после дана Биланса стања штетнија су од оних где одливи готовине у истом износу настају касније. Износ резервисања се утврђује разумном проценом руководства о очекиваним одливима економских користи из Предузећа у будућности у вези обрачуна дугорочних резервисања за отпремнине и јубиларне награде. Обавезе по основу плаћања јубиларних награда и отпремнина за одлазак у пензију се исказују по садашњој вредности будућних плаћања по том основу, уколико је обрачунат износ тих обавеза материјално значајан. Ако обрачунати износ није материјално значајан, исплате по овом основу терете трошкове периода у коме су извршене. Резервисања за судске спорове формирају се у износу који одговара најбољој процени руководства у погледу издатака који ће настати да се такве обавезе измире. Резервисања се поново разматрају на сваки датум Биланса стања и коригују ради одражавања најбоље текуће процене. Када више није вероватно да ће одлив ресурса који представљају економске користи бити захтеван, резервисање се укида у корист прихода биланса успеха текуће године. Резервисања се не признају за будуће пословне губитке.

Потенцијалне обавезе и потенцијална средства

Потенцијална обавеза је могућа али неизвесна обавеза, или садашња обавеза која није призната зато што не задовољава услов да буде призната као обавеза. Потенцијалне обавезе се не признају у финансијским извештајима. Потенцијалне обавезе се обелодањују у напоменама уз финансијске извештаје, осим ако је вероватноћа одлива ресурса који садрже економске користи веома мала. У оквиру потенцијалних обавеза обелодањују се потенцијалне обавезе по основу судских спорова, датих јемстава, гаранција итд. Предузеће не признаје потенцијална средства у финансијским извештајима. Потенцијална средства се обелодањују у напоменама уз финансијске извештаје, уколико је прилив економских користи вероватан.

Текући порез

Порез на добитак се обрачунава и плаћа у складу са одредбама Закона о порезу па добит правних лица и релевантним подзаконским актима, применом стопе од 15% на пореску основицу исказану у пореском билансу. Обрачунати текући порез се признаје као обавеза и расход у обрачунском периоду на који се односи.

Одложени порези

Одложени порез на добитак се обрачунава за све привремене разлике између пореске основице имовине и обавеза и њихове књиговодствене вредности. Важеће пореске стопе на дан извештавања или пореске стопе које су након тог дана ступиле па снагу, користе се за обрачун износа одложеног пореза. Одложене пореске обавезе признају се за све опорезиве привремене разлике. Одложена пореска средства признају се за одбитне привремене разлике и за ефекте пренетог губитка и неискоришћених пореских кредита из претходних периода до нивоа до којег је вероватно да ће постојати будући опорезиви добици на терет којих се одложена пореска средства могу искористити. Књиговодствена вредност одложених пореских средстава преиспитује се на сваки извештајни датум и умањује до мере до које више није извесно да је ниво очекиваних будућих опорезивих добитака довољан да се укупна вредност или део вредности одложених пореских средстава може искористити. Одложена пореска средства која нису призната процењују се на сваки извештајни датум и признају до мере у којој је постало вероватно да ће будућа опорезива добит дозволити повраћај одложеног пореског средства. Одложени порези признају се као расходи и приходи и укључени су у нето губитак/добитак извештајног периода.

Државна давања

Државно давање је помоћ државе у облику преноса ресурса Предузећу по основу испуњених извесних услова у прошлости или будућности који се односе па пословне активности Предузећа. Предузеће треба да признаје државна давања на следећи начин: давања која не намећу услове у вези са одређеним будућим резултатима се признају као приход приликом признавања потраживања по основу давања, давања која намећу услове у вези са одређеним будућим резултатима се признају као приход само када се испуне услови у вези са резултатима, а до признавања услова таква давања се признају као одложени приход и давања добијена пре испуњавања критеријума признавања се признају као обавеза. Предузеће треба да одмерава давања по фер вредности добијеног или потраживаног средства.

Приходи

Предузеће признаје приход када се износ прихода може поуздано измерити и када је вероватно да ће у будућности имати прилив економских користи. Приход се признаје у висини фер вредности примљеног износа или потраживања по основу продаје роба и услуга у току нормалног пословања. Приход се исказује без ПДВ-а, повраћаја робе, рабата и попушта. Приходи од продаје робе се признају: када су суштински сви ризици и користи од власништва над робом прешли на купца, Предузеће не задржава учешће у управљању продатом робом у мери која се обично повезује са власништвом, нити задржава ефективну контролу над продатом робом, износ прихода се може поуздано измерити, вероватан је прилив економске користи повезане са том трансакцијом у ентитет и трошкови који су настали или трошкови који ће настати у датој трансакцији могу се поуздано измерити. Када се резултат неке трансакције која укључује пружање услуга може поуздано измерити, приход повезан са том трансакцијом се признаје према степену довршености те трансакције на крају извештајног периода (метод процента довршености). Исход трансакције се може поуздано проценити када су задовољени сви од следећих услова: износ прихода се може поуздано измерити, вероватно је да ће се економске користи повезане са том трансакцијом улити у предузеће, степен довршености трансакције на крају извештајног периода се може поуздано одмерити,

трошкови настали поводом те трансакције и трошкови завршавања трансакције се могу поуздано измерити. Финансијски приходи обухватају приходе од камата, курсних разлика и остале финансијске приходе остварене из односа са матичним, зависним и осталим повезаним правним лицима.

Расходи

Расходи се признају у Билансу успеха по начелу узрочности прихода и расхода, односно на обрачунској основи и утврђују се за период када су настали. Пословни расходи обухватају трошкове условљене стварањем прихода од продаје и укључују набавну вредност продате робе, трошкове материјала, горива и енергије, бруто зараде, трошкове амортизације и услуге пружене од стране трећих лица. Пословни расходи обухватају и опште трошкове као што су трошкови закупа, маркетинга, осигурања, платног промета, пореза и остале трошкове настале у текућем обрачунском периоду. Финансијски расходи обухватају расходе по основу камата и курсних разлика и остале финансијске расходе, који се евидентирају у Билансу успеха периода на који се односе, а у складу са начелом узрочности. Сви трошкови позајмљивања се евидентирају као расходи периода.

Накнадно установљене грешке

Исправка накнадно установљених материјално значајних грешака (нпр. у износу већем од 1% пословних прихода из претходне године) врши се преко рачуна нераспоређене добити из ранијих година, односно нераспоређеног губитка ранијих година на начин утврђен Одељком 10 – Рачуноводствене политике, процене и грешке. Накнадно установљене грешке које нису материјално значајне, тј. у износу су који је мањи или једнак 1% пословних прихода из претходне године, исправљају се на терет расхода, односно у корист прихода периода у коме су идентификоване.

3.2. Финансијски извештаји

3.2.1. Биланс стања

3.2.1.1. Нематеријална имовина

Нематеријална имовина, на дан 31. децембар 2023. године, исказана је у износу од 149 хиљада динара (на дан 31. децембар 2022. године исказана је у истом износу) и у целости се односи на лиценцу за антивирусни програм.

Према објашњењу одговорног лица Предузећа, наведена лиценца за антивирусни програм, набавне вредности од 172 хиљаде динара (исправка вредности износи 23 хиљаде динара) имала је рок важења од годину дана.

Према захтевима параграфа 18.19 и 18.26 Одељка 18 – Нематеријална имовина осим гудвила, МСФИ за МСП, треба да се сматра да сва нематеријална имовина, која настаје из уговорних или других законских права, има коначан користан век који не треба да буде дужи од периода уговорних или других законских права, али може да буде краћи, зависно од периода током ког ентитет очекује да користи ту имовину, а поред тога, ентитет треба да престане да признаје нематеријалну имовину и треба да призна приход или расход у добитку или губитку по отуђењу или када се не очекују будуће економске користи од њеног коришћења или отуђења.

Одредбама члана 25 став 1 Закона о рачуноводству прописано је да за признавање, вредновање, презентацију и обелодањивање позиција у појединачним финансијским извештајима, мала и средња правна лица, примењују МСФИ за МСП.

На основу наведеног, Предузеће је више исказало имовину, а мање расходе у износу од 149 хиљада динара, због тога што није престало да признаје нематеријалну имовину (лиценцу

за антивирусни програм) којој је истекао користан век и од које се не очекују будуће економске користи.

Откривена неправилност: Предузеће је више исказало имовину, а мање расходе у износу од 149 хиљада динара, због тога што није престало да признаје нематеријалну имовину (лиценцу за антивирусни програм) којој је истекао користан век, која се више не користи и од које се не очекују будуће економске користи, што није у складу са захтевима параграфа 18.19 и 18.26 Одељка 18 – Нематеријална имовина осим гудвила, МСФИ за МСП, а у вези са чланом 25 став 1 Закона о рачуноводству.

Ризик: Признавањем имовине супротно захтевима рачуноводствених стандарда, настаје ризик од погрешног приказивања информација у финансијским извештајима.

Препорука број 4: Препоручујемо Предузећу да престане да признаје нематеријалну имовину у складу са захтевима рачуноводствених стандарда.

3.2.1.2. Некретнине, постројења и опрема

Некретнине, постројења и опрема, на дан 31. децембар 2023. године, исказани су у износу од 596.523 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 1: Структура некретнина, постројења и опреме

-у хиљадама динара-

Назив	31.12.2023.	31.12.2022.
Грађевинско земљиште	206.440	206.440
Грађевински објекти	505.586	505.586
Исправка вредности грађевинских објеката	(169.092)	(164.036)
Постројења и опрема	145.983	147.311
Исправка вредности постројења и опреме	(92.498)	(92.068)
Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми	107	107
Исправка вредности улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми	(3)	(3)
Укупно:	596.523	603.337

Табела број 2: Промене на некретнинама, постројењима и опреми

-у хиљадама динара-

О П И С	Земљиште	Грађевински објекти	Постројења и опрема	Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми	Свега некретнине, постројења и опрема
НАБАВНА ВРЕДНОСТ					
Стање 1. јануара 2023. године	206.440	505.586	147.311	107	859.444
Отуђења и расходовања			(1.328)		(1.328)
Стање 31. децембра 2023. године	206.440	505.586	145.983	107	858.116
ИСПРАВКА ВРЕДНОСТИ					
Стање 1. јануара 2023. године	-	164.036	92.068	3	256.107
Амортизација за 2023. годину		5.056	1.220		6.276
Отуђења и расходовања			(790)		(790)
Стање 31. децембра 2023. године	-	169.092	92.498	3	261.593
САДАШЊА ВРЕДНОСТ					
31. децембра 2023. године	206.440	336.494	53.485	104	596.523
31. децембра 2022. године	206.440	341.550	55.243	104	603.337

Земљиште

Земљиште, исказано у износу од 206.440 хиљада динара, односи се на вредност земљишта у улици Богдана Гарабантина 3 у Новом Саду у износу од 177.026 хиљада динара и у улици Футошки пут 6 у Новом Саду у износу од 29.414 хиљада динара, које Предузеће користи, а које се у евиденцијама Катастра непокретности води као државна, односно јавна својина Републике Србије и на којем се налазе пословни објекти Предузећа.

Грађевински објекти

Грађевински објекти, исказани у износу од 336.494 хиљаде динара, односе се на пословне објекте које Предузеће користи, а који се у евиденцијама Катастра непокретности воде као јавна својина.

Предузеће има уписане хипотеке на грађевинским објектима у вредности од 114.851 хиљаду динара на локацији Футошки пут 6 у Новом Саду и то извршну вансудску хипотеку по основу дуга за јавне приходе у износу од 16.780 хиљада динара и законско založno право – хипотеку по основу дуга за јавне приходе у износу од 43.634 хиљаде динара у корист Министарства финансија, Пореске управе, Филијале Нови Сад 1.

Постројења и опрема

Постројења и опрема су приказани у финансијским извештајима на дан 31. децембар 2023. године у износу од 53.485 хиљада динара.

У току 2023. године расходована је опрема у вредности од 1.328 хиљада динара, која се односи на продају механичких маказа за сечење лима.

Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми

Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми, исказана у износу од 104 хиљаде динара, односе се на улагања у изградњу рампе у Клиници за гинекологију и акушерство у Новом Саду.

На основу узорковане документације и спроведених ревизорских поступака, утврђено је да исказана вредност некретнина, постројења и опреме у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

3.2.1.3. Дугорочни финансијски пласмани и дугорочна потраживања

Дугорочни финансијски пласмани и дугорочна потраживања, на дан 31. децембар 2023. године, исказани су у износу од 3.578 хиљада динара (на дан 31. децембар 2022. године исказани су у износу од 3.673 хиљаде динара) и односе се у целости на остале дугорочне финансијске пласмане, односно на преостали износ потраживања по основу три уговора о купопродаји стана из друштвене својине, закључена у новембру 1991. године, са периодом отплате од 38,5 година (462 месечне рате).

На основу спроведених ревизорских поступака, утврђено је да исказана вредност дугорочних финансијских пласмана и дугорочних потраживања у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

3.2.1.4. Залихе

Залихе су у финансијским извештајима, на дан 31. децембар 2023. године, исказане у износу од 10.624 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 3: Структура залиха

Назив	-у хиљадама динара-	
	31.12.2023.	31.12.2022.
Материјал	6.029	6.113

-у хиљадама динара-

Назив	31.12.2023.	31.12.2022.
Резервни делови	88	90
Алат и ситан инвентар	265	265
Готови производи	3.834	3.835
Плаћени аванси за материјал, резервне делове и ситан инвентар у земљи	751	742
Исправка вредности плаћених аванса за материјал, резервне делове и ситан инвентар у земљи	(343)	(343)
Укупно:	10.624	10.702

Залихе материјала, у износу од 6.029 хиљада динара, односе се на залихе материјала за израду (репроматеријал) у износу од 5.853 хиљаде динара, залихе потрошног (режијског) материјала у износу од 136 хиљада динара и залихе расходованог (отпадног) материјала у износу од 40 хиљада динара.

Залихе резервних делова, у износу од 88 хиљада динара, односе се на резервне делове за одржавање радних машина.

Залихе алата и ситног инвентара, исказане су у износу од 265 хиљада динара.

Залихе готових производа, у износу 3.834 хиљада динара, односе се на залихе готових производа из ранијег периода.

У поступку ревизије утврђено је да Предузеће у пословним књигама има евидентирание залихе материјала, резервних делова, алата и инвентара и готових производа у укупном износу од 10.216 хиљада динара, код којих није било евидентираног промета (излаза са залиха) у 2023. години (евидентирани је мали промет – излаз са залиха у износу од 79 хиљада динара), а за које Предузеће није вршило одмеравање вредности по нижем износу између набавне вредности/цене коштања и процењене продајне цене умањене за трошкове довршења и продаје, односно за које Предузеће није вршило оцену да ли је дошло до умањења њихове вредности.

Према захтевима параграфа 13.4 и 13.19 Одељка 13 Залихе МСФИ за МСП, ентитет треба да одмерава залихе по нижем износу између набавне вредности / цене коштања и процењене продајне цене умањене за трошкове довршења и продаје, да на крају сваког извештајног периода оцени да ли је залихама умањена вредност, односно да ли је књиговодствена вредност у потпуности повратива (на пример, због оштећења, застарелости или пада продајних цена), као и да ако је ставки (или групи ставки) залиха умањена вредност, призна губитак због умањења вредности.

Одредбама члана 25 став 1 Закона о рачуноводству прописано је да за признавање, вредновање, презентацију и обелодањивање позиција у појединачним финансијским извештајима, мала и средња правна лица, примењују МСФИ за МСП.

Откривена неправилност: Предузеће на крају извештајног периода није оценило да ли је дошло до умањења вредности залиха, односно није проверило да ли је књиговодствена вредност залиха од 10.216 хиљада динара у потпуности повратива и на основу резултата процене одмерило залихе по нижем износу између набавне вредности / цене коштања и процењене продајне цене умањене за трошкове довршења и продаје, што није у складу са захтевима параграфа 13.4 и 13.19 Одељка 13 Залихе, МСФИ за МСП, а у вези са чланом 25 став 1 Закона о рачуноводству, због чега изражавамо резерву на исказану вредност залиха.

Ризик: Неодмеравањем вредности залиха у складу са МСФИ за МСП, повећава се ризик од нетачног приказивања података у финансијским извештајима.

Препорука број 5: Препоручујемо Преузећу да на крају сваког извештајног периода одмерава залихе у складу са захтевима Одељка 13 Залихе МСФИ за МСП.

Плаћени аванси за материјал, резервне делове и ситан инвентар у земљи, у износу од 407 хиљада динара, односе се на плаћене авансе из ранијег периода у износу од 742 хиљаде динара који су обезвређени у износу од 343 хиљаде динара и на плаћене авансе у 2023. години у износу од 8 хиљада динара.

У поступку ревизије, за три правна лица су упућени захтеви за достављање независних конфирмација (екстерне потврде салда) за потраживања и обавезе према Предузећу, од којих је једно правно лице доставило одговор на основу којег је утврђено да су плаћени аванси више исказани у пословним књигама Предузећа за 297 хиљада динара за друштво ДОО „Krke-System“ Нови Сад.

Поред тога, у поступку ревизије утврђено је да вредност плаћених аванса који су старији од годину дана износи 399 хиљада динара.

Одредбама члана 15 ст. 2 и 8 Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике прописано је да се на рачуну плаћени аванси за материјал, резервне делове и ситан инвентар у земљи исказују аванси дати за набавку материјала, резервних делова и ситног инвентара у земљи, задужењем овог рачуна а одобрењем одговарајућег рачуна новчаних средстава, као и да се на посебним рачунима отвореним у оквиру рачуна ове групе исказује исправка вредности плаћених аванса, утврђена као позитивна разлика између њихове књиговодствене и процењене вредности, односно по основу обезвређења.

Према члану 23 став 1 тачка 3) подтачка (3) Закона о рачуноводству, вредновање позиција које се исказују у редовним финансијским извештајима правних лица врши се уз примену принципа опрезности, а посебно се у обзир узимају сва обезвређења, без обзира на то да ли је резултат пословне године добитак или губитак.

Параграфом 27.5 Одељка 27 Умањење вредности имовине, МСФИ за МСП, захтевано је да ако, и само ако, је надокнадиви износ средства мањи од његове књиговодствене вредности, ентитет треба да смањи књиговодствену вредност на надокнадиви износ, при чему то смањење представља губитак због умањења вредности.

Одредбама члана 25 став 1 Закона о рачуноводству прописано је да за признавање, вредновање, презентацију и обелодањивање позиција у појединачним финансијским извештајима, мала и средња правна лица, примењују МСФИ за МСП.

Откривена неправилност: Предузеће није на крају извештајног периода извршило процену да ли је дошло до умањења вредности плаћених аванса из ранијег периода, што није у складу са захтевима параграфа 27.5 Одељка 27 Умањење вредности имовине, МСФИ за МСП, чланом 23 став 1 тачка 3) подтачка (3) и чланом 25 став 1 Закона о рачуноводству, као и чланом 15 став 8 Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике, због чега изражавамо резерву на исказану вредност плаћених аванса за материјал, резервне делове и ситан инвентар у земљи у износу од 399 хиљада динара.

Ризик: Вредновање позиција које се исказују у редовним финансијским извештајима без примене принципа опрезности, а посебно ако се у обзир не узимају сва обезвређења, повећава ризик од неприказивања финансијских извештаја у складу са законом.

Препорука број 6: Препоручујемо Предузећу да вредновање позиције Плаћени аванси за залихе и услуге у земљи, која се исказује у редовним финансијским извештајима, врши уз примену принципа опрезности, узимајући у обзир све факторе обезвређења.

3.2.1.5. Потраживања по основу продаје

Потраживања по основу продаје, на дан 31. децембар 2023. године, исказана су у износу од 5.449 хиљаде динара (на дан 31. децембар 2022. године исказана су у износу од 9.679 хиљада динара) и у целости се односе на потраживања од купаца у земљи.

Табела број 4: Преглед највећих износа потраживања од купаца у земљи која чине исказани салдо на дан 31. децембар 2023. године

-у хиљадама динара-	
Назив купца	Износ
„ГАТ“ д. о. о. Нови Сад	2.061
„Модруљ“ д. о. о. Петроварадин	1.027
„Агенција Рент Логистик“ д. о. о. Нови Сад	745
„Сим“ д. о. о. Нови Сад	406
„Маневар“ д. о. о. Нови Сад	242
„Реху“ д. о. о. Београд	171
„ГМБ Аутоматик“ д. о. о. Београд	136
„Струја“ д. о. о. Нови Сад	135
Остали купци	526
Укупно:	5.449

На дан 31. децембар 2023. године, потраживања исказана према купцу „Агенција Рент Логистик“ д. о. о. Нови Сад износе 745 хиљада динара, док се преостала потраживања у износу од 4.704 хиљаде динара односе на пренето стање потраживања од купаца из ранијег периода.

Потраживања призната (настала) у 2023. години односе се искључиво на једног купца – „Агенција Рент Логистик“ д. о. о. Нови Сад – којем се по основу Уговора о пословно техничкој сарадњи из 2022. године (Веза, *Напомена 3.2.2.1*) фактуришу извршене услуге и префактуришу уговорени трошкови пословања (струја и вода), док се наплата потраживања не врши у новцу (задуживањем текућег рачуна), већ преко закључених уговора о асигнацији, путем којих се врши плаћање зарада, путних трошкова и пореских обавеза, и преко закључених уговора о јемству, путем којих се врши плаћање префактурисаних трошкова пословања.

У поступку ревизије, за девет правних лица су упућени захтеви за достављање независних конфирмација (екстерне потврде салда) за потраживања и обавезе према Предузећу. На екстерној потврди салда добијеној од друштва „ГАТ“ д. о. о. Нови Сад исказане су обавезе овога друштва према Предузећу у износу већем за 227 хиљада динара у односу на износ потраживања исказан у пословним књигама Предузећа.

Предузеће је у 2023. години искњижило потраживања од купца „Elteh 2011“ д. о. о. Sirig (Веза, *Напомена 3.2.2.9*) и од купца „Атец“ д. о. о. Novi Sad (Веза, *Напомена 3.2.2.10*), јер је утврђено да су брисана из Регистра привредних друштава.

У поступку ревизије је утврђено да се потраживања од купаца у износу од 4.704 хиљаде динара односе на потраживања настала у ранијем периоду и да нису наплаћена у временском периоду који је код већине купаца значајно дужи од годину дана (само потраживања од два купца настала су у 2022. години), као и да Предузеће за потраживања од купаца у наведеном износу није вршило одмеравање и евидентирање обезвређења потраживања код којих постоји ризик наплативости.

Према члану 23 став 1 тачка 3) подтачка (3) Закона о рачуноводству, вредновање позиција које се исказују у редовним финансијским извештајима правних лица врши се уз примену принципа опрезности, а посебно се у обзир узимају сва обезвређења, без обзира на то да ли је резултат пословне године добитак или губитак.

Према захтевима параграфа 11.21 и 11.22 Одељка 11 – Основни финансијски инструменти, МСФИ за МСП, на крају сваког извештајног периода, ентитет треба да оцени да ли постоји неки објективан доказ о умањењу вредности финансијског средства које се одмерава по набавној или књиговодственој вредности и да, уколико постоји, треба одмах да призна губитак због умањења вредности у добитак или губитак, као и да објективни доказ да је дошло до умањења вредности финансијског средства или групе финансијских средстава обухвата уочљиве податке које власник средства може да примети о настанку губитка, као што су: значајна финансијска тешкоћа емитента или дужника; кршење уговора, као што је неиспуњење обавезе или кашњење отплате камате или главнице; поверилац, из економских или правних разлога повезаних са финансијским потешкоћама дужника, даје дужнику одређени уступак који поверилац иначе не би разматрао; висока вероватноћа банкрота или друге финансијске реорганизације дужника; или уочљиви подаци који показују да постоји мерљиво смањење процењених будућих токова готовине од групе финансијских средстава након почетног признавања тих средстава, мада смањење не може још увек да се утврди за појединачна финансијска средства у групи, као што су неповољни национални или локални економски услови или неповољне промене услова у одређеној делатности

Одредбама члана 25 став 1 Закона о рачуноводству прописано је да за признавање, вредновање, презентацију и обелодањивање позиција у појединачним финансијским извештајима, мала и средња правна лица, примењују МСФИ за МСП.

Одредба члана 7а став 1 тачка 2) Закона о порезу на добит правних лица²⁰, којом је прописано да се на терет расхода не признају исправке вредности појединачних потраживања од лица коме се истовремено дугује до износа обавезе према том лицу, не представља ограничење да се изврши исправка вредности потраживања у пословним књигама Предузећа у складу са захтевима рачуноводствених стандарда (такав расход се не признаје у Пореском билансу).

Откривена неправилност: Предузеће није на крају извештајног периода процењивало да ли је дошло до умањења вредности потраживања која нису наплаћена у временском периоду значајно дужем од годину дана, што није у складу са чланом 23 став 1 тачка 3) подтачка (3) Закона о рачуноводству и захтевима параграфа 11.21 и 11.22 Одељка 11 – Основни финансијски инструменти, МСФИ за МСП, а у вези са чланом 25 став 1 Закона о рачуноводству, због чега изражавамо резерву на исказану вредност потраживања по основу продаје у износу од 4.704 хиљаде динара.

Ризик: Вредновање позиција које се исказују у редовним финансијским извештајима без примене принципа опрезности, а посебно ако се у обзир не узимају сва обезвређења, повећава ризик од неприказивања финансијских извештаја у складу са законом.

Препорука број 7: Препоручујемо Предузећу да вредновање позиције Потраживања по основу продаје врши уз примену принципа опрезности, а посебно да се у обзир узимају сва обезвређења, без обзира на то да ли је резултат пословне године добитак или губитак.

У поступку ревизије је утврђено да је Предузеће у 2023. години извршило три компензације:

- Изјава о пребијању (компензацији) међусобних потраживања и обавеза у износу од 3.082 хиљаде динара потписана 3. јануара 2023. године са друштвом „Агенција Рент Логистик“;
- Изјава о пребијању (компензацији) међусобних потраживања и обавеза у износу од 137 хиљада динара потписана са друштвом „Пројект Систем МТИ“ д. о. о. Бачки Соколац;

²⁰ „Службени гласник РС“, бр. 25/01, 80/02, 80/02 - др. закон, 43/03, 84/04, 18/10, 101/11, 119/12, 47/13, 108/13, 68/14 - др. закон, 142/14, 91/15 – аутентично тумачење, 112/15, 113/17, 95/18, 86/19, 153/20 и 118/21

- Изјава о пребијању (компензацији) међусобних потраживања и обавеза у износу од 423 хиљаде динара потписана 5. јануара 2023. године са друштвом „Project Pharmacy“ д. о. о. Stara Moravica.

Налозима за књижење број: КОМП 107 од 3. јануара 2023. године, број: КОМП 108 од 31. јануара 2023. године и број: КОМП 109 од 31. јануара 2023. године евидентирано је у пословним књигама умањење потраживања/обавеза према купцима/повериоцима са којима је Предузеће потписало наведене Изјаве о пребијању (компензацији).

Поред тога, у поступку ревизије утврђено је да је Предузеће закључило Уговор о преузимању дуга број: 168 од 5. маја 2023. године по основу којег Предузеће уступа друштву „Агенција Рент Логистик“ д. о. о. Нови Сад дуг према физичком лицу, у износу од 2.182 хиљаде динара, који је евидентиран у пословним књигама Предузећа по основу Пресуде Основног суда у Новом Саду број: П 51215/2021 од 18. јануара 2023. године.

Налогом за књижење бр: ПЗР 96 од 5. маја 2023. године, Предузеће је измирило предметну обавезу на терет потраживања које има према друштву „Агенција Рент Логистик“ д. о. о. Нови Сад по основу пословне сарадње.

Такође, наводимо и чињеницу да се динарски и девизни рачуни Предузећа отворени у пословним банкама налазе се у блокади почев од 5. септембра 2019. године. (Веза, *Напомена 1 и Напомена 3.2.1.7*)

Одредбама члана 5 ст. 1 и 2 Закона о обављању плаћања правних лица, предузетника и физичких лица која не обављају делатност прописано је да правна лица и предузетници не могу измиривати међусобне новчане обавезе уговарањем промене поверилаца, односно дужника у одређеном облигационом односу (асигнација, цесија, приступање дугу, преузимање дуга, уступање дуга и др.), пребијањем (компензација) и на други начин у складу са законом, уколико су њихови рачуни у тренутку плаћања блокирани ради извршења принудне наплате, осим ако друкчије није утврђено законом којим се уређује порески поступак.

Одредбама члана 95 став 9 Закона о пореском поступку и пореској администрацији²¹ прописан је изузетак од забрана прописаних претходно наведеним законом и то у случајевима плаћања по основу исплата зарада и накнада трошкова (за долазак на рад и одлазак с рада и за време проведено на службеном путу у земљи и иностранству), као и по основу других примања (отпремнина при одласку у пензију, солидарна помоћ и помоћ у случају смрти запосленог или члана његове уже породице) и новчаних накнада из социјалног програма за запослене којима престаје радни однос у процесу реструктурирања предузећа и припреме за приватизацију, стечаја и ликвидације.

На основу претходно наведеног, Предузеће је, супротно одредбама наведених законских прописа, спровело три компензације и закључило један уговор о преузимању дуга у тренутку када су им рачуни блокирани ради извршења принудне наплате, чиме је умањило потраживања и обавезе у износу од 5.824 хиљаде динара.

Откривена неправилност: Предузеће је измирило новчане обавезе, које нису изузете по члану 95 став 9 Закона о пореском поступку и пореској администрацији, у укупном износу од 5.824 хиљаде динара, уговарањем промене повериоца, односно дужника у облигационом односу преузимања дуга и пребијањем (компензацијом), у тренутку када су им рачуни блокирани због извршења принудне наплате, што није у складу са чланом 5 ст. 1 и 2 Закона о

²¹ „Службени гласник РС“, бр. 80/02, 84/02 - испр., 23/03 - испр., 70/03, 55/04, 61/05, 85/05 - др. закон, 62/06 - др. закон, 63/06 - испр. др. закона, 61/07, 20/09, 72/09 - др. закон, 53/10, 101/11, 2/12 - испр., 93/12, 47/13, 108/13, 68/14, 105/14, 91/15 - аутентично тумачење, 112/15, 15/16, 108/16, 30/18, 95/18, 86/19, 144/20, 96/21 и 138/22

обављању плаћања правних лица, предузетника и физичких лица која не обављају делатност, чиме је умањило потраживања и обавезе у наведеном износу.

Ризик: Уговарањем промене поверилаца, односно дужника у тренутку блокаде рачуна ради извршења принудне наплате, настаје ризик од незаконитог поступања са ефектима на финансијске извештаје.

Препорука број 8: Препоручујемо Предузећу да измиривање новчаних обавеза у одређеним облигационим односима и пребијањем (компензацијом) врши у складу са ограничењима прописаним законским одредбама.

3.2.1.6. Остала краткорочна потраживања

Остала краткорочна потраживања, на дан 31. децембар 2023. године, исказана су у износу од 3.143 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 5: Структура осталих краткорочних потраживања

Назив	-у хиљадама динара-	
	31.12.2023.	31.12.2022.
Потраживања по основу преплаћених осталих пореза и доприноса	96	96
Потраживања за накнаде зарада које се рефундирају	3.047	3.047
Потраживања за више плаћени порез на додату вредност	-	318
Укупно:	3.143	3.461

Потраживања за накнаде зарада које се рефундирају, у износу од 3.047 хиљада динара, односе се на потраживања из ранијег периода од Републичког фонда за здравствено осигурање за исплату накнаде зараде за време привремене спречености за рад, која нису наплаћена због постојања дуговања према Пореској управи.

На основу спроведених ревизорских поступака, утврђено је да исказана вредност осталих краткорочних потраживања у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

3.2.1.7. Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти, на дан 31. децембар 2023. године, исказани су у износу од 1.056 хиљада динара (на дан 31. децембар 2022. године исказани су у износу од 594 хиљаде динара) и односе се на новчана средства на текућим рачунима.

1) Према евиденцији Јединственог регистра рачуна Народне банке Србије, Предузеће је у пословним банкама у 2023. години имало отворено шест динарских текућих рачуна, на којима није било исказано стање на дан 31. децембар 2023. године и од којих се четири рачуна налазе у блокади по основу принудне наплате (Веза, *Напомена 1*), док два рачуна не подлежу блокади (наменски рачуни за уплату средстава од РФЗО – а).

2) Према евиденцији Јединственог регистра рачуна Народне банке Србије, Предузеће је у пословним банкама у 2023. години имало отворен један девизни текући рачун на којем није било исказано стање на дан 31. децембар 2023. године и који се налази у блокади по основу принудне наплате. (Веза, *Напомена 1*)

3) Према евиденцији Јединственог регистра рачуна Народне банке Србије, Предузеће је у 2023. години имало отворена два динарска подрачуна у оквиру консолидованог рачуна трезора који се воде код Управе за трезор, са исказаним стањем, на дан 31. децембар 2023. године, у износу од 1.056 хиљада динара.

3.2.1.8. Краткорочна активна временска разграничења

Краткорочна активна временска разграничења, на дан 31. децембар 2023. године, исказана су у износу од 293 хиљаде динара (нису била исказана на дан 31. децембар 2022. године) и у целости се односе на потраживања за нефактурисани приход од друштва „Агенција Рент Логистик“ д. о. о. Нови Сад по основу префактурисаних трошкова за електричну енергију за месец децембар 2023. године. (Веза, *Напомена 3.2.2.2*)

На основу узорковане документације, утврђено је да исказана вредност краткорочних активних временских разграничења у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

3.2.1.9. Ванбилансне евиденције

Ванбилансна евиденција, на дан 31. децембар 2023. године, исказана је у износу од 114.937 хиљада динара и односи се на:

Табела број 6: Структура ванбилансне евиденције

Назив	-у хиљадама динара-	
	31.12.2023.	31.12.2022.
Ванбилансна актива		
Опрема других лица	86	86
Остала ванбилансна актива	114.851	114.851
Укупно:	114.937	114.937
Ванбилансна пасива		
Обавезе за опрему других лица	86	86
Обавезе за осталу ванбилансну активу	114.851	114.851
Укупно:	114.937	114.937

Остала ванбилансна актива/пасива, у износу од 114.851 хиљаду динара, односи се на вредност имовине на којој су уписане две хипотеке у корист Пореске управе. (Веза, *Напомена 3.2.1.2*)

На основу спроведених ревизорских поступака, утврђено је да исказана вредност ванбилансних евиденција у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

3.2.1.10. Капитал

Капитал је у финансијским извештајима, на дан 31. децембар 2023. године, исказан у износу од 224.888 хиљада динара и односи се на:

Табела број 7: Структура капитала

Назив	-у хиљадама динара-	
	31.12.2023.	31.12.2022.
Основни капитал	358.320	358.320
Остали основни капитал	1.004	1.004
Нераспоређени добитак ранијих година	19.149	19.149
Губитак ранијих године	(136.591)	(124.807)
Губитак текуће године	(16.994)	(11.784)
Укупно:	224.888	241.882

Основни капитал, у износу од 358.320 хиљада динара, односи се у целости на државни капитал.

Одлуком о изменама и допунама Оснивачког акта Предузећа из 2012. године уређено је да основни капитал износи 50.774 хиљаде динара и да је власник целокупног капитала Република Србија.

Скупштина Предузећа је донела Одлуку о повећању основног капитала друштва претварањем (конверзијом) потраживања према друштву у основни капитал број: 01-269 од 29. јануара 2018. године, која је саставни део усвојеног Унапред припремљеног плана реорганизације у пречишћеном тексту од 31. марта 2017. године, са исправком техничке грешке од 4. априла 2017. године, као и мера за његову реализацију, према којем се потраживања разлучног повериоца, повериоца II исплатног реда и класе Д и Е конвертују у основни капитал Предузећа у износу од 307.546 хиљада динара.

Решењем Агенције за привредне регистре број: БД 17669/2018 од 6. марта 2018. године регистровано је увећање основног капитала и измењена структура власништва над основним капиталом Предузећа.

Табела број 8: Структура власништва над основним капиталом

Назив власника основног капитала	Износ (у 000 динара)	Удео у власништву
Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање	107.757	30,07 %
Град Нови Сад	93.358	26,05 %
Република Србија	89.795	25,06 %
Фонд за развој Републике Србије	40.675	11,35 %
Национална служба за запошљавање	12.956	3,62 %
Републички завод за здравствено осигурање	6.661	1,86 %
Општина Сремски Карловци	1.831	0,51 %
Општина Жабал	1.553	0,43 %
Општина Врбас	1.439	0,40 %
Општина Темерин	689	0,19 %
Општина Беоцин	630	0,18 %
Општина Стара Пазова	339	0,09 %
Општина Тител	260	0,07 %
Град Београд	215	0,06 %
Општина Инђија	103	0,03 %
Општина Бач	59	0,02 %
Укупно	358.320	100 %

У поступку ревизије је утврђено да је основни капитал, евидентиран у пословним књигама и исказан у финансијским извештајима Предузећа, усаглашен са основним капиталом који је уписан у Регистар привредних субјеката код Агенције за привредне регистре.

Остали основни капитал, у износу од 1.004 хиљаде динара, односи се на стање ванпословних извора за стамбену изградњу, са последњим променама на овом рачуну насталим у току 2010. године (евидентирања на капиталу у вези са друштвеним становима добијеним из фонда солидарности).

Нераспоређени добитак ранијих година, исказан је у износу од 19.149 хиљада динара.

Нераспоређени губитак ранијих година, у износу од 136.591 хиљаду динара, односи се на губитке из пословања настале у претходним годинама.

Губитак текуће године, у износу од 16.994 хиљада динара, односи се на нето губитак исказан у Билансу успеха за период од 1. јануара до 31. децембра 2023. године.

На основу спроведених ревизорских поступака, утврђено је да исказана вредност капитала у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

3.2.1.11. Дугорочна резервисања

Дугорочна резервисања, на дан 31. децембар 2023. године, исказана су у износу од 100.957 хиљада динара и односе се на:

Табела број 9: Структура дугорочних резервисања

Назив	-у хиљадама динара-	
	31.12.2023.	31.12.2022.
Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених	28.003	28.003
Резервисања за трошкове судских спорова	41.573	41.573
Остала дугорочна резервисања	31.381	31.381
Укупно:	100.957	100.957

У поступку ревизије утврђено је да Предузеће није проверавало извршена резервисања на дан 31. децембар 2023. године, као ни на раније датуме извештавања.

Према објашњењу одговорног лица, дугорочна резервисања, у укупном износу од 100.957 хиљада динара, представљају стање преузето од претходне књиговодствене агенције за које немају детаљнију структуру и аналитику, као ни информацију када је извршено њихово признавање. Поред тога, наведено је и да актуарски обрачуни за накнаде и друге бенефиције запослених нису вршени, као ни резервисања за судске спорове, у вези са чиме је Предузеће већ предузело или ће предузети одређене мере.

Према захтевима параграфа 21.11 Одељка 21 – Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина, МСФИ за МСП, ентитет треба да проверава резервисања на сваки датум извештавања и да их коригује како би одражавале тренутну најбољу процену износа који би се захтевао за измирење обавезе на датум извештавања, да свако кориговање претходно признатих износа треба да се признаје у добитак или губитак осим уколико резервисање није првобитно признато као део набавне вредности средстава, као и да када се резервисање одмерава по садашњој вредности износа за који се очекује да се захтева за измирење обавезе, реализација дисконта треба да се призна као финансијски расход у добитку или губитку у периоду у ком настане.

Одредбом члана 19 Правилника о рачуноводственим политикама у складу са међународним стандардом финансијског извештавања за мала и средња правна лица, који се примењује у Предузећу, уређено је да се исправка накнадно установљених материјално значајних грешака (нпр у износу већем од 1% пословних прихода из претходне године) врши преко рачуна нераспоређене добити из ранијих година, односно губитка ранијих година на начин утврђен Одељком 10 – Рачуноводствене политике, процене и грешке, као и да се накнадно установљене грешке које нису материјално значајне, тј. у износу који је мањи или једнак 1% пословних прихода из претходне године, исправљају на терет расхода, односно у корист прихода периода у којем су идентификоване.

Према захтевима параграфа 10.21 и 10.22 Одељка 10 – Рачуноводствене политике, процене и грешке, МСФИ за МСП, у мери у којој је то изводљиво, ентитет треба да врши ретроактивну корекцију материјално значајних грешака из претходног периода у првом сету финансијских извештаја одобреном за објављивање након откривања тих грешака, тако што ће преправити упоредне износе за презентоване раније периоде у којима су се грешке догодиле или ако се грешка догодила пре најранијег презентованог претходног периода, преправити почетна стања имовине, обавеза и капитала за најранији презентовани претходни период, а када је неизводљиво утврдити ефекте грешке на упоредне информације за један или више презентованих претходних периода, ентитет треба да преправи почетна стања имовине, обавеза и капитала за најранији период за који је ретроактивно преправљање података изводљиво (што може бити текући период).

Одредбама члана 25 став 1 Закона о рачуноводству прописано је да за признавање, вредновање, презентацију и обелодањивање позиција у појединачним финансијским извештајима, мала и средња правна лица, примењују МСФИ за МСП.

С обзиром на то да је Предузеће у ранијим обрачунским периодима пропустило да изврши проверу дугорочних резервисања, провера и корекција дугорочних резервисања на наредни датум финансијског извештавања треба да буде извршена у корист нераспоређене добити, односно губитка ранијих година, јер представља материјално значајну грешку, односно пропуст из ранијег периода.

Откривена неправилност: Предузеће није, на дан 31. децембар 2023. године, као ни на раније датуме финансијског извештавања, проверило и кориговало извршена дугорочна резервисања како би одражавала најбољу процену износа захтеваног за измирење обавезе, што није у складу са захтевима параграфа 21.11 Одељка 21 – Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина, МСФИ за МСП, чланом 19 Правилника о рачуноводственим политикама у складу са међународним стандардом финансијског извештавања за мала и средња правна лица, који се примењује у Предузећу и захтевима параграфа 10.21 и 10.22 Одељка 10 – Рачуноводствене политике, процене и грешке, МСФИ за МСП, а у вези са чланом 25 став 1 Закона о рачуноводству, због чега изражавамо резерву на исказану вредност дугорочних резервисања у износу од 100.957 хиљада динара.

Ризик: Невршењем накнадног одмеравања билансних позиција у складу са захтевима рачуноводствених стандарда, настаје ризик од нетачног приказивања података у финансијским извештајима.

Препорука број 9: Препоручујемо Предузећу да провери и коригује извршена дугорочна резервисања у складу са захтевима рачуноводствених стандарда, тако да изврши исправку материјално значајне грешке настале у ранијем периоду.

3.2.1.12. Одложене пореске обавезе

Одложене пореске обавезе, на дан 31. децембар 2023. године, исказане су у износу од 23.036 хиљада динара (на дан 31. децембар 2022. године исказане су у истом износу).

У поступку ревизије је утврђено да Предузеће, на дан 31. децембар 2023. године, није вршило признавање одложених пореских обавеза за све опорезиве и одбитне привремене разлике и није обелоданило информације у складу са захтевима МСФИ за МСП.

Према објашњењу одговорног лица, обрачун одложених пореских обавеза на дан 31. децембар 2022. године је вршен на основу претпоставке њиховог обрачуна за претходне године, јер нису постојали подаци за обрачун у ранијим годинама, па из тог разлога је одлучено да се њихов обрачун не врши на дан 31. децембар 2023. године, а поред тога, наведено је и да је тек у поступку ревизије достављен обрачун одложених пореских обавеза претходних година.

Међутим, наведено објашњење се не може прихватити из разлога што се признавање одложених пореских обавеза врши увек када постоје опорезиве привремене разлике у складу са МСФИ за МСП који Предузеће примењује у финансијском извештавању.

Према захтевима параграфа 29.14 и 29.38 Одељка 29 – Порез на добитак, МСФИ за МСП, одложена пореска обавеза треба да се призна за све опорезиве привремене разлике, осим уколико та одложена пореска обавеза не произилази из почетног признавања гудвила или почетног признавања средства или обавезе у трансакцији која није пословна комбинација и у тренутку трансакције не утиче ни на рачуноводствену добит нити на опорезиви добитак (порески губитак), као и да ентитет треба да обелодани информације које омогућавају

корисницима финансијских извештаја да оцене природу и финансијске ефекте текућих и одложених пореских последица признатих трансакција и осталих догађаја.

На основу увида у помоћне књиге основних средстава Предузећа, обрачун амортизације за пореске сврхе (Образац ОА и ОА-1) и Порески биланс обвезника пореза на добит правних лица за период од 1. јануара 2023. до 31. децембра 2023. године (ПБ 1) утврђене су:

– *Опорезиве привремене разлике:*

- Разлика између садашње књиговодствене вредности основних средстава која подлежу амортизацији²² и садашње вредности основних средстава према пореским прописима²³ износи 365.015 хиљада динара (одложена пореска обавеза = 54.752 хиљада динара).

– *Одбитне привремене разлике:*

- Порези, доприноси, таксе и друге јавне дажбине које не зависе од резултата пословања и нису плаћене у пореском периоду, а по основу којих је у пословним књигама исказан расход износи 1.568 хиљада динара (одложено пореско средство = 235 хиљада динара).

На основу наведеног, Предузеће је у финансијским извештајима за 2023. годину, требало да призна одложене пореске обавезе у износу од 54.517 хиљада динара, због чега су у финансијским извештајима одложене пореске обавезе и одложени порески расходи периода мање исказани за 31.481 хиљаде динара.

Откривена неправилност: Предузеће није у финансијским извештајима за 2023. годину, правилно обрачунало и приказало износ одложених пореских обавеза и одложених пореских расхода периода, због чега су мање исказане обавезе и мање исказани расходи у износу од 31.481 хиљаде динара, што није у складу са захтевима параграфа 29.14 и 29.38 Одељка 29 – Порез на добитак, МСФИ за МСП, а у вези са чланом 25 став 1 Закона о рачуноводству.

Ризик: Непризнавањем билансних позиција у складу са захтевима рачуноводствених стандарда, настаје ризик од нетачног приказивања података у финансијским извештајима.

Препорука број 10: Препоручујемо Предузећу да признавање одложених пореских обавеза врши увек када постоје опорезиве привремене разлике у складу са захтевима рачуноводствених стандарда.

3.2.1.13. Краткорочне финансијске обавезе

Краткорочне финансијске обавезе, на дан 31. децембар 2023. године, исказане су у износу од 1.329 хиљада динара, и односе се на:

Табела број 10: Структура краткорочних финансијских обавеза

Назив	-у хиљадама динара-	
	31.12.2023.	31.12.2022.
Краткорочни кредити и зајмови у земљи	1.000	1.000
Остале краткорочне финансијске обавезе	329	329
Укупно:	1.329	1.329

²² Садашња књиговодствена вредност основних средстава која подлежу амортизацији = 389.978 хиљада динара.

²³ Садашња вредност основних средстава према пореским прописима = 24.963 хиљаде динара. Предузеће је направило техничку грешку у ОА обрасцу код обрачуна пореске амортизације, по основу које ће Порески биланс бити исправљен (Веза, Напомена 3.2.2.11). У овом обрачунају је узета у обзир исправна вредност пореске амортизације и садашње вредности основних средстава.

Краткорочни кредити и зајмови у земљи, у износу од 1.000 хиљада динара, односе се на стање дуга, на дан 31. децембар 2023. године, по основу Уговора о зајму новца број: 644 закљученог 28. августа 2020. године са друштвом „Маневар“ д. о. о. Нови Сад.

Остале краткорочне финансијске обавезе, у износу од 329 хиљада динара, односе се на пропуст да се у 2020. години изврши затварање обавезе за евидентирани ПДВ по издатом авансном рачуну број 20-3700-000058 од 31. августа 2020. године, пошто је 12. октобра 2020. године издат коначни рачун – отпремница број: 20-3000-000195 од стране добављача СЗТР „Мегал“ Нови Сад. Због наведене грешке краткорочне финансијске обавезе Предузећа су на дан 31. децембар 2023. године више исказане у износу од 329 хиљада динара.

Предузеће је наведену грешку исправило књижном налогом број: 434 од 2. јануара 2024. године, тако што је затворило ову обавезу у корист прихода по основу грешака из ранијих година.

3.2.1.14. Примљени аванси, депозити и кауције

Примљени аванси, депозити и кауције, на дан 31. децембар 2023. године, исказани су у износу од 4.231 хиљаду динара (на дан 31. децембар 2022. године исказани су у истом износу) и односе се на:

Табела број 11: Преглед највећих износа примљених аванса на дан 31. децембар 2023. године

-у хиљадама динара-

Назив купца	Износ
Физичко лице по основу уговора о купопродаји стана	2.368
„Univerexport“ д. о. о. Нови Сад	814
„Victoria Starch“ д. о. о. Zrenjanin	264
„ЕХ ВС“ д. о. о. Београд	261
ДОО „Пут-Инвест“ Нови Сад	243
Остали купци	281
Укупно:	4.231

У поступку ревизије, за четири правна лица из наведеног табеларног прегледа упућени су захтеви за достављање независних конфирмација (екстерне потврде салда) за потраживања и обавезе према Предузећу, од којих су два правна лица доставила одговоре на основу којих је утврђено да су примљени аванси по пословним књигама и по независним конфирмацијама усаглашени са друштвом „Univerexport“ д. о. о. Нови Сад, односно да су мање исказани у пословним књигама Предузећа за 117 хиљада динара према друштву „Victoria Starch“ д. о. о. Zrenjanin.

У поступку ревизије утврђено је да су сви примљени аванси исказани у пословним књигама Предузећа старији од три године, као и да у случају аванса из 2010. године примљеног од физичког лица, у износу од 2.368 хиљада динара, по основу уговора о купопродаји стана, постоји судска пресуда да се стан преда у посед Предузећу чиме су престале обавезе уговорних страна.

У вези са наведеним, Предузеће није вршило процену да ли ће доћи до трансфера средстава за измирење обавеза по основу примљених аванса.

3.2.1.15. Обавезе из пословања

Обавезе из пословања, на дан 31. децембар 2023. године, исказане су у износу од 99.760 хиљада динара (на дан 31. децембар 2022. године исказане су у износу од 101.695 хиљада динара) и у целисти се односе на добављаче у земљи:

Табела број 12: Преглед највећих износа обавеза према добављачима у земљи на дан 31. децембар 2023. године

-у хиљадама динара-

Назив добављача	Износ
ЈКП „Новосадска топлана“ Нови Сад	33.189
„Архитект Б“ СЗР ПР Футог	10.798
ЈКП „Водовод и канализација“ Нови Сад	6.122
ЈКП „Чистоћа“ Нови Сад	5.603
„Бомикс“ д. о. о. Севојно	4.417
„Модруљ“ д. о. о. Петроварадин	3.895
„ГАТ“ д. о. о. Нови Сад	2.685
Агенција за трговину и услуге „Ромб“ Нови Сад	2.361
„Сим“ д. о. о. Нови Сад	2.257
„Todor color“ d.o.o. Вашки Јарак	1.847
ЈКП „Информатика“ Нови Сад	1.602
„Смешко“ д. о. о. Нови Сад	1.596
„Дунав осигурање“ а. д. о. Београд	1.523
„Ивађо“ д. о. о. Земун	1.225
„Феман“ д. о. о. Јагодина	1.073
„Превис“ д. о. о. Нови Сад	1.042
Остали добављачи	18.525
Укупно:	99.760

У поступку ревизије је утврђено да је Предузеће спровело три компензације и закључило један уговор о преузимању дуга, у укупном износу од 5.824 хиљаде динара, у тренутку када су им рачуни блокирани ради извршења принудне наплате, чиме је поступило супротно одредбама Закона о обављању плаћања правних лица, предузетника и физичких лица која не обављају делатност. (Веза, Напомена 3.2.1.5)

3.2.1.16. Остале краткорочне обавезе

Остале краткорочне обавезе, на дан 31. децембар 2023. године, исказане су у износу од 164.848 хиљада динара и односе се на:

Табела број 13: Структура осталих краткорочних обавеза

-у хиљадама динара-

Назив	31.12.2023.	31.12.2022.
Обавезе за нето зараде и накнаде зарада, осим накнада зарада које се рефундирају	27.342	28.004
Обавезе за порез на зараде и накнаде зарада на терет запосленог	-	39
Обавезе за доприносе на зараде и накнаде зарада на терет запосленог	-	174
Обавезе за порезе и доприносе на зараде и накнаде зарада на терет послодавца	-	133
Обавезе за нето накнаде зараде које се рефундирају	477	477
Обавезе за порезе и доприносе-обједињена наплата	49.916	52.972
Обавезе по основу камата и трошкова финансирања	52.146	41.536
Обавезе према запосленима	5.905	6.363
Обавезе према директору, односно члановима органа управљања и надзора	6.946	6.946
Обавезе према физичким лицима за накнаде по уговорима	502	502
Остале обавезе	3.986	3.986

-у хиљадама динара-

Назив	31.12.2023.	31.12.2022.
Обавезе за порез на додату вредност по издатим фактурама по општој стопи (осим примљених аванса)	1.458	1.458
Обавезе за порез на додату вредност по основу разлике обрачунатог ПДВ и претходног пореза	161	-
Обавезе за порезе, царине и друге дажбине из набавке или на терет трошкова	12.919	11.351
Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине	3.090	3.053
Укупно:	164.848	156.994

Исказане остале краткорочне обавезе се највећим делом односе на обавезе према запосленима и на обавезе за порезе и доприносе, а такође, највећим делом су настале у претходном периоду по основу дуга према запосленима и пореског дуга.

На основу узорковане документације, утврђено је да исказана вредност осталих краткорочних обавеза у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

3.2.1.17. Краткорочна пасивна временска разграничења

Краткорочна пасивна временска разграничења, на дан 31. децембар 2023. године, исказана су у износу од 1.766 хиљада динара и односе се на:

Табела број 14: Структура краткорочних пасивних временских разграничења

-у хиљадама динара-

Назив	31.12.2023.	31.12.2022.
Унапред обрачунати трошкови	1.471	1.471
Остала пасивна временска разграничења	295	-
Укупно:	1.766	1.471

Унапред обрачунати трошкови, у износу од 1.471 хиљаду динара, односе се на обрачунате, а неисплаћене путне трошкове запослених из ранијег периода.

Остала пасивна временска разграничења, у износу од 295 хиљада динара, односе се на укалкулисане трошкове електричне енергије за месец децембар 2023. године у износу од 293 хиљада динара (Веза, Напомена 3.2.1.8 и 3.2.2.2) и на разграничени порез на додату вредност у износу од две хиљаде динара.

На основу узорковане документације, утврђено је да исказана вредност краткорочних пасивних временских разграничења у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

3.2.2. Биланс успеха

3.2.2.1. Приходи од продаје производа и услуга

Приходи од продаје производа и услуга су, у финансијским извештајима за 2023. годину, исказани у износу од 14.189 хиљада динара (у 2022. години исказани су у износу од 12.163 хиљаде динара) и у целисти се односе на приходе од продаје производа и услуга на домаћем тржишту, од који се износ од 12.625 хиљада динара односи на приходе од вршења услуга, а износ од 1.564 хиљаде динара на приходе од префактурисаних трошкова, све у складу са Уговором о пословно техничкој сарадњи закљученим са друштвом „Агенција Рент Логистик“ д. о. о. Нови Сад.

У наставку наводимо детаље уговорене пословно техничке сарадње између Предузећа и друштва „Агенција Рент Логистик“ д. о. о. Нови Сад.

Уговором о пословно техничкој сарадњи број: 46 од 3. фебруара 2022. године (као и анексима уговора)²⁴ закљученим са друштвом „Агенција Рент Логистик“ д. о. о. Нови Сад уређено је успостављање, одржавање и унапређење пословно техничке сарадње која би се огледала у виду израде металних ормана мерних места МОММ и остале металне галантерије за коју постоји интерес уговорних страна. Предметни уговор је закључен на неодређено време.

Обавеза Предузећа, према одредбама наведеног уговора, је да уступи на коришћење пословне објекте, да врши координацију и надзор над производњом и да обезбеди седам производних радника за извршење радова предвиђених уговором.

Обавеза друштва „Агенција Рент Логистик“ д. о. о. Нови Сад, према одредбама наведеног уговора, је да обезбеди и плати трошкове струје и воде, да обезбеди машине, као и сав потребан репроматеријал за извршење уговорених послова, предузме мере које се односе на безбедност и обезбеди сарадњу са предузећем за услуге безбедности, здравља на раду и заштите од пожара „Превис“ д. о. о. Нови Сад, да ангажује два радника за рад у књиговодству, да ангажује потребан број варилаца, радника на пластификацији ЦНЦ и осталим машинама и да их плати по цени коју са њима уговори. За испуњење уговорених обавеза Предузећа, „Агенција Рент Логистик“ по налогу Предузећа врши плаћање уговорене накнаде путем асигнације. Поред тога, Предузеће је сагласно да „Агенција Рент Логистик“ д. о. о. Нови Сад може да део магацинског простора који јој је дат на коришћење уступи другом правном лицу у циљу обезбеђења средстава за реализацију предмета уговора о пословно-техничкој сарадњи.

У поступку ревизије је утврђено да су приходи од префактурисаних трошкова, у износу од 1.564 хиљаде динара, евидентирани на рачуну 614 – Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту уместо на рачуну 659 – Остали пословни приходи, што није у складу са суштином пословног односа из Уговора о пословно техничкој сарадњи закљученим са друштвом „Агенција Рент Логистик“ д. о. о. Нови Сад, јер не представљају приходе од вршења уговорене услуге од стране Предузећа, него уговорену обавезу пословног партнера да плати трошкове струје и воде.

Одредбом члана 23 став 1 тачка 8) Закона о рачуноводству прописано је да позиције које се приказују у редовним и консолидованим годишњим финансијским извештајима правних лица и предузетника, треба да буду вредноване у складу са општим рачуноводственим начелом да се ставке Биланса успеха и Биланса стања обрачунавају и презентују узимајући у обзир суштину предметне трансакције или предметног посла.

Одредбама члана 50 став 6 и члана 54 ст. 1 и 8 Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике²⁵ прописано је да се на рачуну 614 – Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту, исказују приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту, осим прихода од продаје производа и услуга правним лицима која чине групу правних лица и осталим повезаним лицима, на рачунима групе 65 – Други пословни приходи, исказују приходи по основу закупнина, чланарина и чланских доприноса пословних и других удружења, тантијема и остали пословни приходи, као и да се на рачуну 659 – Остали пословни приходи, исказују остали пословни приходи за које није предвиђен посебан рачун у оквиру рачуна групе 65.

Одредбом члана 14 став 1 Закона о рачуноводству, прописано је да правна лица и предузетници пословне промене књиже на рачунима прописаним контним оквиром.

²⁴ Анекс I број: 80 од 24. фебруара 2022. године, Анекс II број: 80/1 од 24. фебруара 2022. године, Анекс III број: 283 од 30. јуна 2022. године, Анекс IV број: 424 од 25. октобра 2022. године, Анекс V број: 432 од 31. октобра 2022. године (неважећи анекс, јер није потписан од стране пословног партнера), Анекс VI број: 527 од 31. децембра 2022. године и Анекс VII број: 229 од 2. августа 2023. године.

²⁵ „Службени гласник РС“, број 89/20

Откривена неправилност: Предузеће је приходе од префактурисаних трошкова, у износу од 1.564 хиљаде динара, евидентирало на рачуну 614 – Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту уместо на рачуну 659 – Остали пословни приходи, што није у складу са чланом 50 став 6 и чланом 54 ст. 1 и 8 Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике, а у вези са чланом 14 став 1 и чланом 23 став 1 тачка 8) Закона о рачуноводству.

Ризик: Евидентирање пословних промена које није у складу са законским одредбама повећава ризик од не састављања и не приказивања финансијских извештаја у складу са законом.

Препорука број 11: Препоручујемо Предузећу да евидентирање прихода од префактурисаних трошкова врши на прописаном рачуну.

3.2.2.2. Остали пословни приходи

Остали пословни приходи су, у финансијским извештајима за 2023. годину, исказани у износу од 4.049 хиљада динара и односе се на:

Табела број 15: Структура осталих пословних прихода

Назив	-у хиљадама динара-	
	2023.	2022.
Приходи од премија, субвенција, дотација, регреса, компензација и повраћаја пореских дажбина	3.756	4.542
Остали пословни приходи	293	-
Укупно:	4.049	4.542

Приходи од премија, субвенција, дотација, регреса, компензација и повраћаја пореских дажбина, у износу од 3.756 хиљада динара, односе се на средства субвенција додељена од стране Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, која је Предузеће остварило у 2023. години по основу права из одредбе члана 40 Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом, којом је прописано да предузеће за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом има право на месечну субвенцију зараде за сваку запослену особу са инвалидитетом у висини до 75% укупних трошкова зараде са припадајућим доприносима за обавезно социјално осигурање, али не више од 50% просечне зараде по запосленом у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, у складу са прописима о државној помоћи за запошљавање особа са инвалидитетом и другим прописима о државној помоћи који су потребни за примену прописа о државној помоћи за запошљавање особа са инвалидитетом.

Остали пословни приходи, у износу од 293 хиљаде динара, односе се на приходе остварене по основу префактурисаног износа укалкулисаних трошкова електричне енергије друштву „Агенција Рент Логистик“ д. о. о. Нови Сад, у складу са уговореном обавезом да наведено друштво плаћа трошкове електричне енергије уместо Предузећа. (Веза, Напомена 3.2.1.8 и 3.2.2.1)

На основу узорковане документације, утврђено је да исказана вредност осталих пословних прихода у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

3.2.2.3. Трошкови материјала, горива и енергије

Трошкови материјала, горива и енергије су, у финансијским извештајима за 2023. годину, исказани у износу од 2.333 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 16: Структура трошкова материјала, горива и енергије

Назив	-у хиљадама динара-	
	2023.	2022.
Трошкови материјала за израду	84	88
Трошкови осталог материјала (режијског)	-	345
Трошкови горива и енергије	2.249	1.872
Трошкови једнократног отписа алата и инвентара	-	94
Укупно:	2.333	2.399

Трошкови материјала за израду, у износу од 84 хиљаде динара, односе се на део трошкова материјала за израду металних ормара за мерна места (Уговором о пословно техничкој сарадњи уређена је обавеза друштва „Агенција Рент Логистик“ д. о. о. Нови Сад да обезбеди сав потребан репроматеријал за извршење уговорених послова – Веза, Напомена 3.2.2.1).

Трошкови горива и енергије, у износу од 2.249 хиљада динара, односе се на трошкове електричне енергије. За снабдевање електричном енергијом Предузеће има са ЕПС а. д. Београд закључен Уговор број: 01-27 од 14. јануара 2019. године.

На основу узорковане документације, утврђено је да исказана вредност трошкова материјала, горива и енергије у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

3.2.2.4. Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи су, у финансијским извештајима за 2023. годину, исказани у износу од 13.172 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 17: Структура трошкова зарада, накнада зарада и осталих личних расхода

Назив	-у хиљадама динара-	
	2023.	2022.
Трошкови зарада и накнада зарада (бруто)	11.191	10.640
Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада на терет послодавца	1.695	1.710
Трошкови накнада директору, односно члановима органа управљања и надзора	-	1.795
Остали лични расходи и накнаде	286	576
Укупно:	13.172	14.721

Права, обавезе и одговорности из радног односа у Предузећу уређени су у складу са одредбама Правилника о раду Предузећа број: 21 од 19. јануара 2022. године, Правилник о организацији и систематизацији послова Предузећа број: 1326 од 28. јуна 2021. године (Правилник о изменама и допунама број: 199 од 5. маја 2022. године, број: 199/1 од 5. маја 2022. године и број: 117 од 18. априла 2023. године) и уговора о раду закључених са запосленима.

Одредбом члана 3 став 7 Закона о раду прописано је да се правилник о раду јавног предузећа и друштва капитала чији је оснивач Република, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе и друштва капитала чији је оснивач јавно предузеће, доноси уз претходну сагласност оснивача.

У поступку ревизије утврђено је да Правилник о раду Предузећа број: 21 од 19. јануара 2022. године, није донет уз претходну сагласност оснивача.

Одговорно лице Предузећа је, у току ревизије, упутило Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Захтев за сагласност број: 217 од 12. августа 2024.

године, којим се надлежном министарству доставља и захтева давање сагласности на Правилник о раду Предузећа.

Откривена неправилност: Правилник о раду Предузећа није донет уз претходну сагласност оснивача, што није у складу са одредбом члана 3 став 7 Закона о раду.

Предузета мера у поступку ревизије: Одговорно лице Предузећа је 12. августа 2024. године упутило Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Захтев за сагласност, којим се надлежном министарству доставља и захтева давање сагласности на Правилник о раду Предузећа.

Табела број 18: Структура трошкова зарада и накнада зарада (брutto) у 2023. години

-у хиљадама динара-

Назив	Износ
Основна зарада за време проведено на раду	5.623
Накнада зараде за време годишњег одмора	725
Накнада зарада за време државног и верског празника	219
Накнада зарада за време плаћеног одсуства	90
Накнада зараде због привремене спречености за рад до 30 дана (65%)	180
Накнада зараде на терет средстава обавезног здравственог осигурања	202
Увећање зараде за минули рад	578
Накнада трошкова исхране у току рада	318
Накнада трошкова регреса за коришћење годишњег одмора	204
Порез на доходак грађана	825
Допринос за пензијско и инвалидско осигурање на терет запосленог	1.567
Допринос за обавезно здравствено осигурање на терет запосленог	576
Допринос за осигурање за случај незапослености на терет запосленог	84
Укупно:	11.191

Обрачун зарада и накнада зарада запослених лица са инвалидитетом врши се у складу са одредбом члана 21 Закона о порезу на доходак грађана којом је прописано да се не плаћа порез на зараде особа са инвалидитетом запослених у предузећу за радно оспособљавање и запошљавање особа са инвалидитетом.

Део од 299 хиљада динара од пореза на доходак грађана, исказаног у износу од 825 хиљада динара, односи се на обрачунати износ пореза на зараде који је исплаћен запосленим лицима са инвалидитетом (приход физичког лица – износ пореског ослобођења за који је увећана нето зарада), односно који није плаћен пореским органима у складу са поменутом законском одредбом.

Одредбама члана 32 ст. 3, 4 и 5 Правилника о раду Предузећа уређено је да се основна зарада запосленог утврђује на основу уговорене цене рада за најједноставнији рад, коефицијента радног места који утврђује послодавац и времена проведеног на раду, да цену рада за најједноставнији рад утврђују послодавац и представници репрезентативних синдиката и/или репрезентативни синдикат по правилу приликом доношења пословног плана предузећа за наредну годину, да се изузетно она споразумно може мењати у току пословне године уколико дође до значајних промена у пословању предузећа и остваривању планираних пословних резултата, као и да се коефицијент радног места утврђује на основу сложености послова, одговорности, услова рада и потребне стручне спреме.

Одредбама члана 3 став 2 Закона о раду прописано је да се права, обавезе и одговорности из радног односа уређују правилником о раду под условима прописаним законом.

У поступку ревизије утврђено је да се основна зарада запослених за одређени месец утврђује тако што се уговорена цена радног часа у нето износу (обично је то минимална зарада) или уговорени номинални износ нето зараде обрачунају у односу на време проведено на раду, односно у односу на број радних сати у том месецу, што није у складу са начином обрачуна основне зараде који је уређен Правилником о раду Предузећа.

Откривена неправилност: Предузеће обрачунава основну зараду запослених на основу цене рада по сату и броја радних сати у месецу како није уређено Правилником о раду Предузећа, што није у складу са одредбама члана 3 став 2 Закона о раду.

Ризик: Непридржавањем одредаба интерних општих аката приликом обрачуна зарада, настаје ризик од непрописног обрачуна зарада.

Препорука број 12: Препоручујемо Предузећу да, након добијања сагласности на Правилник о раду који је упутило надлежном министарству, усклади прописани, уговорени и начин на који се заиста у Предузећу врши обрачун основне зараде запослених.

Одредбама члана 35 Правилника о раду Предузећа уређено је да запослени има право на увећану зараду по основу времена проведеног на раду (минули рад) која се обрачунава у висини од 0,4% на основну зараду за сваку пуну годину рада остварену у радном односу код послодавца, као и у висини од 0,4% на основну зараду за сваку пуну годину радног стажа који је запослени провео у радном односу код другог послодавца, који се вреднује као радно искуство.

Одредбама члана 57 ст. 3 и 4 Правилника о раду Предузећа уређена је висина накнаде за исхрану у току рада на месечном нивоу у износу од 3.000 динара, која се исплаћује само за време проведено на раду и чији се обрачун врши тако што се утврђени износ подели са бројем радних дана за тај месец и помножи са бројем радних дана које је запослени провео на раду за посматрани месец, с тим да се обрачун накнаде не врши за дане када је запослени на годишњем одмору, боловању, плаћеном или неплаћеном одсуству.

Одредбама члана 57 став 5 Правилника о раду Предузећа уређена је висина накнаде за регрес за годишњи одмор у износу од 1.500 динара месечно.

Зарада Директора Предузећа се утврђује на исти начин као и за остале запослене у Предузећу и утврђена је по основу Уговора о раду број: 01-2370 закљученог 3. августа 2017. године, као и Одлука о утврђивању зараде директора предузећа из 2022. и 2023. године.

Накнаде зарада, право на увећану зараду и накнаде трошкова запосленима, као и порез и доприноси на терет запосленог и на терет послодавца, утврђени су и обрачунати у складу са Законом о раду, Законом о порезу на доходак грађана, Законом о доприносима за обавезно социјално осигурање, Правилником о раду који се примењује у Предузећу и закљученим уговорима о раду са запосленима.

Остали лични расходи и накнаде, у износу од 286 хиљада динара, односе се у целости на накнаде трошкова превоза на радно место и са радног места.

Према одредбама члана 52 став 2 тачка 1) Правилника о раду Предузећа, као и уговора о раду закључених са запосленима уређено је да запослени има право на накнаду трошкова за долазак и одлазак са рада у висини цене превозне карте у јавном саобраћају.

Одлуком о начину обрачуна и плаћању трошкова за долазак и одлазак са рада број: 01-643 од 1. марта 2018. године ближе су уређени начин обрачуна, исплате и износ путних трошкова на које запослени имају право.

У поступку ревизије је утврђено да Предузеће не користи неопорезиви износ приликом обрачуна пореза на накнаде трошкова превоза на радно место и са радног места, односно порез

по стопи од 10%, у складу са Законом о порезу на доходак грађана, се обрачунава и плаћа на целокупан износ путних трошкова који припадају запосленима. Такође, Предузеће врши обрачун накнаде трошкова превоза на радно место и са радног места запосленима сразмерно броју дана колико су запослени радили.

Примена одредби Закона о утврђивању максималне зараде у јавном сектору

Одредбама члана 1 став 1 Закона о утврђивању максималне зараде у јавном сектору²⁶ прописано је да се овим законом одређује максимална зарада у јавном сектору и то, између осталог, у јавним предузећима чији је оснивач Република Србија, као и правним лицима над којима Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе има директну или индиректну контролу над више од 50% капитала или више од 50% гласова у управном одбору.

Одредбама члана 2 став 1 овог Закона је прописано да максимална зарада у јавном сектору не може бити већа од износа који се добија множењем највећег коефицијента за положај, утврђеног законом којим се уређују плате државних службеника и намештеника и основице утврђене законом о буџету за текућу годину, а ставом 2 је прописано да се зарадом сматра основна зарада, део зараде за радни учинак, накнада трошкова за исхрану у току рада, накнада трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора, у складу са законом о раду, као и друга примања која у складу са законом којим се уређује рад чине зараду.

Поред тога, одредбама члана 4 и 5 истог Закона је прописано да запослени има право на увећану зараду по основу времена проведеног на раду за сваку годину рада остварену у радном односу у износу од 0,4% од основне зараде и да се износ максималне зараде може увећати само по основу времена проведеног на раду.

Одредбама члана 13 став 3 Закона о платама државних службеника и намештеника²⁷ прописано је да највећи коефицијент за положај има прва група положаја и да он износи девет, а одредбама члана 10 став 1 алинеја 13 Закона о буџету Републике Србије за 2023. годину²⁸ прописано је да је за државне службенике и намештенике утврђена основица за обрачун и исплату плата у нето износу од 26.227,15 динара са припадајућим порезом и доприносима за обавезно социјално осигурање.

У складу са наведеним, максимална зарада у јавном сектору за 2023. годину не може бити већа од 236.044,35 динара у нето износу, односно 336.725,18 динара са припадајућим порезом и доприносима за обавезно социјално осигурање (брuto износ).

У поступку ревизије је утврђено да Предузеће није прекорачило максималну зараду у јавном сектору у 2023. години.

Усклађеност броја новозапослених у Предузећу са чланом 27к Закона о буџетском систему

На дан 31. децембра 2023. године, Предузеће је имало 12 запослених лица на неодређено време, од којих седам особа са инвалидитетом, као и два лица ангажована од стране друштва „Агенција Рент Логистик“ д. о. о. Нови Сад по основу Уговора о пословно техничкој сарадњи. (Веза, Напомена 3.2.2.1).

Одредбама члана 27к став 1 Закона о буџетском систему прописано је да је, у периоду од 1. јануара 2021. године до 31. децембра 2026. године, корисницима јавних средстава дозвољено да без посебних дозвола и сагласности у текућој календарској години приме у радни однос на неодређено време и радни однос на одређено време у својству приправника до

²⁶ „Службени гласник РС“, број 93/12

²⁷ „Службени гласник РС“, бр. 62/06, 63/06 - испр., 115/06 - испр., 101/07, 99/10, 108/13, 99/14, 95/18 и 14/22

²⁸ „Службени гласник РС“, бр. 138/22 и 75/23

70% укупног броја лица којима је престао радни однос на неодређено време по било ком основу у претходној календарској години (умањен за број новозапослених на неодређено време и одређено време у својству приправника у тој календарској години), док о пријему новозапослених на неодређено време и одређено време у својству приправника изнад тог процента одлучује тело Владе, на предлог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење Министарства.

У поступку ревизије утврђено је да у току 2023. године Предузеће није вршило пријем у радни однос на неодређено време.

Одредбама члана 27к ст. 4 и 5 Закона о буџетском систему прописано је да, почев од 1. јануара 2021. године, укупан број запослених на одређено време (изузев у својству приправника), лица ангажованих по уговору о делу, уговору о привременим и повременим пословима, преко омладинске и студентске задруге, као и посредством агенције за привремено запошљавање и лица ангажованих по другим основама, код корисника јавних средстава, не може бити већи од 10% укупног броја запослених на неодређено време, осим изузетно, уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење Министарства, као и да се у ово ограничење не убрајају лица у радном односу на одређено време ради замене одсутног запосленог до његовог повратка, лица радно ангажована посредством Националне службе за запошљавање у циљу спровођења мера активне политике запошљавања у складу са прописима који уређују област запошљавања (јавни радови и додатно образовање и обуке), лица ангажована ради реализације пројеката који се финансирају средствима Европске уније или средствима донација, уколико се накнаде за њихов рад, са припадајућим порезима и доприносима, финансирају из ових извора, као и лица ангажована од стране корисника програма обуке, акредитованих реализатора обуке који су уписани у Сталну листу предавача и других реализатора обука коју води Национална академија за јавну управу.

Такође, одредбама члана 27к став 6 Закона о буџетском систему прописано је да изузетно у односу на претходно наведене одредбе, корисник јавних средстава који има мање од 50 запослених на неодређено време може да има највише до седам запослених, односно ангажованих лица на одређено време.

У поступку ревизије је утврђено да је Предузеће, на дан 31. децембар 2023. године, имало два лица ангажована по другим основама, што је у складу са одредбама члана 27к ст. 4 и 6 Закона о буџетском систему.

3.2.2.5. Трошкови амортизације

Трошкови амортизације су, у финансијским извештајима за 2023. годину, исказани у износу од 6.276 хиљада динара (у 2022. години исказани су у износу од 5.237 хиљада динара) и односе се на трошкове амортизације грађевинских објеката у износу од 5.056 хиљада динара и трошкове амортизације постројења и опреме у износу од 1.220 хиљада динара.

У поступку ревизије је утврђено да Предузеће обрачун амортизације врши по стопама амортизације одређеним у складу са процењеним корисним веком трајања средстава, а које су за све групе некретнина, постројења и опреме одређене да износе 1%, односно за које је процењен корисни век трајања од 100 година. Корисни век трајања средстава и стопе амортизације уређени су Правилником о рачуноводственим политикама у складу са међународним стандардом финансијског извештавања за мала и средња правна лица број: 01-6718 од 15. децембра 2014. године који је донела Скупштина Предузећа и Одлуком Скупштине од 6. фебруара 2018. године којом се врши измена наведеног Правилника. (Веза, Напомена 3.1.3)

Према захтевима параграфа 17.18 и 17.21 Одељка 17 – Некретнине, постројења и опрема, МСФИ за МСП, ентитет треба да алоцира износ који се амортизује систематски у току корисног века средства и да размотри све следеће факторе при утврђивању корисног века трајања средства, а то су: очекивана искоришћеност средства (оцењује се на основу очекиваног капацитета средства или физичких учинака), очекивано физичко хабање и уништавање (зависи од фактора пословања, као што су број смена у којима ће се средство користити, програм поправљања и одржавања, и брига о средству и његово одржавање док се оно не користи), техничка или комерцијална застарелост (настаје због промена или унапређења производње, или због промене у тржишној потражњи за производом или услугом који се пружају уз помоћ тог средства) и законска или слична ограничења коришћења средства (као што је истек рока лизинга).

Према захтевима параграфа 2.27 (б) и 2.30 Одељка 2 – Концепти и свеобухватни принципи, МСФИ за МСП, признавање је процес уношења у финансијске извештаје ставке која задовољава дефиницију имовине, обавезе, прихода или расхода и испуњава критеријум да се цена коштања или вредност ставке може поуздано одмерити, да су у многим случајевима цена коштања или вредност ставке познати, а да се у другим случајевима оне морају проценити уз коришћење разумних процена које су суштински део састављања финансијских извештаја и не умањују њихову поузданост, као и да се, када се разумна процена не може направити, ставка не признаје у финансијским извештајима.

Одредбама члана 25 став 1 Закона о рачуноводству прописано је да за признавање, вредновање, презентацију и обелодањивање позиција у појединачним финансијским извештајима, мала и средња правна лица, примењују МСФИ за МСП.

На основу претходно наведеног, утврђено је да Предузеће није користило разумне процене и није размотрило све предвиђене факторе приликом утврђивања корисног века трајања средстава, због чега су стопе амортизације, по којима се врши обрачун вредности трошкова амортизације, за све групе некретнина, постројења и опреме одређене да износе 1%.

Откривена неправилност: Предузеће није користило разумне процене и није размотрило све предвиђене факторе приликом утврђивања корисног века трајања средстава, због чега су стопе амортизације, по којима се врши обрачун трошкова амортизације у 2023. години, за све групе некретнина, постројења и опреме одређене да износе 1%, што није у складу са захтевима параграфа 17.18 и 17.21 Одељка 17 – Некретнине, постројења и опрема и захтевима параграфа 2.27 (б) и 2.30 Одељка 2 – Концепти и свеобухватни принципи, МСФИ за МСП, а у вези са чланом 25 став 1 Закона о рачуноводству, због чега изражавамо резерву на исказани износ трошкова амортизације од 6.276 хиљада динара.

Ризик: Коришћењем процена, које доводи до признавања вредности расхода, које није у складу са МСФИ за МСП, повећава се ризик од не приказивања финансијских извештаја у складу са законом.

Препорука број 13: Препоручујемо Предузећу да изврши разумне процене корисног века трајања средстава у складу са захтевима рачуноводствених стандарда и да сходно томе коригује рачуноводствене процене и изврши обрачун трошкова амортизације.

3.2.2.6. Трошкови производних услуга

Трошкови производних услуга су, у финансијским извештајима за 2023. годину, исказани у износу од 2.205 хиљада динара и односе се на:

Табела број 19: Структура трошкова производних услуга

Назив	-у хиљадама динара-	
	2023.	2022.
Трошкови транспортних услуга	74	272

-у хиљадама динара-

Назив	2023.	2022.
Трошкови закупа	-	2.152
Трошкови осталих производних услуга	2.131	4.023
Укупно:	2.205	6.447

Трошкови транспортних услуга, у износу од 74 хиљаде динара, односе се на трошкове ПТТ услуга у износу од 66 хиљада и трошкове претплате за РТВ у износу од осам хиљада динара.

Трошкови осталих услуга, у износу од 2.131 хиљаду динара, односе се на трошкове комуналних услуга.

На основу узорковане документације, утврђено је да исказана вредност трошкова производних услуга у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

3.2.2.7. Нематеријални трошкови

Нематеријални трошкови су, у финансијским извештајима за 2023. годину, исказани у износу од 1.733 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 20: Структура нематеријалних трошкова

-у хиљадама динара-

Назив	2023.	2022.
Трошкови непроизводних услуга	160	176
Трошкови платног промета	3	1
Трошкови пореза и накнада	1.568	4.707
Остали нематеријални трошкови	2	1.693
Укупно:	1.733	6.577

Трошкови непроизводних услуга, у износу од 160 хиљада динара, односе се на трошкове књиговодствених услуга по основу Уговора број: 425 од 25. октобра 2022. године закљученог са „Time Agency 021“ д. о. о. Нови Сад.

Трошкови платног промета, у износу од три хиљаде динара, односе се на трошкове платног промета у земљи.

Трошкови пореза и накнада, у износу од 1.568 хиљада динара, односе се на трошкове пореза на имовину у износу од 1.500 хиљада динара, трошкове накнаде за заштиту и унапређење животне средине у износу од 59 хиљада динара и трошкове комуналних такси за истицање фирме на пословном простору у износу од девет хиљада динара.

Остали нематеријални трошкови, у износу од две хиљаде динара, односе се на плаћене таксе.

На основу узорковане документације, утврђено је да исказана вредност нематеријалних трошкова у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

3.2.2.8. Финансијски расходи

Финансијски расходи су, у финансијским извештајима за 2023. годину, исказани у износу од 11.793 хиљаде динара (у 2022. години исказани су у износу од 29.407 хиљада динара) и у целости се односе на расходе камата према трећим лицима, од чега се износ од 10.650 хиљада динара односи на камате за неблаговремено плаћене јавне приходе, а износ од 1.143 хиљаде динара се односи на затезне камате настале због неблаговремених плаћања по рачунима добављача, као и на обрачунате затезне камате из судске пресуде.

На основу узорковане документације, утврђено је да исказана вредност финансијских расхода у ревидираним финансијским извештајима не садржи материјално значајна погрешна исказивања.

3.2.2.9. Остали приходи

Остали приходи, су у финансијским извештајима за 2023. годину, исказани у износу од 2.854 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 21: Структура осталих прихода

Назив	-у хиљадама динара-	
	2023.	2022.
Вишкови	-	8.860
Приходи од смањења обавеза	4	-
Остали непоменути приходи	2.850	169
Укупно:	2.854	9.029

Приходи од смањења обавеза, у износу од четири хиљаде динара, односе се на приходе настале по основу разлике између потраживања у износу од 108 хиљада динара и обавеза у износу од 112 хиљада динара од и према друштву „Elteh 2011“ d.o.o Sirig, након што је извршено њихово отписивање јер је утврђено да је 7. октобра 2024. године поменуто друштво брисано из Регистра привредних друштава.

Остали непоменути приходи, у износу од 2.850 хиљада динара, односе се на приходе настале умањењем пореских обавеза у наведеном износу, који су, према објашњењу одговорног лица Предузећа, настали због исправке грешке настале у ранијим годинама, јер је уочено да су Обавезе за порезе и доприносе из обједињене наплате више исказане због тога што је увећање целокупног пореског дуга који је предмет принудне наплате за 5% било посебно евидентирано и на Осталим обавезама за порезе, доприносе и друге дажбине, односно због тога што је евидентирање увећања пореског дуга за 5% извршено на две билансне позиције. (Веза, Напомена 3.2.1.16)

Одредбом члана 19 Правилника о рачуноводственим политикама у складу са међународним стандардом финансијског извештавања за мала и средња правна лица, који се примењује у Предузећу, уређено је да се исправка накнадно установљених материјално значајних грешака (нпр у износу већем од 1% пословних прихода из претходне године) врши преко рачуна нераспоређене добити из ранијих година, односно губитка ранијих година на начин утврђен Одељком 10 – Рачуноводствене политике, процене и грешке, као и да се накнадно установљене грешке које нису материјално значајне, тј. у износу који је мањи или једнак 1% пословних прихода из претходне године, исправљају на терет расхода, односно у корист прихода периода у којем су идентификоване.

Према захтевима параграфа 10.21 и 10.22 Одељка 10 – Рачуноводствене политике, процене и грешке, МСФИ за МСП, у мери у којој је то изводљиво, ентитет треба да врши ретроактивну корекцију материјално значајних грешака из претходног периода у првом сету финансијских извештаја одобреном за објављивање након откривања тих грешака тако што ће преправити упоредне износе за презентоване раније периоде у којима су се грешке догодиле или ако се грешка догодила пре најранијег презентованог претходног периода, преправити почетна стања имовине, обавеза и капитала за најранији презентовани претходни период, а када је неизводљиво утврдити ефекте грешке на упоредне информације за један или више презентованих претходних периода, ентитет треба да преправи почетна стања имовине, обавеза и капитала за најранији период за који је ретроактивно преправљање података изводљиво (што може бити текући период).

Одредбама члана 25 став 1 Закона о рачуноводству прописано је да за признавање, вредновање, презентацију и обелодањивање позиција у појединачним финансијским извештајима, мала и средња правна лица, примењују МСФИ за МСП.

С обзиром на то да 1% пословних прихода Предузећа остварених у 2022. години износи 167 хиљада динара, приход исказан у износу од 2.850 хиљада динара по основу смањења Обавеза за порезе и доприносе из обједињене наплате у наведеном износу због исправке грешке настале приликом евидентирања ових обавеза у ранијем периоду, представља материјално значајну грешку из ранијег периода коју је требало исправити преко рачуна нераспоређене добити, односно губитка ранијих година.

Откривена неправилност: Предузеће је по основу смањења Обавеза за порезе и доприносе из обједињене наплате због исправке грешке настале приликом евидентирања ових обавеза у ранијем периоду, исказало приход текућег периода у износу од 2.850 хиљада динара, уместо да је материјално значајну грешку из ранијег периода исправило преко рачуна нераспоређене добити, односно губитка ранијих година, због чега су више исказани остали приходи и више исказан губитак ранијег периода у наведеном износу, што није у складу са чланом 19 Правилника о рачуноводственим политикама у складу са међународним стандардом финансијског извештавања за мала и средња правна лица, који се примењује у Предузећу и захтевима параграфа 10.21 и 10.22 Одељка 10 – Рачуноводствене политике, процене и грешке, МСФИ за МСП, а у вези са чланом 25 став 1 Закона о рачуноводству.

Ризик: Признавањем позиција у финансијским извештајима супротно захтевима рачуноводствених стандарда, настаје ризик од нетачног приказивања података у финансијским извештајима.

Препорука број 14: Препоручујемо Предузећу да евидентирање прихода из претходног периода, који прелазе праг материјалности, врши применом интерног акта о рачуноводству, односно у складу са рачуноводственим стандардима.

3.2.2.10. Остали расходи

Остали расходи, су у финансијским извештајима за 2023. годину, исказани у износу од 574 хиљаде динара и односе се на:

Табела број 22: Структура осталих расхода

Назив	- у хиљадама динара-	
	2023.	2022.
Губици по основу расходања и продаје нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	-	5.301
Расходи по основу директних отписа потраживања	34	-
Остали непоменути расходи	540	20
Укупно:	574	5.321

Расходи по основу директних отписа потраживања, у износу од 34 хиљаде динара, односе се на отпис ненаплативог потраживања од купца „Атеc” д. о. о. Нови Сад јер је утврђено да је 10. марта 2023. године поменуто друштво брисано из Регистра привредних друштава.

Остали непоменути расходи, у износу од 540 хиљада динара, односе се на расход исказан по основу искњижавања основног средства – механичке маказе за сечење лима, које су по основу Закључка јавног извршитеља посл. број: ИИВ 184/21 од 17. јануара 2022. године предате у својину друштву „Струја“ д. о. о. Нови Сад (најповољнији понуђач на електронском јавном надметању покретних ствари извршног дужника одржаном 29. децембра 2021. године). (Веза, Напомена 3.2.1.2)

Одредбом члана 19 Правилника о рачуноводственим политикама у складу са међународним стандардом финансијског извештавања за мала и средња правна лица, који се примењује у Предузећу, уређено је да се исправка накнадно установљених материјално значајних грешака (нпр у износу већем од 1% пословних прихода из претходне године) врши преко рачуна нераспоређене добити из ранијих година, односно губитка ранијих година на начин утврђен Одељком 10 – Рачуноводствене политике, процене и грешке, као и да се накнадно установљене грешке које нису материјално значајне, тј. у износу који је мањи или једнак 1% пословних прихода из претходне године, исправљају на терет расхода, односно у корист прихода периода у коме су идентификоване.

Према захтевима параграфа 10.21 и 10.22 Одељка 10 – Рачуноводствене политике, процене и грешке, МСФИ за МСП, у мери у којој је то изводљиво, ентитет треба да врши ретроактивну корекцију материјално значајних грешака из претходног периода у првом сету финансијских извештаја одобреном за објављивање након откривања тих грешака тако што ће преправити упоредне износе за презентоване раније периоде у којима су се грешке догодиле или ако се грешка догодила пре најранијег презентованог претходног периода, преправити почетна стања имовине, обавеза и капитала за најранији презентовани претходни период, а када је неизводљиво утврдити ефекте грешке на упоредне информације за један или више презентованих претходних периода, ентитет треба да преправи почетна стања имовине, обавеза и капитала за најранији период за који је ретроактивно преправљање података изводљиво (што може бити текући период).

Одредбама члана 25 став 1 Закона о рачуноводству прописано је да за признавање, вредновање, презентацију и обелодањивање позиција у појединачним финансијским извештајима, мала и средња правна лица, примењују МСФИ за МСП.

С обзиром на то да 1% пословних прихода Предузећа остварених у 2022. години износи 167 хиљада динара, расход исказан у износу од 540 хиљада динара по основу искњижавања основног средства – механичке маказе за сечење лима, које је извршено у 2023. години, уместо у 2022. години када су предате у својину друштву „Струја“ д. о. о. Нови Сад по основу Закључка јавног извршитеља посл. број: ИИВ 184/21 од 17. јануара 2022. године, представља материјално значајну грешку из ранијег периода коју је требало исправити преко рачуна нераспоређене добити, односно губитка ранијих година.

Откривена неправилност: Предузеће је по основу искњижавања основног средства – механичке маказе за сечење лима, које је извршено у 2023. години уместо у 2022. години, исказало расход текућег периода у износу од 540 хиљада динара, уместо да је материјално значајну грешку из ранијег периода исправило преко рачуна нераспоређене добити, односно губитка ранијих година, због чега су више исказани остали расходи и мање исказан губитак ранијег периода у наведеном износу, што није у складу са чланом 19 Правилника о рачуноводственим политикама у складу са међународним стандардом финансијског извештавања за мала и средња правна лица, који се примењује у Предузећу и захтевима параграфа 10.21 и 10.22 Одељка 10 – Рачуноводствене политике, процене и грешке, МСФИ за МСП, а у вези са чланом 25 став 1 Закона о рачуноводству.

Ризик: Признавањем позиција у финансијским извештајима супротно захтевима рачуноводствених стандарда, настаје ризик од нетачног приказивања података у финансијским извештајима.

Препорука број 15: Препоручујемо Предузећу да евидентирање расхода из претходног периода, који прелазе праг материјалности, врши применом интерног акта о рачуноводству, односно у складу са рачуноводственим стандардима.

3.2.2.11. Нето добитак/губитак

Нето губитак за 2023. годину исказан је у износу од 16.994 хиљаде динара.

Табела број 23: Нето добитак/губитак

Назив	- у хиљадама динара -	
	2023.	2022.
Добитак/губитак из редовног пословања пре опорезивања	(16.994)	(43.771)
Одложени порески приходи периода	-	31.987
Укупно:	(16.994)	(11.784)

У Пореском билансу обвезника пореза на добит правних лица за период од 1. јануара 2023. до 31. децембра 2023. године (ПБ 1), Предузеће је исказало порески губитак у износу од 4.444 хиљаде динара, због чега није исказана обавеза за порез на добит и порески расход периода за 2023. годину.

У поступку ревизије је утврђено да је пореска амортизација у Пореском билансу за 2023. годину мање исказана у износу од 767 хиљада динара у односу на износ пореске амортизације обрачунат у Обрасцима ОА и ОА-1.

Према објашњењу одговорног лица, на достављеном Обрасцу ОА за 2023. годину је, због грешке у формули, за амортизационе групе II-V погрешно унето поље остатка вредности уместо износа обрачунате амортизације, након чега је достављен исправан Образац ОА и наведено је да ће услед тога бити извршена исправка Пореског биланса.

У поступку ревизије је утврђено да Предузеће није у финансијским извештајима за 2023. годину вршило признавање одложених пореских обавеза по основу постојања опорезивих привремених разлика, због чега нису исказани одложени порески расходи периода у износу од 31.481 хиљаду динара и због чега је у наведеном износу мање исказан нето губитак. (Веза, Напомена 3.2.1.12)

3.2.3. Напомене уз финансијске извештаје

У складу са Међународним стандардом финансијског извештавања за мале и средње ентитете, Одељком 8 Напомене уз финансијске извештаје и одредбама члана 2 тачка 17) Закона о рачуноводству, Напомене уз финансијске извештаје треба да пруже информације о основама за састављање финансијских извештаја и примењеним рачуноводственим политикама, да садрже описе или рашчлањавања ставки презентованих у финансијским извештајима и додатне информације које нису презентоване у финансијским извештајима, а доприносе њиховом бољем разумевању, као и остале информације у складу са захтевима појединих одељака МСФИ за МСП.

Напомене уз финансијске извештаје Предузећа састављене су у складу са Одељком 8 – Напомене уз финансијске извештаје МСФИ за МСП и чланом 2 тачка 17) Закона о рачуноводству.

3.2.4. Потенцијалне обавезе

Потенцијалне обавезе представљају могуће обавезе које настају по основу прошлих догађаја и чије ће постојање бити потврђено само настанком или ненастанком једног или више неизвесних будућих догађаја који нису у потпуности под контролом субјекта ревизије или су то садашње обавезе које настају по основу прошлих догађаја или нису признате јер није вероватно да ће бити захтеван одлив средстава за измирење обавеза или износ обавеза не може да буде довољно поуздано процењен.

Према информацији достављеној од стране одговорног лица Предузећа, на дан 31. децембра 2023. године, због неизмирених обавеза из пословања, Предузеће се као тужена

страна појављује у 136 радних судских спорова који су окончани у току 2019, 2020. и 2021. године на штету Предузећа, пет окончаних и један судски поступак у току које су покренула правна лица, као и 20 поступака наплате дуга Предузећа преко јавних извршитеља. По основу наведеног, поред обавеза исказаних у пословним књигама могућ је настанак и додатних обавеза за Предузеће, у виду обрачунатих затезних камата, накнаде судских трошкова, као и других обавеза.

Предузеће је извршило резервисања за губитке судских спорова, у износу од 41.573 хиљаде динара, за које нема детаљнију структуру и аналитику на које судске спорове се односе, као ни информацију када је извршено њихово признавање, а такође, за која није на датум финансијског извештавања вршило њихову проверу и корекције како би ова резервисања одражавала најбољу процену износа захтеваног за измирење обавеза. (Веза, Напомена 3.2.1.11)

3.3. Накнадни догађаји настали између датума финансијских извештаја и датума извештаја ревизора

Привредни апелациони суд у Београду је донео Пресуду посл. бр. 5 Пж 11/24 од 17. априла 2024. године којом се потврђује пресуда Привредног суда у Новом Саду посл. бр. 11 П 1351/21 од 20. септембра 2023. године, а по основу које је обавезан првотужени – Предузеће да плати тужиоцу – СЗР „Архитект Б“ из Футога износ од 2.659 хиљада динара са законском затезном каматом почев од 16. фебруара 2023. године, као и обрачунату законску затезну камату у износу од 1.775 хиљада динара.

Предузећу је, 18. јула 2024. године, упућено Адвокатско писмо – Опомена од стране адвоката опуномоћеног од стране СЗР „Архитект Б“ из Футога, у којем се наводи да је Пресуда Привредног суда у Новом Саду посл. бр. П 1351/2021 од 20. септембра 2023. године постала правоснажна 17. априла 2024. године и извршна 4. јуна 2024. године и којом се позива Предузеће да у року од осам дана исплати предметни дуг, јер ће у супротном СЗР „Архитект Б“ из Футога бити приморан да покрене извршни или стечајни поступак ради наплате свог потраживања.

Нисмо идентификовали ниједан други накнадни догађај настао између датума финансијских извештаја и датума извештаја ревизора који би имао значајан утицај на финансијске извештаје и који би захтевао усклађивање и обелодањивање.

**ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ
ПРЕДУЗЕЋА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНУ РЕХАБИЛИТАЦИЈУ И ЗАПОШЉАВАЊЕ
ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ „ДЕС“ Д. О. О. НОВИ САД
ЗА 2023. ГОДИНУ**

Садржај

1. Биланс стања на дан 31. децембар 2023. године.....	66
2. Биланс успеха за период од 1. јануара 2023. до 31. децембра 2023. године.....	73
3. Напомене уз финансијске извештаје за 2023. године	77

1. Биланс стања на дан 31. децембар 2023. године

Попуњава правно лице - предузетник

Матични број 08066205

Шифра делатности 8899

ПИБ 101642135

Назив ПРДУЗЕЋЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНУ РЕХАБИЛИТАЦИЈУ И ЗАПОШЉАВАЊЕ ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ ДЕС ДРУШТВО С ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ НОВИ САД

Седиште НОВИ САД, БОГДАНА ГАРАБАНТИНА 3

БИЛАНС СТАЊА

на дан 31.12.2023. године

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање _____ 20__.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
	АКТИВА					
00	А. УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ	0001				
	Б. СТАЛНА ИМОВИНА (0003 + 0009 + 0017 + 0018 + 0028)	0002		600.250	607.159	
01	I. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА (0004 + 0005 + 0006 + 0007 + 0008)	0003		149	149	
010	1. Улагања у развој	0004				
011, 012 и 014	2. Концесије, патенти, лиценце, робне и услужне марке, софтвер и остала нематеријална имовина	0005	6.1	149	149	
013	3. Гудвил	0006				
015 и 016	4. Нематеријална имовина узета у лизинг и нематеријална имовина у припреми	0007				
017	5. Аванси за нематеријалну имовину	0008				
02	II. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (0010 + 0011 + 0012 + 0013 + 0014 + 0015 + 0016)	0009	6.1	596.523	603.337	
020, 021 и 022	1. Земљиште и грађевински објекти	0010	6.1	542.934	547.989	
023	2. Постројења и опрема	0011	6.1	53.485	55.244	
024	3. Инвестиционе некретнине	0012				
025 и 027	4. Некретнине, постројења и опрема узети у лизинг и некретнине, постројења и опрема у припреми	0013				
026 и 028	5. Остале некретнине, постројења и опрема и улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми	0014	6.1	104	104	
029 (део)	6. Аванси за некретнине, постројења и опрему у земљи	0015				
029 (део)	7. Аванси за некретнине, постројења и опрему у иностранству	0016				
03	III. БИОЛОШКА СРЕДСТВА	0017				
04 и 05	IV. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ И ДУГОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА (0019 + 0020 + 0021 + 0022 + 0023 + 0024 + 0025 + 0026 + 0027)	0018	6.2	3.578	3.673	

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање _____ 20__.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
040 (део), 041 (део) и 042 (део)	1. Учешћа у капиталу правних лица (осим учешћа у капиталу која се вреднују методом учешћа)	0019				
040 (део), 041 (део), 042 (део)	2. Учешћа у капиталу која се вреднују методом учешћа	0020				
043, 050 (део) и 051 (део)	3. Дугорочни пласмани матичном, зависним и осталим повезаним лицима и дугорочна потраживања од тих лица у земљи	0021				
044, 050 (део), 051 (део)	4. Дугорочни пласмани матичном, зависним и осталим повезаним лицима и дугорочна потраживања од тих лица у иностранству	0022				
045 (део) и 053 (део)	5. Дугорочни пласмани (дати кредити и зајмови) у земљи	0023				
045 (део) и 053 (део)	6. Дугорочни пласмани (дати кредити и зајмови) у иностранству	0024				
046	7. Дугорочна финансијска улагања (хартије од вредности које се вреднују по амортизованој вредности)	0025				
047	8. Откупљене сопствене акције и откупљени сопствени удели	0026				
048, 052, 054, 055 и 056	9. Остали дугорочни финансијски пласмани и остала дугорочна потраживања	0027	6.2	3.578	3.673	
28 (део), осим 288	V. ДУГОРОЧНА АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0028				
288	В. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА	0029				
	Г. ОБРТНА ИМОВИНА (0031 + 0037 + 0038 + 0044 + 0048 + 0057+ 0058)	0030		20.565	24.436	
Класа 1, осим групе рачуна 14	I. ЗАЛИХЕ (0032 + 0033 + 0034 + 0035 + 0036)	0031	6.3	10.624	10.702	
10	1. Материјал, резервни делови, алат и ситан инвентар	0032	6.3	6.383	6.468	
11 и 12	2. Недовршена производња и готови производи	0033	6.3	3.834	3.835	
13	3. Роба	0034				
150, 152 и 154	4. Плаћени аванси за залихе и услуге у земљи	0035	6.3	407	399	
151, 153 и 155	5. Плаћени аванси за залихе и услуге у иностранству	0036				
14	II. СТАЛНА ИМОВИНА КОЈА СЕ ДРЖИ ЗА ПРОДАЈУ И ПРЕСТАНАК ПОСЛОВАЊА	0037				
20	III. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ (0039 + 0040 + 0041 + 0042 + 0043)	0038	6.4	5.449	9.679	
204	1. Потраживања од купаца у земљи	0039	6.4	5.449	9.679	
205	2. Потраживања од купаца у иностранству	0040				

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање _____ 20__.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
200 и 202	3. Потраживања од матичног, зависних и осталих повезаних лица у земљи	0041				
201 и 203	4. Потраживања од матичног, зависних и осталих повезаних лица у иностранству	0042				
206	5. Остала потраживања по основу продаје	0043				
21, 22 и 27	IV. ОСТАЛА КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА (0045 + 0046 + 0047)	0044	6.5	3.143	3.461	
21, 22 осим 223 и 224, и 27	1. Остала потраживања	0045	6.5	3.047	3.365	
223	2. Потраживања за више плаћен порез на добитак	0046				
224	3. Потраживања по основу преплаћених осталих пореза и доприноса	0047	6.5	96	96	
23	V. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ (0049 + 0050 + 0051 + 0052 + 0053 + 0054 + 0055 + 0056)	0048				
230	1. Краткорочни кредити и пласмани - матично и зависна правна лица	0049				
231	2. Краткорочни кредити и пласмани - остала повезана лица	0050				
232, 234 (део)	3. Краткорочни кредити, зајмови и пласмани у земљи	0051				
233, 234 (део)	4. Краткорочни кредити, зајмови и пласмани у иностранству	0052				
235	5. Хартије од вредности које се вреднују по амортизованој вредности	0053				
236 (део)	6. Финансијска средства која се вреднују по фер вредности кроз Биланс успеха	0054				
237	7. Откупљене сопствене акције и откупљени сопствени удели	0055				
236 (део), 238 и 239	8. Остали краткорочни финансијски пласмани	0056				
24	VI. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ	0057	6.6	1.056	594	
28 (део), осим 288	VII. КРАТКОРОЧНА АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0058		293		
	Д. УКУПНА АКТИВА = ПОСЛОВНА ИМОВИНА (0001 + 0002 + 0029 + 0030)	0059		620.815	631.595	
88	Ђ. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	0060		114.937	114.937	
	ПАСИВА					
	А. КАПИТАЛ (0402 + 0403 + 0404 + 0405 + 0406 - 0407 + 0408 + 0411 - 0412) ≥ 0	0401		224.888	241.882	
30, осим 306	I. ОСНОВНИ КАПИТАЛ	0402	6.7	359.324	359.324	
31	II. УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ	0403				

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање _____ 20__.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
306	III. ЕМИСИОНА ПРЕМИЈА	0404				
32	IV. РЕЗЕРВЕ	0405				
330 и потражни салдо рачуна 331,332, 333, 334, 335, 336 и 337	V. ПОЗИТИВНЕ РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ И НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА	0406				
дуговни салдо рачуна 331, 332, 333, 334, 335, 336 и 337	VI. НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУБИЦИ ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА	0407				
34	VII. НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК (0409 + 0410)	0408		19.149	19.149	
340	1. Нераспоређени добитак ранијих година	0409	6.8	19.149	19.149	
341	2. Нераспоређени добитак текуће године	0410				
	VIII. УЧЕШЋЕ БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ	0411				
35	IX. ГУБИТАК (0413 + 0414)	0412	6.8	153.585	136.591	
350	1. Губитак ранијих година	0413	6.8	136.591	124.807	
351	2. Губитак текуће године	0414	6.8	16.994	11.784	
	Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0416 + 0420 + 0428)	0415		100.957	100.957	
40	I. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА (0417+0418+0419)	0416		100.957	100.957	
404	1. Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених	0417	6.9	28.003	28.003	
400	2. Резервисања за трошкове у гарантном року	0418				
40, осим 400 и 404	3. Остала дугорочна резервисања	0419	6.9	72.954	72.954	
41	II. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0421 + 0422 + 0423 + 0424 + 0425 + 0426 + 0427)	0420				
410	1. Обавезе које се могу конвертовати у капитал	0421				
411 (део) и 412 (део)	2. Дугорочни кредити и остале дугорочне обавезе према матичном, зависним и осталим повезаним лицима у земљи	0422				
411 (део) и 412 (део)	3. Дугорочни кредити и остале дугорочне обавезе према матичном, зависним и осталим повезаним лицима у иностранству	0423				
414 и 416 (део)	4. Дугорочни кредити, зајмови и обавезе по основу лизинга у земљи	0424				
415 и 416 (део)	5. Дугорочни кредити, зајмови и обавезе по основу лизинга у иностранству	0425				
413	6. Обавезе по емитованим хартијама од вредности	0426				

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање _____ 20__.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
419	7. Остале дугорочне обавезе	0427				
49 (део), осим 498 и 495 (део)	III. ДУГОРОЧНА ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0428				
498	В. ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	0429	6.10	23.036	23.036	
495 (део)	Г. ДУГОРОЧНИ ОДЛОЖЕНИ ПРИХОДИ И ПРИМЉЕНЕ ДОНАЦИЈЕ	0430				
	Д. КРАТКОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0432 + 0433 + 0441 + 0442 + 0449 + 0453 + 0454)	0431		271.934	265.720	
467	I. КРАТКОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	0432				
42, осим 427	II. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (0434 + 0435 + 0436 + 0437 + 0438 + 0439 + 0440)	0433	6.11	1.329	1.329	
420 (део) и 421 (део)	1. Обавезе по основу кредита према матичном, зависним и осталим повезаним лицима у земљи	0434				
420 (део) и 421 (део)	2. Обавезе по основу кредита према матичном, зависним и осталим повезаним лицима у иностранству	0435				
422 (део), 424 (део), 425 (део), и 429 (део)	3. Обавезе по основу кредита и зајмова од лица која нису домаће банке	0436	6.11	1.329	1.329	
422 (део), 424 (део), 425 (део) и 429 (део)	4. Обавезе по основу кредита од домаћих банака	0437				
423, 424 (део), 425 (део) и 429 (део)	5. Кредити, зајмови и обавезе из иностранства	0438				
426	6. Обавезе по краткорочним хартијама од вредности	0439				
428	7. Обавезе по основу финансијских деривата	0440				
430	III. ПРИМЉЕНИ АВАНСИ, ДЕПОЗИТИ И КАУЦИЈЕ	0441	6.12	4.231	4.231	
43, осим 430	IV. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА (0443 + 0444 + 0445 + 0446 + 0447 + 0448)	0442	6.12	99.760	101.695	
431 и 433	1. Обавезе према добављачима - матична, зависна правна лица и остала повезана лица у земљи	0443				
432 и 434	2. Обавезе према добављачима - матична, зависна правна лица и остала повезана лица у иностранству	0444				
435	3. Обавезе према добављачима у земљи	0445	6.12	99.760	101.695	
436	4. Обавезе према добављачима у иностранству	0446				
439 (део)	5. Обавезе по меницама	0447				
439 (део)	6. Остале обавезе из пословања	0448				
44,45,46, осим 467, 47 и 48	V. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0450 + 0451 + 0452)	0449	6.13	164.848	156.994	

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање _____ 20__.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
44, 45 и 46 осим 467	1. Остале краткорочне обавезе	0450	6.13	147.221	141.132	
47,48 осим 481	2. Обавезе по основу пореза на додатну вредност и осталих јавних прихода	0451	6.13	17.627	15.862	
481	3. Обавезе по основу пореза на добитак	0452				
427	VI. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ СРЕДСТАВА НАМЕЊЕНИХ ПРОДАЈИ И СРЕДСТАВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ ЈЕ ОБУСТАВЉЕНО	0453				
49 (део) осим 498	VII. КРАТКОРОЧНА ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0454	6.14	1.766	1.471	
	Ђ. ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА (0415 + 0429 + 0430 + 0431 - 0059) ≥ 0 = (0407 + 0412 - 0402 - 0403 - 0404 - 0405 - 0406 - 0408 - 0411) ≥ 0	0455				
	Е. УКУПНА ПАСИВА (0401 + 0415 + 0429 + 0430 + 0431 - 0455)	0456		620.815	631.595	
89	Ж. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	0457	6.15	114.937	114.937	

у _____	Законски заступник
дана _____ 20__ године	_____

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“ бр. 89/2020).

Branislav Kostadinović 348676
Digitally signed by
Branislav Kostadinović
348676
Date: 2024.08.08
09:51:22 +02'00'

2. Биланс успеха за период од 1. јануара 2023. до 31. децембра 2023. године

Попуњава правно лице - предузетник

Матични број 08066205

Шифра делатности 8899

ПИБ 101642135

Назив ПРДУЗЕЋЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНУ РЕХАБИЛИТАЦИЈУ И ЗАПОСЉАВАЊЕ ОСОБА СА ИНВАЛИДТЕТОМ ДЕС ДРУШТВО С ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ НОВИ САД

Седиште НОВИ САД, БОГДАНА ГАРАБАНТИНА 3

БИЛАНС УСПЕХА

за период од 01.01.2023. до 31.12.2023. године

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	A. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ (1002 + 1005 + 1008 + 1009 - 1010 + 1011 + 1012)	1001		18.238	16.705
60	I. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ (1003 + 1004)	1002			
600, 602 и 604	1. Приходи од продаје робе на домаћем тржишту	1003			
601, 603 и 605	2. Приходи од продаје роба на иностраном тржишту	1004			
61	II. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ПРОИЗВОДА И УСЛУГА (1006 + 1007)	1005		14.189	12.163
610, 612 и 614	1. Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту	1006	5.1	14.189	12.163
611, 613 и 615	2. Приходи од продаје производа и услуга на иностраном тржишту	1007			
62	III. ПРИХОДИ ОД АКТИВИРАЊА УЧИНАКА И РОБЕ	1008			
630	IV. ПОВЕЋАЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА	1009			
631	V. СМАЊЕЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА	1010			
64 и 65	VI. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	1011	5.1	4.049	4.542
68, осим 683, 685 и 686	VII. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ИМОВИНЕ (ОСИМ ФИНАНСИЈСКЕ)	1012			
	B. ПОСЛОВНИ РАСХОДИ (1014 + 1015 + 1016 + 1020 + 1021 + 1022 + 1023 + 1024)	1013		25.719	35.381
50	I. НАБАВНА ВРЕДНОСТ ПРОДАТЕ РОБЕ	1014			
51	II. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА, ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ	1015	5.2	2.333	2.399
52	III. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ (1017 + 1018 + 1019)	1016		13.172	14.721
520	1. Трошкови зарада и накнада зарада	1017	5.2	11.191	10.640
521	2. Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада	1018	5.2	1.695	1.710
52 осим 520 и 521	3. Остали лични расходи и накнаде	1019	5.2	286	2.371
540	IV. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ	1020	5.2	6.276	5.237
58, осим 583, 585 и 586	V. РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ИМОВИНЕ (ОСИМ ФИНАНСИЈСКЕ)	1021			
53	VI. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА	1022	5.2	2.205	6.447
54, осим 540	VII. ТРОШКОВИ РЕЗЕРВИСАЊА	1023			
55	VIII. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ	1024	5.2	1.733	6.577

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	В. ПОСЛОВНИ ДОБИТАК (1001 - 1013) ≥ 0	1025			
	Г. ПОСЛОВНИ ГУБИТАК (1013 - 1001) ≥ 0	1026		7.481	18.676
	Д. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ (1028 + 1029 + 1030 + 1031)	1027			
660 и 661	I. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ ИЗ ОДНОСА СА МАТИЧНИМ, ЗАВИСНИМ И ОСТАЛИМ ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА	1028			
662	II. ПРИХОДИ ОД КАМАТА	1029			
663 и 664	III. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ	1030			
665 и 669	IV. ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	1031			
	Ђ. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ (1033 + 1034 + 1035 + 1036)	1032		11.793	29.407
560 и 561	I. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ ИЗ ОДНОСА СА МАТИЧНИМ, ЗАВИСНИМ И ОСТАЛИМ ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА	1033			
562	II. РАСХОДИ КАМАТА	1034	5.4	11.793	29.407
563 и 564	III. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И НЕГАТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ	1035			
565 и 569	IV. ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	1036			
	Е. ДОБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА (1027 - 1032) ≥ 0	1037			
	Ж. ГУБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА (1032 - 1027) ≥ 0	1038		11.793	29.407
683, 685 и 686	З. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	1039	5.5		604
583, 585 и 586	И. РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	1040			
67	Ј. ОСТАЛИ ПРИХОДИ	1041	5.5	2.854	9.029
57	К. ОСТАЛИ РАСХОДИ	1042	5.6	574	5.321
	Л. УКУПНИ ПРИХОДИ (1001 + 1027 + 1039 + 1041)	1043		21.092	26.338
	Љ. УКУПНИ РАСХОДИ (1013 + 1032 + 1040 + 1042)	1044		38.086	70.109
	М. ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1043 - 1044) ≥ 0	1045			
	Н. ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1044 - 1043) ≥ 0	1046	5.7	16.994	43.771
69-59	Њ. ПОЗИТИВАН НЕТО ЕФЕКАТ НА РЕЗУЛТАТ ПО ОСНОВУ ДОБИТКА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, ПРОМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКИ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА	1047			
59- 69	О. НЕГАТИВАН НЕТО ЕФЕКАТ НА РЕЗУЛТАТ ПО ОСНОВУ ГУБИТКА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, ПРОМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКИ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА	1048			
	П. ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1045 - 1046 + 1047 - 1048) ≥ 0	1049			

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	Р. ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1046 - 1045 + 1048 - 1047) ≥ 0	1050	5.7	16.994	43.771
	С. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК				
721	I. ПОРЕСКИ РАСХОД ПЕРИОДА	1051			
722 дуг. салдо	II. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОДИ ПЕРИОДА	1052			
722 пот. салдо	III. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ ПЕРИОДА	1053			31.987
723	Т. ИСПЛАЋЕНА ЛИЧНА ПРИМАЊА ПОСЛОДАВЦА	1054			
	Ћ. НЕТО ДОБИТАК (1049 - 1050 - 1051 - 1052 + 1053 - 1054) ≥ 0	1055			
	У. НЕТО ГУБИТАК (1050 - 1049 + 1051 + 1052 - 1053 + 1054) ≥ 0	1056	5.7	16.994	11.784
	I. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА УЧЕШЋИМА БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ	1057			
	II. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАТИЧНОМ ПРАВНОМ ЛИЦУ	1058			
	III. НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА УЧЕШЋИМА БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ	1059			
	IV. НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАТИЧНОМ ПРАВНОМ ЛИЦУ	1060			
	V. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ				
	1. Основна зарада по акцији	1061			
	2. Умањена (разводњена) зарада по акцији	1062			

У _____	Законски заступник
дана _____ 20____ године	_____

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“ бр. 89/2020).

Branislav Kostadinović 348676
Digitally signed by
Branislav Kostadinović
348676
Date: 2024.08.08
09:50:30 +02'00'

3. Напомене уз Финансијске извештаје за 2023. године

DES DOO
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
ZA POSLOVNU 2023. GODINE

Novi Sad, mart 2024. godine

OSNOVNE INFORMACIJE O DRUŠTVU

OSNIVANJE I DELATNOST

PREDUZEĆE ZA PROFESIONALNU REHABILITACIJU I ZAPOŠLJAVANJE OSOBA SA INVALIDITETOM DES DRUŠTVO S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU NOVI SAD

Skraćeni naziv:	DES DOO
Sedište:	Novi Sad, Bogdana Garabantina 3
Matični broj :	08066205
Šifra delatnosti:	8899
PIB :	101642135
Razvrstavanje:	malo pravno lice
Registarski broj:	8227001867
Zakonski zastupnik:	Branislav Kostadinović

Prosečan broj zaposlenih u 2023. godini 11(jedanaest) u 2022. godini 12(dvanaeset).

„DES“ je nastao još 1948. godine kao zanatska radionica da bi zvanično D.P.“DES“ za profesionalnu rehabilitaciju, osposobljavanje za rad i zapošljavanje invalida Novi Sad, Bogdana Garabantina br.3, osnovao Savez gluvih Jugoslavije Odlukom glavnog odbora Srbije broj: 04-1570/1 od 30.12.1961. godine.

Poslednja statusna promena preduzeća izvršena je Odlukom Vlade o izmenama i dopunama osnivačkog akta D.P.“DES“ za profesionalnu rehabilitaciju, osposobljavanje za rad i zapošljavanje invalida, Novi Sad („Službeni glasnik R.S.“ broj 20/2012 od 16.03.2012. godine, a na osnovu zaključka Vlade 05 broj: 46-4168/2011 od 02.06.2011. godine kojom je utvrđen udeo državnog kapitala od 100% u D.P.“DES“ Novi Sad, te je potpisan Sporazum o udelu državne svojine u sredstvima koja koristi D.P.“DES“ između Republičke direkcije za imovinu u ime Republike Srbije i D.P.“DES“ Novi Sad. Republika Srbija je preuzela osnivačka i upravljačka prava. Preduzeće je promenilo i oblik pravne forme i posluje kao društvo s ograničenom odgovornošću.

Preduzeće posluje sredstvima u državnoj svojini 100%. Preduzeće ima svojstvo pravnog lica. Preduzeće u pravnom prometu sa trećim licima ima sva ovlašćenja i istupa u svoje ime i za svoj račun.

Pretežna delatnost preduzeća je 8899 ostala nepomenuta socijalna zaštita bez smeštaja.

Pored toga je preduzeće je registrovano i za: obrazovanje, proizvodnju odevnih predmeta od tekstila i kože, preradu drveta, proizvodnja papira i proizvoda od papira, štampu, knjigovezačke poslove, proizvodnja proizvoda od gume i plastike, proizvodnju metalnih proizvoda i mašinsku obradu metala, proizvodnju električne opreme, proizvodnju nameštaja, specijalizovane građevinske radove, trgovinu na veliko i malo osim motornim vozilima i motociklima.

Preduzeće je organizovano u 4 proizvodno-tehnička sektora: Metal, Enterijer, Tekstil i Reklam. Rad ova 4 sektora integriše sektor Zajedničke službe koji obuhvata Pravni, Komercijalni i Finansijski sektor. U okviru Pravnog sektora zaposlena su stručna lica i nastavnik praktične nastave sa zaduženjem da organizuju profesionalnu rehabilitaciju i osposobljavanje osoba sa invaliditetom.

DES doo je tehnički-tehnološko adekvatno opremljeno preduzeće. Raspolaze sa odličnm lokacijama, odgovarajućom infrastrukturom i raznovrsnim sredstvima za rad. Deo opreme je zastareo, ali je još uvek funkcionalan, a deo je moderan i omogućuje izradu proizvoda visokog kvaliteta. Proizvodi mogu da zadovolje tehničke zahteve većine kupaca kupaca, a kvalitet i brzina izrade se ubrzano poboljšavaju. Sertifikati da preduzeće zadovoljava standarde upravljanja kvalitetom ISO 9001 i ISO 14001 garantuju visok kvalitet rada i usluga preduzeća.

Des doo obavlja i edukativnu ulogu. Nacionalna služba za zapošljavanje, Grad Novi Sad i Edukativni centar su prethodnih godina u nekoliko navrata angažovali DES doo radi obavljanja radne rehabilitacije i radnog osposobljavanja osoba sa invaliditetom, zatim radno osposobljavanje nezaposlenih osoba i pripravnčke obuke za visokoobrazovane osobe.

1. OSNOV ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Priloženi finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa važećim propisima u Republici Srbiji zasnovanim na Zakonu o računovodstvu („Sl.glasnik RS“, br. 62/2013, odnosno Međunarodnim standardom finansijskog izveštavanja za mala i srednja

pravna lica (MSFI za MSP).

Međunarodni standard finansijskog izveštavanja za mala i srednja pravna lica je računovodstveni standard finansijskog izveštavanja za mala i srednja pravna lica odobren od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde čiji je prevod utvrdilo i objavilo Ministarstvo finansija. Društvo izražava eksplicitnu i bezrezervnu izjavu o usaglašenosti finansijskih izveštaja sa MSFI za MSP, koji se primenjuje na periode prikazane u priloženim finansijskim izveštajima.

Finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa konceptom istorijskog troška i načelom stalnosti Društva.

Finansijski izveštaji su prikazani u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, i preduzetnike („Sl. glasnik RS“, br. 95/2014). Prema Zakonu o računovodstvu redovan godišnji finansijski izveštaji pravnih lica koja primenjuju MSFI za MSP obuhvata: bilans stanja, bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o promenama na kapitalu, izveštaj o tokovima gotovine i napomene uz finansijske izveštaje.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

2.1. Korišćenje procenjivanja

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI za MSP i računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekte na iznose iskazane u finansijskim izveštajima i napomenama uz finansijske izveštaje.

Ove procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan bilansa stanja.

Najznačajnije procene odnose se na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava, utvrđivanje rezervisanja za sudske sporove i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun naknada zaposlenima po osnovu otpremnina, i iste su obelodanjene u odgovarajućim računovodstvenim politikama i/ili napomenama uz finansijske izveštaje.

2.2. Preračunavanje stranih sredstava plaćanja i računovodstveni tretman kursnih razlika i efekatavalutne klauzule

Stavke uključene u finansijske izveštaje Društva odmeravaju se korišćenjem valute primarnog ekonomskog okruženja u kome Društvo posluje (funkcionalna valuta). Finansijski izveštaji prikazuju se u hiljadama RSD, koji predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Društva.

Sva sredstva i obaveze u stranim sredstvima plaćanja se na dan bilansa stanja preračunavaju u njihovu dinarsku protivvrednost primenom zvaničnog srednjeg deviznog kursa Narodne banke Srbije važećim na taj dan. Poslovne promene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u dinarsku protivvrednost primenom zvaničnih deviznih kurseva Narodne banke Srbije važećim na dan poslovne promene.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale preračunom sredstava i obaveza iskazanih u stranim sredstvima plaćanja i preračunom transakcija u toku godine evidentiraju se u bilansu uspeha, kao finansijski prihodi, odnosno finansijski rashodi.

Pozitivni i negativni efekti ugovorenih deviznih klauzula u vezi potraživanja i obaveza, nastali primenom ugovorenog kursa, takođe se iskazuju kao deo finansijskih prihoda, odnosno finansijskih rashoda.

2.3. Uporedne informacije

Uporedne informacije čine finansijski izveštaji Društva za 2016. godinu, koji su bili predmet revizije.

U skladu sa Odeljkom 10 „Računovodstvene politike, procene i greške“, Društvo je izvršilo usklađivanje uporednih podataka na osnovu Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge i preduzetnike („Sl. glasnik RS“ br. 95/14).

Prva primena MSFI za MSP podrazumeva retroaktivnu primenu ovog standarda pa je izvršen retrospektivni (retroaktivni) preračun podataka za 2013. godinu, kao da je i u toj godini primenjivan MSFI za MSP.

3.4 Poslovni prihodi

Prihodi od prodaje su iskazani u iznosu fakturisane realizacije, tj. izvršene prodaje do kraja obračunskog perioda, pod uslovom da je sa tim danom nastao dužničko - poverilački odnos i da je ispostavljena faktura. Prihod se meri po poštenoj vrednosti primljene nadoknade ili potraživanja, uzimajući u obzir iznos svih trgovačkih popusta i količinskih rabata koje Društvo odobri.

Prihod od prodaje robe se priznaje onda kada su zadovoljeni svi sledeći uslovi:

- Društvo je pronelo na kupca sve značajne rizike i koristi od vlasništva nad robom;
- Društvo ne zadržava učešće u upravljanju prodatom robom u meri koja se obično povezuje sa vlasništvom, niti zadržava efektivnu kontrolu nad prodatom robom,
- iznos prihoda se može pouzdano izmeriti;
- verovatan je priliv ekonomske koristi povezane sa tom transakcijom u Društvo;
- troškovi koji su nastali ili će nastati u vezi sa transakcijom mogu se pouzdano izmeriti.

Prihodi od usluga iskazani su srazmerno stepenu završenosti usluge na dan bilansiranja.

3.5 Poslovni rashodi

Ukupne poslovne rashode čine: nabavna vrednost prodane robe; smanjenje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga; troškovi materijala; troškovi goriva i energije; troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi; troškovi proizvodnih usluga; troškovi amortizacije; troškovi dugoročnih rezervisanja; nematerijalni troškovi, umanjeni za prihode od aktiviranja učinaka i robe i povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga.

Osnovni elementi i načela priznavanja rashoda su:

- rashodi se priznaju, odnosno evidentiraju i iskazuju kada smanjenje budućih ekonomskih koristi koje je povezano sa smanjenjem sredstava ili povećanjem obaveza može pouzdano da se izmeri;
- rashodi se priznaju na osnovu neposredne povezanosti rashoda sa prihodima (načelo uzročnosti);
- kada se očekuje da će ekonomske koristi priticati tokom nekoliko obračunskih perioda, a povezanost sa prihodom može da se ustanovi u širem smislu ili posredno, rashodi se priznaju putem postupka sistemske i razumne alokacije;
- rashodi se priznaju kada izdatak ne donosi nikakve ekonomske koristi ili kada i do iznosa do kojeg buduće ekonomske koristi ne ispunjavaju uslove ili su prestale da ispunjavaju uslove za priznavanje u bilansu stanja kao sredstvo;
- rashodi se priznaju i u onim slučajevima kada nastane obaveza bez istovremenog priznavanja sredstva.

3.6 Finansijski prihodi i rashodi

Finansijski prihodi i rashodi obuhvataju: prihode i rashode od kamata - prema trećim licima (nezavisno od toga da li su dospeli i da li se plaćaju ili pripisuju iznosu potraživanja ili obaveze na dan bilansiranja); prihode i rashode od kursnih razlika i efekata valutne klauzule – prema trećim licima; prihode i rashode iz odnosa sa matičnim, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima; i ostale finansijske prihode i rashode.

Prihodi od dividendi priznaju se kao prihod u godini kada se iste odobre za isplatu.

3.7 Troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi u vezi sa pozajmljivanjem sredstava. Društvo sve troškove pozajmljivanja priznaje kao rashod periodu u kome su nastali.

3.8 Lizing

Lizing je ugovor kojim davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga, u zamenu za jednu ili niz rata, pravo da koristi predmet lizinga na vremenski period za koji su se dogovorili.

Lizing se klasifikuje kao finansijski lizing ukoliko se njim suštinski prenose svi rizici i koristi povezani sa vlasništvom.

Zakupi nekretnina i opreme kod kojih se potpuno prenose svi rizici i koristi koje proističu iz vlasništva nad sredstvom računovodstveno se obuhvataju kao finansijski lizing. U momentu zaključivanja ugovora finansijski lizing se priznaje kao sredstvo u bilansu stanja po fer vrednosti i kao finansijska obaveza, isključujući iznos kamate, za plaćanje budućih zakupina. Otplata zakupa deli se na kamatu i vraćanje glavnice prema izračunatim anuitetima. Troškovi kamate terete rashod perioda, odnosno bilans uspeha na proporcionalnoj osnovi, na preostali saldo zakupnine. Razlike između buduće vrednosti minimalnih plaćanja zakupa i njihovih sadašnjih vrednosti predstavlja buduće plaćanje zakupa, koji se evidentira kao finansijska razlika po osnovu zakupa.

Prilikom inicijalnog priznavanja, predmet finansijskog lizinga se priznaje kao sredstvo u visini njegove fer vrednosti ili po

sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Poslovni lizing je lizing odnosno zakup sredstava kod kojeg su sve koristi i rizici u vezi sa vlasništvom zadržani kod zakupodavca, odnosno nisu preneti na zakupca.

Kod poslovnog lizinga, plaćanja lizinga se priznaju kao rashod, po pravolinijskoj osnovi tokom trajanja lizinga, osim ako neki druga sistematska osnova nije primerenija za predstavljanje vremenske strukture koristi za korisnika.

3.10 Nematerijalna imovina

Nematerijalno imovina se na početku meri po nabavnoj vrednosti, a nakon početnog priznavanja po nabavnoj vrednosti umanjenoj za celokupnu akumuliranu amortizaciju i sve akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti. Izdaci za aktivnosti istraživanja i razvoja iskazuju se kao rashod perioda.

Koristan vek nematerijalne imovine koja nastaje iz ugovornih ili drugih zakonskih prava ne treba da bude duži od perioda ugovornih ili drugih zakonskih prava, ali može da bude kraći, zavisno od perioda tokom kog Društvo očekuje da koristi tu imovinu.

Osnovica za obračun amortizacije nematerijalne imovine raspoređuje se sistematski tokom njenog procenjenog korisnog veka trajanja.

Amortizacija započinje kada je nematerijalna imovina dostupna za upotrebu, odnosno kada je na lokaciji ili u stanju koje je neophodno da bi se ona mogla koristiti na način na koji rukovodstvo to namerava.

Amortizacija se obračunava proporcionalnom metodom. Preostala vrednost, odnosno neto iznos koji Društvo očekuje da će dobiti za sredstvo na kraju njegovog korisnog veka trajanja, po odbitku očekivanih troškova otuđenja, smatra se jednakom nuli.

Period amortizacije, odnosno amortizacione stope nematerijalne imovine su:

Opis	Korisni vektrajanja (u godinama)	Stopa amortizacije
Softver, licence i ostala prava,	100	1%

Opis	Korisni vektrajanja (u godinama)	Stopa amortizacije
Dugoročni zakup nematerijalne imovine	100	1%
Ostala nematerijalna imovina koja nema odrediv korisni vek	100	1%

Period amortizacije i metod amortizacije preispituju se na kraju poslovne godine, ukoliko postoje naznake da je došlo do značajne promene u odnosu na prethodni period.

Promene perioda i metode amortizacije se računovodstveno obuhvataju kao promene u računovodstvenim procenama. Nematerijalna imovina prestaje da se priznaje po njenom otuđivanju ili kada se od njenog korišćenja ili otuđenja ne očekuju buduće ekonomske koristi.

Dobici ili gubici koji proisteknu iz rashodovanja ili otuđenja nematerijalne imovine utvrđuju se kao razlika između neto primljenih sredstava i knjigovodstvenog iznosa sredstva i predstavljaju prihod ili rashod u bilansu uspeha.

Goodwill

Goodwill predstavlja imovinu koja predstavlja buduće ekonomske koristi koje potiču od druge imovine stečene u poslovnoj kombinaciji koja se ne može pojedinačno identifikovati i odvojeno priznati.

Sticalac treba, na datum sticanja, da:

- prizna gudvil stečen u poslovnoj kombinaciji kao sredstvo i
- na početku odmeri taj gudvil po nabavnoj vrednosti, koja predstavlja iznos za koji trošak poslovne kombinacije prevazilazi učešće sticaoca u neto fer vrednosti sredstava, obaveza i potencijalnih obaveza koje se mogu identifikovati.

Nakon početnog priznavanja, sticalac treba da odmeri gudvil stečen u poslovnoj kombinaciji po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti.

Gudvil se amortizuje proporcionalnom metodom u periodu od deset godina.

3.11 **Nekretnine, postrojenja i oprema**

Nekretnine, postrojenja i oprema su materijalne stavke koje se drže za korišćenje u proizvodnji proizvoda ili isporuci dobara ili usluga, za iznajmljivanje drugima ili za administrativne svrhe, i za koje se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Društvo priznaje nabavnu vrednost neke nekretnine, postrojenja i opreme kao sredstvo ako, i samo ako:

- je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati uDruštvo, i
- se nabavna vrednost /cena koštanja tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Alat i sitan inventar koji zadovoljavaju uslove iz stava 1. priznaju se kao oprema, a ako ne zadovoljavaju navedene uslove iskazuju se kao zalihe.

Rezervni delovi koji ne zadovoljavaju navedene uslove, prilikom ugradnje, iskazuju se kao trošak poslovanja. Ulaganja koja imaju karakter tekućeg održavanja nekretnina, postrojenja i opreme predstavljaju rashod perioda u kome su nastala.

Zemljište i objekti su zasebna sredstva i zasebno se evidentiraju, čak i u slučaju kada su zajedno stečeni.

Nekretnina, postrojenje i oprema, koji ispunjavaju uslove da budu priznati kao sredstvo, odmeravaju se po svojoj nabavnoj vrednosti/ceni koštanja. Nabavna vrednost se sastoji od nabavne cene uvećane za sve zavisne troškove nabavke, a umanjene za trgovinske popuste i rabate. Stavke nekretnina, postrojenja i opreme izrađene u sopstvenoj režiji, priznaju se u visini cene koštanja uz uslov da ona ne prelazi neto tržišnu vrednost.

Nakon početnog priznavanja stavke nekretnina se vrednuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za celokupnu akumuliranu amortizaciju i celokupne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti.

Amortizacija se obračunava proporcionalnom metodom primenom stopa koje se utvrđuju na osnovu procenjenog korisnog veka upotrebe sredstava.

Osnovica za amortizaciju sredstva je nabavna vrednost/cena koštanja.

Preostala vrednost, odnosno neto iznos koji Društvo očekuje da će dobiti za sredstvo na kraju njegovog korisnog veka trajanja, po odbitku očekivanih troškova otuđenja, smatra se jednakom nuli.

Amortizacija sredstva započinje kada je ono raspoloživo za korišćenje, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju koje je neophodno da sredstvo funkcioniše na način koji rukovodstvo Društva očekuje.

Amortizacija sredstva prestaje kada se ono isknjiži, što znači da se ono amortizuje čak i ako se ne koristi.

Amortizacione stope, utvrđene na osnovu procenjenog korisnog veka upotrebe sredstava, su sledeće:

Opis	Korisni vek trajanja (u godinama)	Stopa amortizacije
NEKRETNINE		
Građevinski objekti	100	1%
POSTROJENJA I OPREMA		
Oprema (proizvodna i prenosna oprema i postrojenja)	100	1%

Opis	Korisni vek trajanja (u godinama)	Stopa amortizacije
Transportna-teretna sredstva	100	1%
Transportna-putnicka sredstva	100	1%
Računarska oprema	100	1%
Namestaj	100	1%
Ostala nepomenuta oprema	100	1%

Korisni vek trajanja nekretnine, postrojenja i opreme, odnosno amortizacione stope i metod obračuna amortizacije, preispituju se na kraju poslovne godine i ako su očekivanja zasnovana na novim procenama značajno različita od prethodnih onda se ona računovodstveno obuhvataju kao promena računovodstvene procene, a obračunati troškovi amortizacije za tekući i budući period se koriguju.

Nekretnine, postrojenja i oprema prestaju da se iskazuju u bilansu stanja, nakon otuđivanja ili kada je sredstvo trajno povučeno iz upotrebe i kada se od njegovog otuđenja ne očekuju nikakve buduće ekonomske koristi.

Dobici ili gubici koji proisteknu iz rashodovanja ili otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme utvrđuju se kao razlika između procenjenih neto priliva od prodaje i iskazanog iznosa sredstva i priznaju se kao prihod ili rashod u bilansu uspeha.

3.12 Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je imovina (zemljište i građevinski objekat ili deo građevinskog objekta) koju poseduje vlasnik ili zakupac po osnovu finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnine ili povećanja vrednosti kapitala ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji ili isporuku dobara ili usluga ili u administrativne svrhe ili
- prodaju u redovnom toku poslovanja.

Investicione nekretnine početno se vrednuju po nabavnoj vrednosti koja podrazumeva nabavnu cenu, uvećanu za sve zavisne troškove nabavke i umanjenu za bilo kakve trgovinske popuste i rabate, odnosno po ceni koštanja.

Nakon početnog priznavanja investicione nekretnine čija se fer vrednost može pouzdano odmeriti bez prekomernih troškova i napora, odmeravaju se po fer vrednosti koja se proverava na svaki datum izveštavanja. Usklađivanje knjigovodstvene i fer vrednosti vrši se preko prihoda, odnosno rashoda.

Društvo će Obelodaniti metode i značajne pretpostavke primenjene pri određivanju fer vrednosti i stepen u kome je fer vrednost investicione nekretnine zasnovana na proceni nezavisnog procenjivača.

3.13 Zalihe

Zalihe se odmeravaju po nižem iznosu između nabavne vrednosti/cene koštanja i procenjene prodajne cene umanjene za troškove dovršenja i prodaje.

Za zalihe robe i materijala troškovi pribavljanja podrazumevaju: fakturu vrednost i direktne zavisne troškove nabavke, a trgovački popusti, rabati i slične stavke umanjuju fakturu vrednost. Fakturna vrednost se utvrđuje na osnovu iznosa sadržanog u fakturi dobavljača.

Zalihe gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje vrednuju se po ceni koštanja ili u visini neto prodajne cene, ako je niža. Cenu koštanja čine:

- troškovi direktnog materijala,
- troškovi direktnog rada, troškovi direktnih usluga,
- indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

U vrednost zaliha gotovih proizvoda se ne uključuju, već predstavljaju rashode perioda u kome su nastali, sledeći troškovi:

- opšti administrativni troškovi,
- troškovi amortizacije i održavanja neproizvodnih stalnih sredstava,
- troškovi kamate,
- troškovi: marketinga, reklame, prodaje, distribucije i reprezentacije,
- troškovi neuobičajeno velikog otpisa otpadnog materijala, rada ili drugih proizvodnih troškova,

- troškovi članarina,
- troškovi istraživanja,
- troškovi razvoja, osim kada se ti troškovi odnose na dizajn ili konstrukciju predmeta namenjenih prodaji.

Za utvrđivanje troškova koji ulaze u vrednost zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje koristi se:

- metod radnih naloga, gde se radnim nalogom navodi direktan rad, direktan materijal, indirektan trošak, ključ primenjen za njegovu alokaciju i iznos troška po jedinici;

U slučaju kada je neto prodajna cena zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda niža od njihove cene koštanja, vrši se delimičan otpis do neto prodajne cene.

Neto prodajna cena predstavlja procenjenu prodajnu cenu, umanjenu za troškove prodaje i troškove dovršenja (kod nedovršene proizvodnje).

Zalihe usluga čine direktni troškovi i indirektni troškovi nastali u vezi sa pružanjem usluga. Direktni troškovi usluga su direktni troškovi, za rad osoblja koje direktno učestvuje u pružanju usluga, direktni troškovi materijala i ostali direktni troškovi, kao što je angažovanje spoljnih eksperata i slično. Indirektni troškovi usluga su troškovi pomoćnog materijala, energije utrošene za pružanje usluga, amortizacija i održavanje opreme koja učestvuje u izvršenju usluge, troškovi nadzornog osoblja i slično.

Za vrednovanje zaliha materijala i robe koristi se metod prosečnih ponderisanih cena.

Smanjenje vrednosti zaliha vrši se kada je neto prodajna cena manja od cene koštanja, ili nabavne cene zaliha.

Društvo treba da obelodani i sledeće:

- iznos zaliha priznat kao rashod tokom perioda;
- gubitke zbog umanjenja vrednosti priznate ili stornirane u dobitku i gubitku;
- ukupnu knjigovodstvenu vrednost zaliha založenih kao garancija za izmirenje obaveza.

3.14 Umanjenje vrednosti imovine

Na svaki datum izveštavanja, nekretnine, postrojenja i oprema, nematerijalna imovina se proveravaju da bi se odredilo da li postoje neke naznake da je došlo do umanjenja vrednosti tih sredstava. Ako postoji naznaka da je došlo do umanjenja vrednosti, procenjuje se nadoknadiva vrednost tih sredstava i upoređuje se sa knjigovodstvenom vrednošću. Ako je procenjena nadoknadiva vrednost manja, knjigovodstvena vrednost sredstava se smanjuje na nadoknadivu vrednost, a gubitak zbog umanjenja vrednosti se priznaje kao prihod ili rashod.

Slično, na svaki datum izveštavanja, procenjuje se i umanjenje vrednosti zaliha tako što se upoređuje knjigovodstvena vrednost svake stavke zaliha sa prodajnom cenom umanjenu za troškove dovršenja i prodaje. Ako je zalihama umanjena vrednost, knjigovodstvena vrednost se svodi na prodajnu cenu umanjenu za troškove dovršenja i prodaje, a gubitak zbog umanjenja vrednosti se priznaje kao prihod ili rashod.

Ako se gubitak zbog umanjenja vrednosti naknadno stornira, knjigovodstvena vrednost se povećava na izmenjenu procenjenu nadoknadivu vrednost (u slučaju zaliha to je prodajna cena umanjena za troškove dovršenja i prodaje), ali ne više od iznosa koji bi bio određen da u prethodnim godinama nije bio priznat gubitak zbog umanjenja vrednosti. Storniranje gubitka zbog umanjenja vrednosti se priznaje kao prihod ili rashod.

3.15 Finansijski instrumenti

Osnovni finansijski instrumenti su:

- gotovina;
- dužnički instrument (poput računa potraživanja i obaveza, potraživanja i obaveza po osnovu menicai zajmova);
- obaveza za uzimanje zajma koja ne može da se izmiri u gotovini, i kada se obaveza izvrši, očekuje se da zadovolji uslove iz paragrafa 11.9;
- investicija u nekonvertibilne preferencijalne akcije i obične akcije ili preferencijalne akcije bez obaveze ponovnog otkupa od strane emitenta.

Pri početnom priznavanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze, Društvo ih odmerava po ceni transakcije (uključujući troškove transakcije osim kod početnog odmeravanja finansijskog sredstva ili finansijske obaveze koji se odmeravaju po fer vrednosti kroz Bilans uspeha), osim ukoliko aranžman u stvari predstavlja finansijsku transakciju.

Finansijska transakcija može nastati u vezi sa prodajom robe ili usluga, na primer ako se plaćanje odlaže van uobičajenih poslovnih uslova ili se finansira po kamatnoj stopi koja nije tržišna stopa. Ako aranžman predstavlja finansijsku transakciju, Društvo odmerava finansijsko sredstvo ili finansijsku obavezu po sadašnjoj vrednosti budućih plaćanja diskontovanih po tržišnoj kamatnoj stopi za sličan dužnički instrument.

Na kraju svakog **izveštajnog perioda**, Društvo treba da odmerava finansijske instrumente na sledeći način, bez ikakvog umanjenja za troškove transakcije koje može da ima tokom prodaje ili drugog otuđenja:

- **Dužnički instrumenti** pod (b) treba da se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate. Dužnički instrumenti klasifikovani kao kratkoročna sredstva ili kratkoročne obaveze treba da se odmeravaju po nediskontovanom iznosu gotovine ili druge naknade za koju se očekuje da bude plaćena ili primljena (odnosno, neto od umanjenja vrednosti) osim ako aranžman u stvari predstavlja finansijsku transakciju. Ako aranžman predstavlja finansijsku transakciju, Društvo treba da odmeri dužnički instrument po sadašnjoj vrednosti budućih plaćanja diskontovanih po tržišnoj kamatnoj stopi za sličan dužnički instrument;
- **Obaveze za dobijanje zajma** - pod (c) treba da se odmeravaju po nabavnoj vrednosti (koja je ponekad nula) od koje se oduzima umanjenje vrednosti;
- **Investicije u nekonvertibilne preferencijalne akcije** i obične ili preferencijalne akcije bez obaveze ponovnog otkupa od strane emitenta treba da se odmeravaju na sledeći način:
- ako se akcijama javno trguje ili se njihova fer vrednost može pouzdano odmeriti na drugi način, investicija treba da se odmerava po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti koje se priznaju kao prihod ili rashod;
- sve druge takve investicije treba da se odmeravaju po nabavnoj vrednosti od koje se oduzima umanjenje vrednosti.

Na kraju svakog izveštajnog perioda Društvo treba da oceni da li postoji neki objektivan dokaz o umanjenju vrednosti finansijskog sredstva koje se odmerava po nabavnoj ili knjigovodstvenoj vrednosti.

Ako je nadoknadivi iznos finansijskog sredstva manji od njegove knjigovodstvene vrednosti, Društvo treba da smanji knjigovodstvenu vrednost na nadoknadivi iznos. To smanjenje predstavlja gubitak zbog umanjenja vrednosti. Društvo treba odmah da prizna gubitak zbog umanjenja vrednosti finansijskog sredstva kao rashod perioda.

Rukovodstvo vrši klasifikaciju finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja. Klasifikacija zavisi od svrhe za koju su finansijska sredstva pribavljena.

Finansijski instrumenti u skladu sa **MRS 39 – Finansijski instrumenti: Priznavanje i odmeravanje**, obuhvataju sledeće kategorije finansijskih instrumenata:

- Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha;
- Investicije koje se drže do dospeća;
- Krediti (zajmovi) i potraživanja;
- Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

3.15.1 Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha

U ovu kategoriju spadaju finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza čije se promene fer vrednosti evidentiraju kroz prihode ili rashode u bilansu uspeha. Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispune bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja. Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je:
- stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti;
- deo portfelja identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobiti; ili
- derivat (osim derivata koji je instrument hedžinga).
- posle početnog priznanja naznačen je od strane Društva po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Društvo može vršiti ovo naznačavanje samo kada to rezultira pouzdanijim i relevantnijim informacijama, budući da se
- eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza ili priznavanja dobitaka ili gubitaka po različitim osnovama; ili
- grupom finansijskih sredstava, finansijskih obaveza ili oboma se upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanim strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Društva (kao što je definisano u MRS 24 Obelodanjivanja povezanih strana, na primer za upravni odbor ili generalnog direktora Društva.

3.15.2 Investicije koje se drže do dospeća

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplataama i fiksnim dospećem koja Društvo definitivno namerava i može da drži do dospeća, osim:

- onih koje Društvo nakon početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha;
- onih koje Društvo naznači kao raspoložive za prodaju; i
- onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Društvo ne klasifikuje neko finansijsko sredstvo kao ono koje se drži do dospeća ako je Društvo, tokom tekuće finansijske godine ili tokom dve prethodne finansijske godine prodalo ili reklasifikovalo više od beznačajnog iznosa investicija koje se drže do dospeća pre njihovog dospeća (više nego beznačajan iznosu odnosu na ukupni iznos investicija koje se drže do dospeća), osim prodaja ili reklasifikacija koje:

- su toliko blizu dospeća ili datuma poziva na plaćanje finansijskog sredstva (na primer manje od tri meseca pre dospeća) da promene tržišne kamatne stope ne bi imale značajan uticaj na fer vrednost finansijskog sredstva;
- se dešavaju pošto je Društvo suštinski sakupilo prvobitnu glavnici finansijskog sredstva kroz planski raspoređena plaćanja ili avanse; ili
- se mogu pripisati izolovanom događaju koji je van kontrole Društva, koji se ne ponavlja i koje Društvo nije moglo sa sigurnošću predvideti.

3.15.3 Krediti (zajmovi) i potraživanja

Zajmovi (kredit) i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplataama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- sredstva koja Društvo namerava da proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja i ona koja Društvo posle početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha;
- ona koja Društvo posle početnog priznavanja naznači kao raspoloživa za prodaju; ili
- ona za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, osim ako to nije zbog pogoršanja kredita, i koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Učešće stečeno u paketu sredstava koja nisu zajmovi (kredit) ili potraživanja (na primer učešće u zajedničkom fondu ili sličnim fondovima) nije zajam (kredit) ili potraživanje.

3.15.4 Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana kao (a) zajmovi (kredit) i potraživanja (b) investicije koje se drže do dospeća ili (c) finansijska sredstva naznačena po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

3.15.5 Kratkoročna potraživanja i plasmani

Procenjivanje kratkoročnih potraživanja i plasmana vrši se na kraju obračunskog perioda na osnovu rizika naplativosti. Potraživanja koja nisu naplaćena do kraja obračunskog perioda procenjuju se na sledeći način:

- Indirektan otpis, odnosno ispravka vrednosti potraživanja od kupaca na teret rashoda perioda preko računa ispravke vrednosti vrši se kod potraživanja od kupaca kod kojih je od roka za njihovu naplatu prošlo najmanje 60 dana.
- Ispravka potraživanja od kupaca koja su prethodno obezbeđenja instrumentima obezbeđenja u vidu: upisane hipoteke na nepokretnosti u vlasništvu dužnika ili trećih lica u skladu sa Zakonom o hipoteci, ručne zaloge u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima (u daljem tekstu: ZOO) ili založnog prava na pokretnim stvarima (dužnika ili trećih lica) upisanim u registar zaloge u skladu sa odredbama Zakona o založnom pravu, dobijenim garancijama od strane trećih lica, dobijenim jemstvom na osnovu prethodno zaključenog ugovora o jemstvu sa jemcem u skladu sa ZOO, dobijenom menicom u skladu sa propisima kojima je uređeno poslovanje sa menicama, vrši se na teret rashoda perioda preko računa ispravke vrednosti ukoliko je instrument obezbeđenja blagovremeno aktiviran i ukoliko je od aktiviranja proteklo najmanje (na primer 120 dana). Ispravka potraživanja od kupaca koja prethodno nisu obezbeđenja instrumentima obezbeđenja vrši se na teret rashoda perioda preko računa ispravke vrednosti ukoliko je od roka za njihovu naplatu prošlo najmanje (na primer 90 dana).

Indikatori verovatne nenaplativosti potraživanja su: kašnjenje kupca u izmirivanju svoje obaveze, blokada računa kupca, nad kupcem je pokrenut postupak stečaja ili likvidacije, prilikom usklađivanja potraživanja i obaveza, kupac ne priznaje iskazano

potraživanje, itd.

Direktan otpis potraživanja od kupaca na teret rashoda perioda se vrši ukoliko je nenaplativost izvesna i dokumentovana (npr: Društvo nije uspeo sudskim putem da izvrši njihovu naplatu, potraživanje je zastarelo u skladu sa relevantnim propisima kojima se uređuje zastarelost poput ZOO, kupca je nemoguće locirati usled toga što je brisan iz nadležnog registra i sl). Odluku o indirektnom otpisu, odnosno ispravci vrednosti potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti na predlog komisije za popis potraživanja i kratkoročnih plasmana donosi Skupština Društva.

Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca na predlog komisije za popis potraživanja i kratkoročnih plasmana donosi Skupština Društva.

Kratkoročna potraživanja u stranoj valuti početno se vrednuju u protivvrednosti inostrane valute u odnosu na devizni kurs na datum transakcije. Za uticaj promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate priznaju se kursne razlike koje se evidentiraju u korist ili na teret prihoda. Nenaplaćeno potraživanje na datum bilansa priznaje se prema zaključenom deviznom kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

3.16 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje se priznaje kada:

- Društvo ima obavezu na datum izveštavanja kao rezultat prošlog događaja;
- je verovatno da će se od Društva zahtevati da prenese ekonomske koristi prilikom izmirenja; i
- iznos obaveze se može pouzdano proceniti.

Društvo odmerava rezervisanje po najboljoj proceni iznosa potrebnog za izmirenje te obaveze na datum izveštavanja. Najbolja procena je iznos koji bi neki subjekt razumno platio da izmiri obavezu na kraju izveštajnog perioda ili da je na taj datum prenese trećoj strani.

Svako korigovanje prethodno priznatih iznosa treba da se priznaje u prihod ili rashod, osim ukoliko rezervisanje nije prvobitno priznato kao deo nabavne vrednosti sredstava.

Rezervisanja su vršena na teret rashoda perioda po osnovu:

- rezervisanja za troškove u garantnom roku;
- rezervisanja za sudske sporove;
- rezervisanja za obnavljanje prirodnih bogatstava;
- rezervisanja za zadržane kaucije i depozite;
- rezervisanja za otpremnine zaposlenima po osnovu odlaska u penziju;
- druga rezervisanja u skladu sa odlukom nadležnog organa.

3.17 Primanja zaposlenih

Primanja zaposlenih su svi oblici naknada koje Društvo daje u razmenu za usluge zaposlenih, uključujući direktore i rukovodstvo. Primanja zaposlenih obuhvataju:

- kratkoročna primanja zaposlenih su primanja zaposlenih (osim otpremnina) koja dospevaju za plaćanje u roku od dvanaest meseci nakon završetka perioda u kome su zaposleni pružali relevantne usluge;
- primanja po prestanku zaposlenjasu primanja zaposlenih (osim otpremnina) koja treba isplatiti po prestanku zaposlenja;
- ostala dugoročna primanja zaposlenih su primanja zaposlenih (osim primanja po prestanku zaposlenja i otpremnina) koja ne dospevaju za isplatu u periodu od dvanaest meseci nakon kraja perioda u kojem su zaposleni pružali svoje usluge;
- otpremnine kao primanja zaposlenih koja se isplaćuju kao rezultat bilo:
- odluke Društvamda prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datumapenzionisanja,ili
- odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Primanja zaposlenih takođe uključuju transakcije plaćanja na osnovu akcija u kojima zaposleni dobijaju instrumente kapitala (kao što su akcije ili opcije akcija) ili gotovina ili druga sredstva u iznosu koji se zasniva na ceni akcija ili drugih instrumenata kapitala Društva.

3.18 Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Društvo je obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Društvo nije u obavezi da zaposlenima nakon odlaska u penziju isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu penzionog fonda Republike Srbije. Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova u periodu na koji se odnose.

3.19 Obaveze po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada

U skladu sa Zakonom o radu („Službeni glasnik RS“ broj 24/2005, 61/2005 i 54/2009, 32/2013 i 75/2014) i Pojedinačnim opštim aktom o radu, Društvo je u obavezi da isplati otpremnine prilikom odlaska u penziju iz člana 125. stav 1. tačka 3 ovog zakona u visini dve prosečne zarade u Republici, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Poslodavac je dužan da pre otkaza ugovora o radu, u smislu proglašenja tehnološkog viška, zaposlenom isplati otpremninu u visini utvrđenoj opštim aktom ili ugovorom o radu.

Visina otpremnine utvrđuje se opštim aktom ili ugovorom o radu, s tim što ne može biti niža od zbira trećine zarade zaposlenog za svaku navršenu godinu rada u radnom odnosu kod poslodavca kod koga ostvaruje pravo na otpremninu.

Pored toga, Zakonom o radu u članu 120. je propisano da se Opštim aktom, odnosno Ugovorom o radu može da se utvrdi pravo na jubilarnu nagradu i solidarnu pomoć; Broj mesečnih zarada za jubilarne nagrade određuje se na osnovu broja godina koje je zaposleni proveo u entitetu.

Zaposleni imaju pravo na jubilarnu nagradu i to:

- pravo na jubilarnu nagradu u visini od 20% od prosečne neto zarade proseka u RSima zaposleni koji je proveo 10 godina neprekidnog rada u preduzeću.
- pravo na jubilarnu nagradu u visini od 40% od prosečne neto zarade proseka u RSima zaposleni koji je proveo 20 godina neprekidnog rada u preduzeću.
- pravo na jubilarnu nagradu u visini od 60% od prosečne neto zarade proseka u RS ima zaposleni koji je proveo 30 godina neprekidnog rada u preduzeću.
- pravo na jubilarnu nagradu u visini od 80% od prosečne neto zarade proseka u RSima zaposleni koji je proveo 40 godina neprekidnog rada u preduzeću.

Društvo otpremnine izmiruje na teret tekućih rashoda. Rukovodstvo Društva smatra da sadašnja vrednost definisanih dugoročnih naknada zaposlenima nije materijalno značajna, te priloženi finansijski izveštaji ne sadrži rezervisanja po gore navedenom osnovu u visini njihove sadašnjevrednosti.

3.20 Porez na dobitak

Poreski rashod perioda je iznos obračunatog poreza na dobitak za plaćanje, koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima. Iznos tekućeg poreza koji nije plaćen priznat je kao obaveza tekuće godine.

Više plaćeni iznos poreza za tekući i prethodne periode od iznosa dospelog za plaćanje priznat je se kao sredstvo (potraživanje).

3.20.1 Poreski rashod perioda

Poreski rashod perioda predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica („Sl. glasnik RS“ br. 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013, 108/2013 i 68/2014 - dr. zakon). Porez na dobit obračunat je po stopi od 15% na poresku osnovicu koja je prikazana u poreskom bilansu, nakon umanjenja za iskorišćene poreske kredite. Oporeziva osnovica uključuje dobitak iskazan u bilansu uspeha, koji je korigovan u skladu sa poreskim propisima Republike Srbije.

Neiskorišćeni deo poreskog kredita može se preneti na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 10 godina. Gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 5 godina.

3.20.2 Odloženi porez

Odloženi porez predstavlja iznos koji je povrativ ili plativ u budućem periodu, a koji je nastao kao rezultat transakcija i događaja iz prethodnih perioda. Takav porez nastaje po osnovu razlike između iznosa sredstava i obaveza koji su priznati u bilansu stanja i priznavanja tih iznosa od strane poreskog organa, i prenosa neiskorišćenih poreskih gubitaka i poreskih kredita.

Odloženo poresko sredstvo je priznato po osnovu:

- prenetih poreskih gubitaka;
- stalnih sredstava koja podležu amortizaciji, kada je knjigovodstvena vrednost manja od poreske osnovice za obračun amortizacije;
- prenetih neiskorišćenih poreskih kredita po osnovu ulaganja u osnovna sredstva koji se može preneti na račun poreza na dobit budućih perioda;
- rezervisanja za otpremnine, kada rashod nije priznat u periodu u kom je obračunat, ali će biti priznat u budućem periodu u kom će otpremnine biti isplaćene;
- rashoda od obezvređenja imovine koji nije priznat u poreskom bilansu tekućeg perioda, ali će se priznati u poreskom periodu kad ta imovina bude otuđena, upotrebljena ili oštećena usled više sile. Ovo se može primeniti samo kad je izvesno da će imovina biti otuđena;
- rashoda na ime javnih prihoda koji nisu plaćeni u poreskom periodu i koji se zbog toga ne priznaju kao rashod u poreskom bilansu tog perioda, ali će biti priznati kao rashod u poreskom bilansu poreskog perioda u kom će biti plaćeni.

Odložena poreska obaveza utvrđuje se tako što se važeća ili očekivana poreska stopa primenjuje na odbitne privremene razlike.

Odložene poreske obaveze nastaju po osnovu stalnih sredstava koja podležu amortizaciji, kada je njihova knjigovodstvena vrednost veća od poreske osnovice.

U finansijskim izveštajima obavezno se vrši prebijanje odloženih poreskih sredstava i obaveza.

Ukoliko je rezultat prebijanja neto odložena poreska obaveza, ona se obavezno priznaje u finansijskom izveštaju.

Ukoliko je rezultat prebijanja neto odloženo poresko sredstvo, ono se priznaje do iznosa u kojem se u budućem periodu očekuje dobitak (odnosno oporezivi dobitak).

3.21 Potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

Društvo ne priznaje potencijalna sredstva u finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

3.22 Državna davanja

Državno davanje je pomoć države u obliku prenosa resursa Društvu po osnovu ispunjenih izvesnih uslova u prošlosti ili budućnosti koji se odnose na poslovne aktivnosti Društva.

Društvopriznaje državna davanja na sledeći način:

- davanja koja ne nameću primaocu uslove u vezi sa određenim budućim rezultatima priznaju se kao prihod prilikom priznavanja potraživanja po osnovu davanja;
- davanja koja nameću primaocu uslove u vezi sa određenim budućim rezultatima priznaju se kao prihod samo kada se ispune uslovi u vezi sa rezultatima;
- davanja dobijena pre ispunjavanja kriterijuma priznavanja priznaju se kao obaveza.

Društvo odmerava davanja po fer vrednosti dobijenog ili potraživanog sredstva.

4. PROMENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I NAKNADNO UTVRĐENE GREŠKE

Pojedine računovodstvene politike primenjene prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja za 2023. godinu nisu konzistentne sa onima koje su primenjene u prethodnoj godini. U nekim slučajevima izmena primenjenih računovodstvenih politika je uslovljena izmenama propisa koji uređuju računovodstvo (prva primena MSFI za mala i srednja pravna lica), a u drugim slučajevima menadžment Društva je promenio ranije primenjivanu računovodstvenu politiku.

Materijalno značajnom greškom smatra se iznos veći od 1% poslovnih prihoda iz prethodne godine.

5. BILANS USPEHA

5.1. POSLOVNI PRIHODI - Prihodi od prodaje robe u prometu na veliko obuhvataju:

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
Domaće tržište		
Prihodi od prodaje robe	-	-
Ukupno	-	-

Prihodi od prodaje proizvoda i usluga u prometu na veliko obuhvataju:

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
Domaće tržište		
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga	14.189	12.163
Ukupno	14.189	12.163

Prihodi od premija, subvencija i dotacija obuhvataju:

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija ipovraćaja poreskih dažbina	4.049	4.542
Ostali prihodi	-	-
Ukupno	4.049	4.542

5.2. POSLOVNI RASHODI - Troškovi nabavne vrednosti prodane robe u prometu na veliko obuhvataju;

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
Nabavna vrednost prodane robe na veliko	0	0
Ukupno	0	0

Troškovi materijala obuhvataju;

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
Troškovi materijala, rez	85	88
Troškovi ostalog materijala (režijskog)	0	345
Troškovi goriva i energije	2.248	1.872
Troškovi rezervnih delova	0	0
Troškovi jednokratnog otpisa alata i inventara	0	94
Ukupno	2.333	2.399

Toškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi obuhvataju;

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
Troškovi zarada i naknada zarada	11.191	10.640
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teretposlodavca	1.695	1.710
Troškovi naknada direktoru, odnosno članovima organa upravljanja i nadzora	0	1.796
Ostali lični rashodi i naknade	286	575
Ukupno	13.172	14.721

Troškovi proizvodnih usluga obuhvataju;

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
Troškovi transportnih usluga	74	272
Troškovi usluga održavanja	0	0
Troškovi zakupnina	0	2.152
Troškovi komunalnih usluga	2.131	4.023
Ukupno	2.205	6.447

Troškovi amortizacije obuhvataju;

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
Troškovi amortizacije	6.276	5.237
Ukupno	6.276	5.237

Nematerijalni troškovi obuhvataju;

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
Troškovi neproizvodnih usluga	160	177
Troškovi platnog prometa	3	0
Troškovi poreza	1.568	4.707
Ostali nematerijalni troškovi	2	1.693
Ukupno	1.733	6.577

5.3. FINANSIJSKI PRIHODI - Finansijske rashode obuhvataju;

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
Prihodi od kamata	-	-
Pozitivne kursne razlike	-	-
Pozitivni efekti valutne klauzule	-	-
Ukupno	-	-

5.4. FINANSIJSKI RASHODI - Finansijske rashode obuhvataju;

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
Rashodi kamata	11.793	29.407
Negativne kursne razlike	-	-
Ukupno	11.793	29.407

5.5. OSTALI PRIHODI - Ostale prihode obuhvataju;

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
Ostali prihodi		
Viškovi	0	8.861
Ostali nepomenuti prihodi	2.854	168
Svega	2.854	9.029
Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine		
Prihodi od usklađivanja vrednosti potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana	0	604
Svega	0	604
Ukupno	2.854	9.633

5.6. OSTALI RASHODI - Ostale rashode obuhvataju;

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
Ostali rashodi		
Ostali nepomenuti rashodi	574	20
Svega	574	20
Rashodi po osnovu obezvređenja imovine		
Gubici po osnovu prodaje nekretnina	-	2.601
Gubici po osnovu prodaje postrojenja I opreme	-	2.700
Svega	-	5.301
Ukupno	574	5.321

5.7. GUBITAK-DOBITAK I POREZ NA DOBITAK - Rezultat poslovanja obuhvata;

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
Finansijski rezultat u bilansu uspeha (dobitak/gubitak preoporezivanja)	(16.944)	(43.771)
Greške ranijih godina		
Obračunati porez (15%)		
Umanjenje obračunatog poreza po osnovu poreskih podsticaja I oslobađanja		
POREZ NA DOBITAK (Obrazac PDP)		
Odloženi poreski rashodi perioda		31.987
Odloženi poreski prihodi perioda		
Ukupno neto gubitak tekuće godine	(16.944)	(11.784)

6.1. OSNOVNA SREDSTVA-STALNA SREDSTVA - Nematerijanu imovinu obuhvataju;

	Ulaganjau razvoj	Koncesije ,patenti i sl.	Softveri ostala prava	Gudvil	Ostala nematerijalna ulaganja	Nematerijalna ulaganjau pripremi	Avansi za nematerijaln u imovinu	Ukupno
Nabavna vrednost			172					172
Ispravka vrednosti			23					23
Stanje na početku godine			149					149
Amortizacija 2023			0					0
Stanje na kraju godine			149					149
Neotpisana vrednost 2023			149					149
Neotpisana vrednost 2022			149					149

Nekretnine, postrojenja i opremu obuhvataju;

	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Ostale nekretnine stanovi	Ostale nekretnine, postrojenjai oprema	Osnovna sredstva u pripremi	Ulaganjana tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi	Avansi	Ukupno
Nabavna vrednost	206.440	505.585	147.312				107		859.444
Kumulirane ispravke na početku 2023. god.		164.036	92.068				3		256.107
Stanje na početku 2023. god.	206.440	341.549	55.244				104		603.337

Otuđivanje I rashodovanje			538					538
Amortizacija 2023. god.		5.056	1.220					6.276
Stanje na kraju 2023. god.	206.440	336.493	53.486				104	596.523
Neotpisana vrednost na 31.12.2023.	206.440	336.493	53.486				104	596.523
Neotpisana vrednost na 31.12.2022.	206.440	341.549	55.244				104	603.337

Na lokaciji Futoški put 8, koju čini parcela broj 4593 K.O. Novi Sad I, na zemljištu i svim upisanim objektima upisana je izvršena vansudska hipoteka u iznosu od 16.780.121,95 dinara i zakonsko založno pravo - hipoteka u iznosu od 43.634.398,94 dinara u korist Ministarstva finansija, Poreska uprava, Filijala Novi Sad I.

6.2. DUGOROČNI PLASMANI I POTRAŽIVANJA - Dugoročni finansijski plasmani obuhvataju:

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
Ostali dugoročni finansijski plasmani	3.578	3.673
Ukupno	3.578	3.673

6.3. OBRтна IMOVINA-ZALIHE - Zalihe obuhvataju:

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
Zalihe materijala	6.383	6.468
Gotovi proizvodi	3.834	3.835
Dati avansi za zalihe i usluge	407	399
Ukupno zalihe – neto	10.624	10.702

6.4. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA - Potraživanja po osnovu prodaje obuhvataju:

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
Kupci u zemlji	5.449	9.679
Minus: Ispravka vrednosti kupaca u zemlji		
Ukupno	5.449	9.679

6.5. DRUGA POTRAŽIVANJA - Druga potraživanja obuhvataju:

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	96	96
Potraživanja za naknade zarada koje se refundiraju	3.047	3.365
Ukupno	3.143	3.461

6.6. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA - Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju;

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
U dinarima:		
Tekući (poslovni) računi	1.056	594
Ukupno	1.056	594

6.7. KAPITAL - Osnovni kapital obuhvata sledeće oblike kapitala:

		2023.	2022.
OPIS	%	RSD hiljada	RSD hiljada
Udeli u doo		358.321	358.321
Državni kapital	100		
Ostali osnovni kapital		1.003	1.003
Ukupno osnovni kapital		359.324	359.324

6.8. NETO DOBITAK ILI GUBITAK - Rezultati poslovanja obuhvataju:

		2023.	2022.
OPIS		RSD hiljada	RSD hiljada
Nerasporedjeni dobitak ranijih godina		19.149	19.149
Dobitak tekuće godine		0	0
Svega		19.174	19.149
Gubitak ranijih godina		136.591	124.807
Gubitak tekuće godine		16.994	11.784
Ukupno gubitak		153.585	136.591

6.9. DUGOROČNE OBAVEZE PO OSNOVU REZERVISANJA - Strukturu rezervisanja čine:

		2023.	2022.
OPIS		RSD hiljada	RSD hiljada
Rezervisanja za beneficije zaposlenima		28.003	28.003
Rezervisanja za troškove sudskih sporova		41.573	41.573
Ostala dugoročna rezervisanja /hipoteke, jemstva, štetni ugovori/		31.381	31.381
Ukupno		100.957	100.957

6.10. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE - Odložene poreske obaveze obuhvataju:

		2023.	2022.
OPIS		RSD hiljada	RSD hiljada
Privremena razlika primene MRS-12		23.036	23.036
Ukupno		23.036	23.036

6.11. KRATKOROČNE OBAVEZE - Obaveze po osnovu pozajmica obuhvataju;

		2023.	2022.
OPIS		RSD hiljada	RSD hiljada
Kratkorocne pozajmice		1.329	1.329
Ukupno		1.329	1.329

6.12. OBAVEZE IZ POSLOVANJA - Obaveze iz poslovanja obuhvataju;

		2023.	2022.
OPIS		RSD hiljada	RSD hiljada
Primljeni avansi, depoziti i kaucije		4.231	4.231
Dobavljači u zemlji		99.760	101.695
Ostale obaveze iz poslovanja			
Ukupno		103.991	105.926

6.13. OBAVEZE PO OSNOVU BRUTO ZARADA I NAKNADA ZARADA

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
Obaveze za neto zarade	27.342	28.004
Obaveze za porez na zarade i naknade zarada		39
Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog		174
Obaveze za poreze i doprinose na zarade i naknade zarada na teretposlodavca		132
Obaveze za neto naknade zarada koje se refundiraju	477	477
Obaveze za poreze i doprinose na naknade zarada na teret zaposlenog koje se refundiraju		
Obaveze za poreze i doprinose na naknade zarada na teretposlodavca koje se refundiraju		
Objedinjena naplata poreza i doprinosa	49.916	52.972
Ukupno	77.735	81.798

DRUGE OBAVEZE

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
Obaveze za kamate po svim osnovama	52.146	41.536
Obaveze prema zaposlenima	5.905	6.363
Obaveze prema članovima uprave	6.946	6.946
Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovorima	502	502
Obaveze za obustave iz zarada	0	1.434
Ostale obaveze	3.987	2.553
SVEGA GRUPE RACUNA 45, 46	69.486	59.334

OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATU VREDNOST - Obaveze za porez na dodatu vrednost obuhvataju:

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
Obaveze za PDV po izdatim fakturama po opštoj stopi	1.618	1.458
Ukupno	1.618	1.458

OBAVEZE ZA OSTALE POREZE, DOPRINOSE I DRUGE DAŽBINE - Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine obuhvataju:

	2023.	2022.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Obaveze za porez na imovinu	11.623	10.123
Obaveze za poreze, gradska poreska uprava	1.296	1.228
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	3.090	3.053
Ukupno	16.009	14.404

Usaglasavanje sa gradskom poreskom upravom izvršeno je u celosti, odnosno 100%.

6.14. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

Obaveze za ostala pasivna vremenska razgranicenja obuhvataju:

	2023.	2022.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Ukalkulisani troškovi prevoza	1.766	1.471
Ukupno	1.766	1.471

6.15. POTENCIJALNE OBAVEZE-VANBILANSNA EVIDENCIJA - Vanbilansna evidencija se odnosi na potencijalne obaveze:

	2023.	2022.
OPIS	RSD hiljada	RSD hiljada
Data sredstva obezbedjenja za obaveze prema poreskoj upravi	114.851	114.851
Tudja roba na nasem skladistu	86	86
Ukupno	114.937	114.937

Društvo na dan Bilansa stanja nema primljenih jemstava, garancija i drugih sredstava obezbeđenja.

OBELODANJIVANJE

U skladu sa MRS 10. Društvo obelodanjuje usaglasenost potraživanja i obaveze; Član 22. stav 3. Zakona o računovodstvu;

- Usaglašeni ios-i za potraživanja 98,04% učešća u ukupnim potraživanjima;
- Usaglašeni ios-i za obaveze 96,32% učešća u ukupnim obavezama.

DATUM ODOBRAVANJA FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I DOGAĐAJI NAKONDANA BILANSA STANJA

Društvo u skladu sa MRS-1 Prezentacija finansijskih izveštaja, MRS-10, kao i drugim MRS i MSFI koji zahtevaju obelodanjivanje: Direktor Društva doneo je odluku o odobravanju finansijskih izveštaja za poslovnu 2023. godinu u kojoj je kao datum odobravanja naveden 27.03.2023. godine.

Pandemija COVID 19, koja je prouzrokovala uvođenje vanrednog stanja u Državi od 15.03.2021. godine ostavlja posledice i na poslovanje Društva. Najveće posledice odnose se na narušavanje tekuće likvidnosti Društva usled otežane naplate potraživanja. Otežani su procesi isporuke i prijema dobara i usluga što direktno utiče na smanjenje nivoa prometa istih. Otežan je i rad službi uprave, administracije, komercijale i proizvodnje usled mera ograničenja kretanja i ograničenja osoba koje mogu u isto vreme da borave na istom mestu. Društvo ima saradnju sa individualnim poljoprivrednim proizvođačima i taj odnos u smislu funkcionisanja otkupnih mesta takođe je otežan usled uvedenih mera za vreme trajanja vanrednog stanja. Preduzeće je preduzelo niz mera u cilju otklanjanja i smanjenja negativnih uticaja usled pandemije COVID 19 i uprkos svemu uspeva da obezbedi funkcionisanje vitalnih delova Društva. Po proceni Rukovodstva Društva, prethodno pomenute posledice prouzrokovane pandemijom neće imati materijalno značajan uticaj na poslovanje društva, budući da se sveaktivnosti Društva obavljaju uprkos otežanim uslovima poslovanja. Takođe, rukovodstvo Društva sagledava i prati sve finansijske pokazatelje poslovanja i procenilo je da ne postoji neizvesnost u pogledu sposobnosti društva da nastavi poslovanje po principu stalnosti poslovanja.

U skladu sa MRS 10. Društvo obelodanjuje da; Nakon datuma bilansa stanja, prema podacima iz poslovnih knjiga i javno dostupnih podataka, bitnih događaja za obelodanjivanje nema. Bilo kakvi događaji nastali nakon tog datuma nisu uticali na sastavljanje ovih finansijskih izveštaja.

DEVIZNI KURSEVI

Zvanični srednji kursevi NBS primenjeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u funkcionalnu valutu su bili sledeći:

	2023.	2022.
EUR	117,3224	117,3224
USD	110,1515	110,1515
CHF	119,2543	119,2543

U Novom Sadu 01.03.2024.

Odgovorno lice za sastavljanje
Ovog finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik

Dušanka Vučinić

Direktor, Branislav Kostadinović